

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

B.S. Ingemann.

Kunnuk og Naja eller Grønlænderne, en
Fortælling

Kjøbenhavn : trykt paa Forfatterens Forlag i
Bianco Lunos Bogtrykkeri, 1842

335 s. [235]

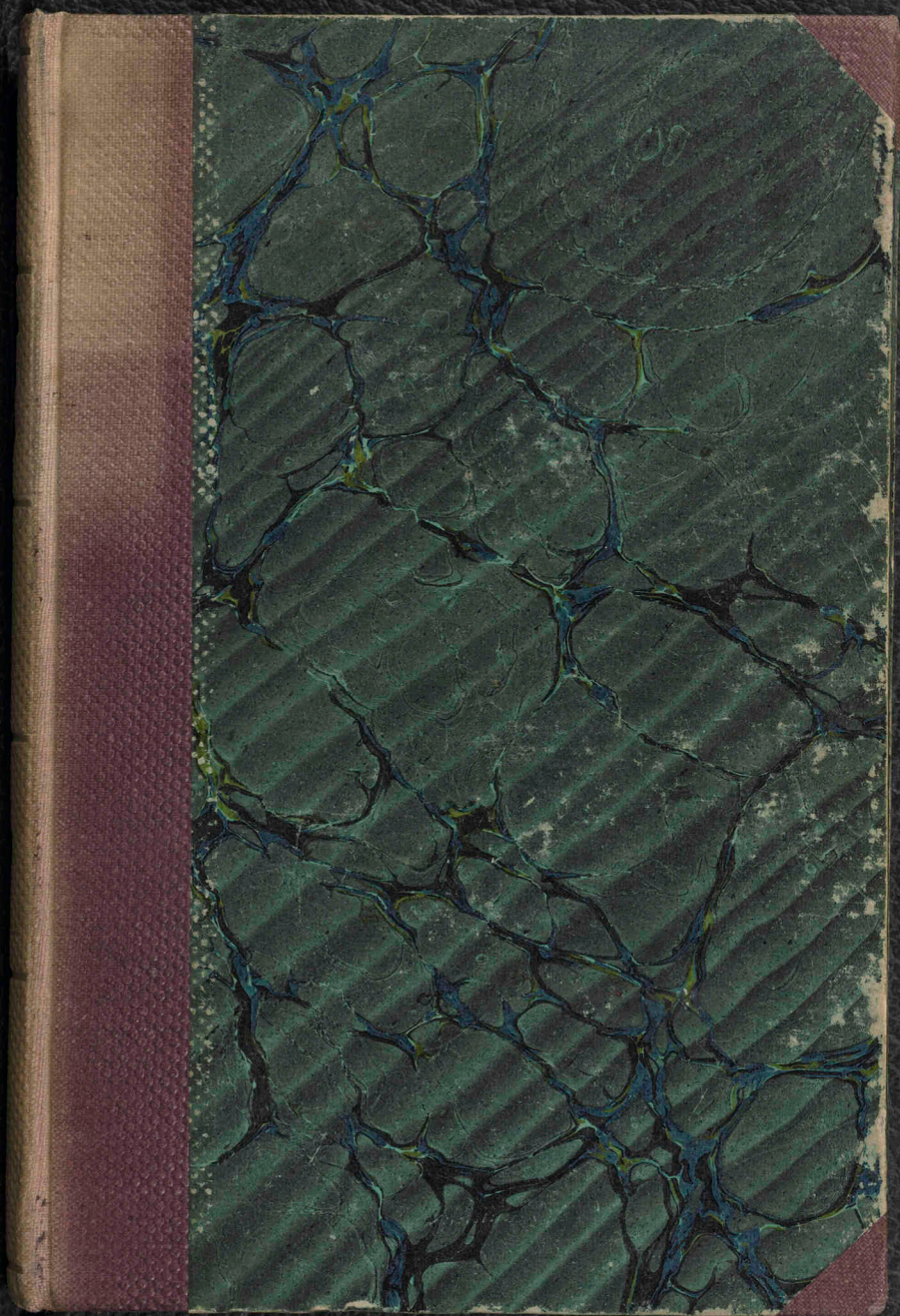
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

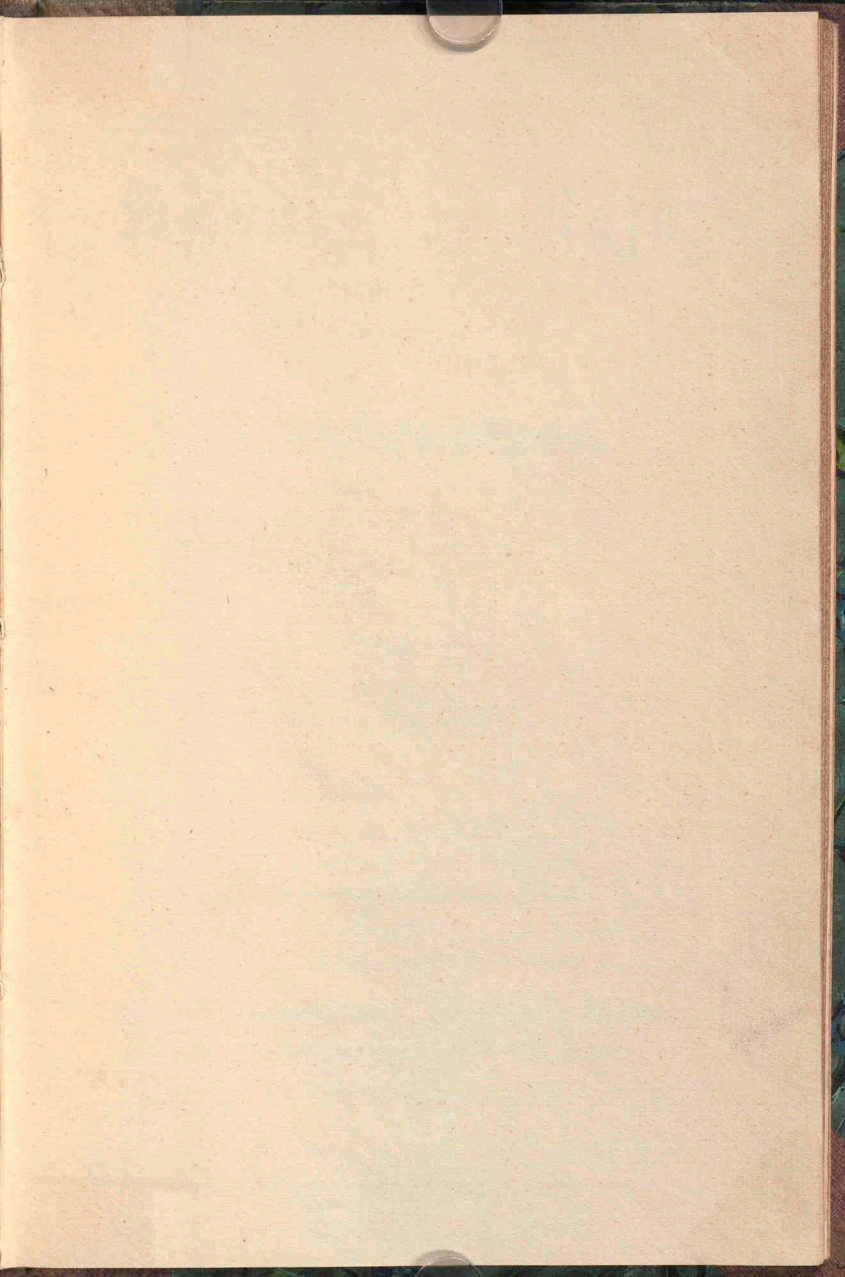
57.-180.

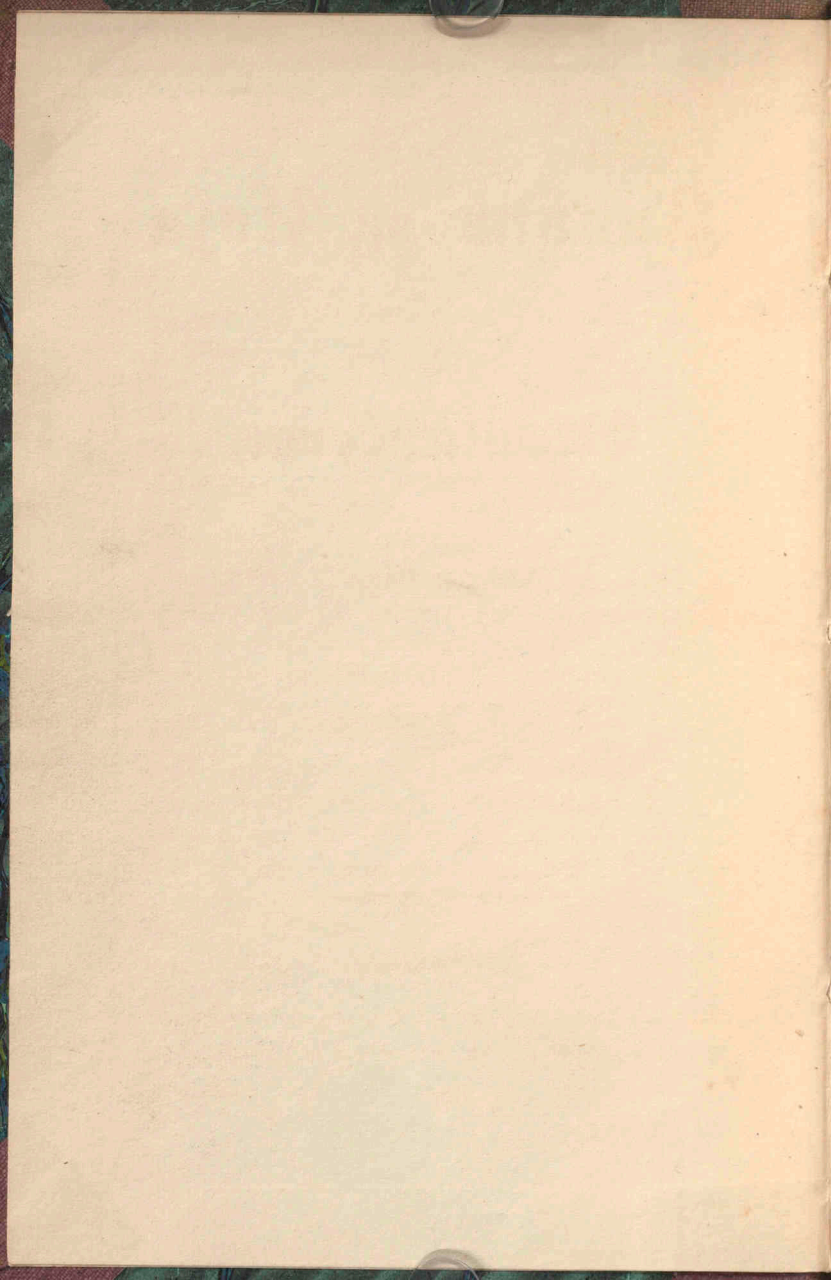
Det Kgl. Bibliotek

130026263124

Kunnuk og Maja

eller

Grønlænderne,

en Fortælling

af

B. S. Ingemann.

Kjøbenhavn.

Trykt paa Forfatterens Forlag i Bianco Luno's Bogtrykkeri.

3 Commission hos Universitets-Boghandler C. A. Reigel.

1842.

Handbook of the

Chronology

in

the

the

Forerindring.

Nærværende Fortælling er en fri Reproduction af det Totalbillede, samtlige Beretninger om Livet og Naturen i Grønland have fremkaldt hos mig, efterat jeg i længere Tid havde levet mig aandelig ind deri.

Mine vigtigste Kilder have været begge Egedernes Skrifter, Hans Egedes Levnet af Lund, Hans Egede Saabyes Brudstykker af en Dagbog, holden i Grønland i Aarene 1770—1778, saavelsom tildeels hvad David Krang, Henrik Christopher Blahn, i hans Berigtigelser af Krang, og senere Graah og Funch have berettet, tilligemed nogle privat meddeelte Optegnelser af Missionair Østergaard. Finn Magnusens og Rafns vigtige Undersøgelser af Grønlands historiske Mindesmærker slutte sig til en ældre Periode, end den her behandlede.

De fremstillede Characterer og Begivenheder grunde sig for en Deel paa factist Sandhed. En Deel af Kunnuks Historie og hans Forhold til Kemek findes meddeelt af Hans Egede Saabye paa nogle Blade i hans Dagbog (Side 95—103), hvorefter jeg hist og her har anført hans egne og hiin Grønlanders Ord. En som Bipaerson frem-

trædende Matros, der havde været Catholik, saavelsom en her indført Begivenhed med nogle Skibsfolk omtales ligeledes af Saabye. Om den mærkelige Grønlanderinde Arnarsak findes Optrættelser i Paul Egedes "Efterretninger om Grønland, uddragne af en Journal, holden fra 1721 til 1788". En om Capitain Niels Egede anført Begivenhed med en Angekøt er meddeelt til Biskop Paul Egede fra denne hans Broder. Hvad her forekommer om Hans Egede Saabye og hans Hustru grunder sig dels paa Beretningerne i hans Dagbog, dels paa private Meddelelser fra endnu levende Personer, der have kjendt dem. Forresten er Benyttelsen af den factiske Sandhed og af de rige Materialier naturligtvis her betinget af Fremstillingens Plan og poetiske Siemod, medens dog de skildrede Sæder, Skikke, Livsanskuelser og Sagn, saavelsom den herskende Typus for dette Naturfolks Udtryksmaade tilhører Folket.

For ikke at betage Fortællingen sin Frisfhed ved forudskiftede Betragtninger af det Liv, den fremstiller, har jeg i en Efterskrift vedføjet, hvad jeg om det poetiske og religiøse Element i de hedenske Grønlanderers Liv og Myther har at bemærke.

Corsø, i Februar 1842.

Forfatteren.

Kunnuk og Maja

eller

Grönlænderne,

en Fortælling.

Handbook of

1871

Republique

en France

Første Bog.

Book 300

Første Capitel.

Det var i den sidste Uge af November 1774. Den mørke Tid i Grønland var begyndt. Den sidste Dag var forbi, da Solranden et Dieblif endnu kommer tilsyne. Beegsteen=Lamperne brændte Dag og Nat i de smaa Jordhytter ved Diskobugten. Sneen sygede hen over Græstørvtagene. Maanen skinnede gennem Sneeskyerne ved Middagstid, og hvor hist og her Frostluften begyndte at blaane, lyste Vinterstjernerne som i fordoblet Størrelse og Glands. Norden for Isefjorden, der strømmer ind fra Diskobugten mellem Jacobshavn og Clausshavn, sad ved Alnelampen i Jordhytten en aldrende Grønlænderinde med tre unge Piger, der snart sang, snart fladdrede livligt, medens de havde travlt med at gnide og berede et Reenskind med Pimpsteen. Den aldrende Kone ved Lampefjedlen var taus og stille; den Maade, hun bøjede Hovedet paa, lignede de sorgende Enfers. Hun var Moder til de tre unge Piger.

Naar Døttrene sladdrede og sang, saae den stille alvorlige Moder kjærligt til dem, og hendes Hoved var mindre nedbøiet. Lampen havde udbredt en stærk Varme i den tætte Vinterstue, hvor alle fire Vægge vare besklædte med Sælfskind. De unge Piger havde aflastet deres Pelse, og de brune ungdommelige Skikkelsier bevægede sig smidigt i den stærke Lampebelysning.

Nu skinnede Eftermiddags-Maanen paa de smaa matte Tarmerruder, medens de talrige Hundes Tuden betegnede deres Foringstid, og Blæsten næsten skjulte Huset med Frossisneedriver. Man kunde høre Fjorden bruse; den var formedelsst den stærke Blæst endnu ikke lagt til; men kun de dristigste Kajakroere vovede sig i disse Dage ud paa den. Moder og Døttre saae ofte med Uro til den lave huleagtige Indgang, som om de ventede Nogen. Husets Forsørger, den raske Kunnuq, der var Enkens eneste Søn, var om Morgenens roet ene ud i sin Kajak for at fange Hvidfisk paa Fjorden. Med Klageraabet: „Nah=ah — Nah=ah!“ der, som Omkvæd, gjentoges efter hver Linie, sang nu Søstrene Sangen om den mørke Tid eller Solens Flugt. Den knyttede sig til deres Forestilling om Solen som en deilig evig ung Pige med Navnet Malina. Hun er efter deres gamle Sagn Søster til Maanen, den mandige skønne Unigat. Han er ligeledes evig

ung, men en farlig Jæger, der forfølger sin deilige Søster og alle smukke Piger med sin Elskov.

De unge Grønlænderinders Sang vilde omtrent lyde saaledes i vore Sangformer:

Du flyer den deilige Sollysens.

Nah-ah! Nah-ah! Nah-ah!

Malina flyer under dybe Sø.

Nah-ah! Nah-ah! Nah!

Jaar hun kommer ei meer igjen;

Til Verdens Grændser løber hun hen.

Hun flyer for ham, hun har elsket meest:

Sin Broder undte hun allerbedst.

Ham gav hun Pelsen af Maaneglands;

Med den han svang sig i Stjernedands.

Og deiligst efter hiin Solens Mø

Gaaer Maanens Jæger om Verdens De.

Den Mand blev aldrig i Verden fød,

Som eied Anigats Trolddomsglød.

Han blænder Sjæle med Diets Glands,

Har sælsom Magt over Sind og Sands.

De lyse Loffers Næt han udslaaer;
Han fanger Sjæle med hvert et Haar.

Han fanger dem, som lege bag Sky
Dg bort i flagrende Nordlys flye.

Han titter listig i Hytten ind,
Bil daare drømmende Pigers Sind.

Igjennem Ruden af Hvidsistarm
Paa Brix han kysser blufærdigst Barm.

Selv hun, der undte ham allerbedst,
Med Smerte flyer ham fra Øst til Vest.

Malina skjælver for Unigat;
I Havet styrter hun sig hver Nat.

Sin egen Broder maa Solens Nø
Med Rædsel flye under dybe Sø.

Til Verdens Grændser tilsidst hun flyer;
Da skjules Dagen af Nattens Skyer.

Al! nu vor Dag blev til længste Nat:
Malina har vor Himmel forladt.

Til Verdens Ende hun foer med Gru;
Bed Lampen sidde vi stille nu.

Nu bruser Storm, og nu flyger Sne;
 Ei Glimt vi meer af Malina see.

Ak! kom ad Nare hun ei igjen —

Nah=ah! Nah=ah! Nah=ah!

Med hende al vor Glæde foer hen.

Nah=ah! Nah=ah! Nah!

Sangen var ophørt. Det flygede ikke meer. Den stærke Blæst havde lagt sig, og et Nordlysskær bebudede stille Frost. Man hørte nu den velbekjendte Lyd, der betegner en lykkelig Fangst og kalder Venner og Naboer til Fjorden for at drage den fangne Sæl eller Hvidfisk i Land og tage Deel i Byttet. Det glade Naab: „en Narhval! en Narhval!“ gjentoges af flere Stemmer udenfor, og gjennem Hulegangen til Jordhytten stak et kjæft ungdommeligt Ansigt frem i Lampelyset. Det var Kunnuk, der havde bragt den heldige Fangst i Land og medbragte Fanger=Stykket af den store Fisk, hvilket strax kastedes i den kogende Kjedel. Søstrene jubled. De iførte sig hastig deres varme Sælsskindspelse og tændte Tørvafaller ved Lampen, hvorpaa de med lystige Njaraab skyndte sig ud for at tænde Blus ved Fjorden og være behjælpelige ved Flensningen. Sønnen blev ene med sin Moder. Han satte sig træt paa Briren. Moderen reiste sig stille fra Lampen og lagde et Par

tørrede Smaafisk hen for ham. Medens han dermed dulmede den heftigste Hunger efter et heelt Døgns Faste, tilberedte hun ham det egentlige Maaltid. Førend han havde tilfredsstillet sin Hunger talte hun intet Ord, men hendes Ansigt var mildt og venligt, medens hun af og til klappede ham paa Skulderen og den brune Kind. Da han havde mættet sig, kastede han sig paa Biren for at hvile de trætte Lemmer efter Dagens voldsomme Anstrængelser. Men nu forsvandt Mildheden i Moderens Ansigt og med et besynderlig tungsindigt Blik pegede hun paa Leiet under Biren, hvor hun selv pleiede at sove, og hvor der netop faldt et mat Nordlysblink gjennem Tarmruden.

„Paa hiin Plet spillede en Nordlys-Sjæl for tyve Vintre siden“ — sagde hun. — „Vi havde sjunget Afskedsfangen til Solen og forliget os med den mørke Tid. Din Fader sad hist ved Lampen og snittede paa hiint Harpunskæft. Denne Bid Mad stod paa hans Knæ, men kom ikke til hans Mund.“ Dermed fremtog hun et omhyggelig indsvøbt Stykke tørret Fisk og udbrød i Jamren, medens hun sang en hjerteskjærende Klagesang over Huusfaderens Død. Den begyndte med Smerteudraabet: „Nah-ab!“ og det sædvanlige Liig-sang-Udtryk:

„Han er ikke meer tilsyne!“

Medens hun sang, hviede hun Hovedet dybt. Sønnen reiste sig fra Biren, hviede ligelædes sit Hoved og istemte Moderens Klagesang. Da den var endt, blev Moder og Søn længe staaende tause med nedhviede Hoveder. Moderen opløstede sit Hoved sidst, og hendes tungsindige Blik mødte Sønnens.

„Kunnuk fornemmer dit Døds Tale, Moder!“ — sagde Sønnen. — „Ved Lampen hist myrdede den grumme Kemel min Fader. Kemel lever; men min Faders Sjæl farer fredløs i Nordlyset eller bløder ved de stille Søer. I tyve Vintre sang du hver Nat hiin Klagesang, naar mine Søstre sang Aja i deres lyse Drømme. Hvad min Tunge lovede, skal min Haand visseelig opfylde. Seer Kemel Solen igjen, skal den ei gaae bort, før den har luet paa hans Dødsse. Jeg vil opsoge hans Lampe, hvor fjernt den brænder, og udslukke den med hans Livs Lys, saasandt jeg er min Faders Søn.“

Moderen taug og bortførrede sine Taarer. Da Døttrene kom tilbage, sad hun stille igjen ved Lampen og tvættede Narhvalblodet af Sønnens Harpun. Kunnuk havde henstrakt sig paa Biren og syntes indslumret.

Pigerne fladdrede glade om den store Narhval, der var længer end Broder Kunnuk selv tvende Gange, naar han laae udstrakt paa Biren, og om den for-

træffelige Maktak (et Slags Fiskefylte), den skulde skaffe dem hele Vinteren. Den ældste Søster fortalte de yngre Eventyret om hvorfor Narhvalen var mere sort, end hvid, hvorledes nemlig en sort og smudsig Her blev kastet i Vandet og vilde forvandle sig til en Hvidfisk, medens hun dog i sin Forvandling blev saa sort som før, paa de Steder nær, hvor Smudset sad løst.

„Men Hornet“ — spurgte den Yngste og meente Narhvalens uhyre Tand — „hvor fik hun det saa smukt dreiet?“

„Det var hendes lange Haar; det var blevet hvidt som Snee af Harne; det havde Herren løst og snoet ud over sit Hoved alt som hun svømmede.“

Søstrene glædede sig barnlig herover og klappede i Hænderne. Nu sladdrede de om Gildet imorgen og om alle de kjære Veninder, de havde indbudt til at dele deres Overflødighed og synge Njasange med dem i Fakkellyset.

„Og Naja kommer med“ — sagde den Ældste — „det vil glæde Broder Kunnuk; hans Dine blive altid lyse, naar han seer „Blaamaagen“, *) siden hiin sollyse Sommernat, hun dandsede med os paa Bjerget og sang.“

*) Naja er Navnet paa denne Søfugl.

„Naja synger ogsaa lifligst af os Alle,” sagde Issek, den næstældste Søster, medens hun samlede sin rige sorte Haarsylde med Snoren af en høirødsfarvet Hvidfisketarm.

„Dg Blaamaagen er saa deilig, og hun flyver som en virkelig Fugl i sin Fjærpels,” bemærkede den lille skjælmste Njut, der selv gjaldt for en Skjønhed og havde faaet et af Solens Tilnavne. „Jeg er dog bange, det gaaer galt med Blaamaagen tilsidst” — tilføiede hun skalkagtig — „for hun seer saa ofte paa Maanen.” Dg nu sang hun, hvad hun ofte for Spøg pleiede at synge for hiin kjære Veninde, som havde faaet Navn efter Søfuglen:

„Naja! Naja!

See ikke paa Maanen!

Unigat er falsk:

Han løber efter alle de Smukke.

Han løber efter Solen

Den hele Dag

Fra Bjerget i Øst

Til Havet i Vest.

Han løber efter Solen

Den hele Nat

Dg kysker alle smukke Piger paa Veien.”

Søstrene loe og hoppede i Seng under Qvinder-
bixen, medens Moderen endnu syslede en Stund stille
ved Lampen. Endelig lagde hun sig ogsaa til Hvile;
men Lampen udslukkede hun ikke. Den brændte nu
Dag og Nat i Jordhytten i den mørke Tid.

Andet Capitel.

Næste Morgen fortsattes Arbeidet med at flense den store Narhval (den saakaldte „sorte Hvidfisk“) og hugge den i Stykker til Gjefterne, som løe og sprang med deres Bytte, i Lyset af de flammende Blus, og der var stor Glæde den hele Dag i Jordhytterne ved Fjorden. Alle Frænder, Venner og Naboer toge Deel i den raske Kunnuks Bytte. Man gjorde sig tilgode ved Lampefjedlerne den Ene hos den Anden, som om alle Hytterne kun vare adskilte Værelser i eet gjeftfrit Huus, og hos Kunnuks Moder løb man ud og ind og drak Kaffe. Denne Grønlændernes Indlingsdrik, hvortil man sidste Sommer, da Skibet kom fra Danmark, havde forsynet sig noget rigeligt, havde den meest oplivende Virkning baade paa Gamle og Unge og var næsten den eneste Lurus, de kjendte. Kunnuks Moder var dog selv alvorlig og stille som sædvanlig. Blussene flinnede ved Fjorden den hele stjernerklare Formiddag. Ved Middag gjorde Maanelyset Faklerne overflødige, og da Nord-

lysene spillede paa den prægtige Aftenhimmel, dandsede Pigerne ved Fjorden og sang mellem de larmende og jublende Børn.

Blandt de unge Piger var Naja den vakreste. Hvad Søstrene havde yttret ved Lampen den forrige Aften bekræftede sig: Kunnuks Dine bleve lyse, naar han saae den smækkre fuglelette Naja, og naar hun sang, dvælede hans Blik ofte paa hendes sorte ildfulde Dine; men naar han nærmede sig hende, snoede hun sig ofte med en let Svingning forbi, og hendes brune Kinder bleve røde. Kunnuk vendte sig ogsaa bort fra de dandsende Piger, naar hans stille blege Moder saae paa ham. Kunnuks Moder klappede vel stundom Najas Kind, naar hun saae hende blandt sine Døttre; men hendes Kind blev hvid, naar hun tænkte paa hendes Slægt. Naja var nemlig en Broderdatter af hiin vilde mørke Kemek, som havde myrdet hendes rettsindige Egtesælle i Tvisken om et Drivtræ og gjort hendes Børn faderløse før Døttrene kunde fatte deres Tab og Sønnen hævne sin Fader. Af Frygt for Frænde hævn havde Kemek forladt Egnen i det Mar, Naja blev fød, og hun havde aldrig seet ham. Hendes Forældre vare begge døde i hendes spæde Barndom. Som et fader- og moderløst Barn var hun optagen af Kunnuks Frænde Pungjok „den Elskværdige,” som han kaldtes, og det vakke

Barn blev høilig elsket af dem Alle. Synet af den aldrig glemte Familieforg hos Kunnuk's stille Moder gik Naja meer til Hjerte, end nogen Anden. Hun var nu 16 Aar gammel. Fra sit 12te Aar, da hendes Pleiesforældre bosatte sig ved Fjorden, havde hun været Søstrenes kjæreste Veninde og næsten daglig leget med dem og den et Par Aar ældre Broder; men hun undveg enhver fortrolig Tilnærmelse af Kunnuk fra den Dag af, da hun havde erfaret hiin usædvanlige blodige Begivenhed og tillige hvor nær hun var beslægtet med Kunnuk's og hans Families Dødsfjende.

Om lovlig Rettergang er der aldrig noget Spørgsmaal blandt disse Naturbørn, der i Almindelighed leve i Kjærlighed og Fred uden at kjende til Stat, Øvrighed eller andre Love, end hvad Bedtægt og Billighed hjemle; men den hos alle Nationer i en saadan Naturstand gjældende Blodhævn ansees ogsaa af de hedenske Grønlændere for en ufravigelig Sønnepligt. At hverken Kunnuk eller hans Frænder havde opgivet Hævnen, hvis de nogensinde opdagede hendes Farbroders Opholdssted, var Naja vis paa.

Ateenjægerne og Sælfangerne paa denne Kyst af Fjorden vare næsten alle Hedninger, og det var ikke lykkedes de christne Missionairer at skaffe Christendommen Indgang iblandt dem. Vel gik der mange Sagn om

„den store Herre i Himlen“, fra Egedernes Tid, og om „Pelles“, „den lille Præst“, som den berømte Hans Egede bestandig kaldtes, saavelsom om den elskværdige Pavia (Paul Egede) kjendte man mange venlige Viser. Hvert Aar, naar Skibet kom til Clausshavn, seilede man ogsaa over Fjorden, for ved Ombytning af Sælfskind og andre Varer at kjøbslaae med „Kablunakkerne“, som man kaldte de Fremmede; men alle Kunnuks Frøender saae med Mistanke og selv med et Slags Ringeagt paa deres christnede Landsmænd hiin Side Fjorden og undveeg dem. Hvad der meget bidrog hertil, var det farlige, men dog latterlige Maserie, som de havde seet paa enkelte christnede Grønlændere, som „Kablunakernes galgjørende Band“ 3: de Fremmedes Brændeviin havde ødelagt, da et Par saadanne Gratulationer vare tilstrækkelige til at undergrave en Grønlænders Sundhed og Liv. En dybere Bevæggrund af religiøs Natur forenede sig hermed, idet de hørte deres hvieste Gud Tornarsuk eller „den store Mand“, som de med deres Forfædre ærede og frygtede, af deres christne Landsmænd afflyet som den værste af alle onde Mander (de Christnes Djævel).

En gammel hedensk Viismand og Seer, Angetokken Elii, som havde været en fortrolig Ven af Kunnuks Fader, levede som en hellig Mand paa denne

Side Fjorden og nød en Afgtelse, som ingen Christen Præst havde kunnet rokke. Han hørte ikke til den sædvanlige Klasse af Gjøglerne, som kun for egen Fordeels Skyld holdt paa Hedenskabet, og som foretog Besværgelser og Koglerier uden selv at troe paa de overnaturlige Syner, de talte om. Den gamle Eliakim lod virkelig til at være en af hine mærkelige Naturer, hos hvem Drømmelivet med en stærk udviklet Anseelse bliver til Virkelighed, idet de ved et Slags ubevidst Selvmagnetisme ligesom formaae at styrte sig ind i en Andeverden, der bærer Præget af deres religiøse Tro og nationale Traditioner. Eliaks Livet var strengt og ulasteligt; han levede som en Eremit i en afslåedes Bjergshule og lod sig sjælden see; men naar han fremtraadte, var der en saadan Hvitidelighed udbredt over hans Ansigt og hele Udseende, at Ingen tvivlede paa, han jo stod i umiddelbar Forbindelse med Tornarsuk, den store Verdensaand, og ved Hjælp af sin Tornar (et Slags Genius eller Skytsaand) formaaede at henseslytte sig i fjerne aandelige Sphærer.

Til denne Angestok eller Seer havde Naja ogsaa stor Tillid. Hun havde en Gang haft en lønlig Samtale med ham, der havde haft en afgjørende Indflydelse paa hendes Sindstemning og — som det syntes —

vælt en besynderlig Engstelighed hos hende for noget som helst fortroligt Forhold til Kunnuk.

Ogsaa ved dette muntre Gilde undveeg Naja paa-faldende sin Barndoms Legebroder, skjøndt Søstrene paaastede, at hun dog heller saae paa ham, end paa nogen Anden, selv ikke Maanen undtaget, som de beskyldte hende for at have sjunget betænkelige Sange til ved deres Barndomsdandse paa Bjergene. Ogsaa denne Dag spøgede de med hende derom; men hun loe ikke med dem; der kom hende Taaarer i de sorte Øine.

Da Naja den Aften kom hjem til sine kjærlige Pleieforældre, var hun mild og venlig, men veemodig og stille. Pleiefaderen saae alvorlig paa hende og ryfede paa Hovedet. Han holdt meget af hendes Livlighed, som han dog i den senere Tid snart fandt overdreven, og snart aldeles savnede. Han antog det for et uheldigt Lune og lod et Par Ord falde derom, dog i den skaansomste Tone. Pleiemoderen gav ham Ret deri og lagde ikke Mærke til hvor meget den lille Misbilligelse af hendes lunefulde Adfærd gik den kjære Pleiedatter til Hjerte. De to smaa Børn sov allerede. Nu lagde ogsaa Forældrene sig til Hvile, og da Naja troede, de sov fast under Bixen, hørte de hende i det sædvanlige Syngesprog, der er deres bevægede eller lidenskabelige Stemninger eget, halv syngende udtale ved

Lampen, hvad hun siden ofte gjentog og de unge Piger længe efter sang og kaldte: „Najas Sang om hendes Barndom.“ De Forældre, hun deri talte om, vare ikke hendes virkelige Forældre, som hun ingen Forestilling kunde have om, men hendes kjærlige Pleieforældre, som hun inderlig elskede. Sangen lød saaledes:

Lyffelig priser jeg
Mæst den sorgfrie Barndom;
Da har Pigen som Drengen
Frihed og lysteligt Sind.
Jeg længtes ei fra Jorden,
Da jeg leged og spogte
Og rulled med Steen
Mellem Smaabørn ved Stranden.

Nja!

Kjærlighed hørte jeg
Kun i Faders Udraab,
Og naar Moder mig straffed,
Var det med Kjærtegn og Kys.
Jeg øved hvad mig lysted,
Og elskværdigt de kaldte
Hvad Barnet faldt paa,
For de elsked mig Alle.

Drengene fulgte jeg,
 Naar til Fjelds de rendte
 Under Middagens Maane,
 Ræmped med Hvidfisk af Enee,
 Jeg sad i Faders Slæde,
 Naar han foer over Fjorden
 Blandt Slotte af Jis
 Med de pilende Hunde.

Lampen i Jordhytten
 Skinned venligt til mig,
 Naar jeg vaagned paa Bixen,
 Hopped fra Skjod og til Skjod.
 Den mørke Tid gif hastig:
 Mellem syngende Qvinder
 Jeg sladdrede glad,
 Mens de garvede Sælsskind.

Moder fortalte mig
 Om de fagre Lande,
 Hvorfra Skibet os bragte
 Perler til Aenskindets Pels.
 Den bedste Sælhundsfanger
 Hun mig loved til Brudgom,
 Naar først jeg med Flid
 Kunde bygge og garve.

Lykkeligst priser jeg
Hine lyse Nætter,
Da vi halvborne Piger
Dandsed paa Bjerget og sang.
Ik, aldrig skinned Himlen
Saa livsaligt og yndigt —
Hvor Verden var sjon
I de deilige Nætter!

Tredie Capitel.

Endnu var Solen ikke kommen tilbage paa den grønlandske Himmel, men Maanen skinnede klart hver Middag og Aften. Stjernerne i den store og lille Bjørn og i den nordlige Drage funkede med hiin Storhed og Pragt, som kun Nordpolens Jordbeboere kjende. Ishjergene skinnede som Fæeslotte og kastede deres store Skygger over Fjorden, medens Menneſkeſtiffelserne bevægede sig over de glindsende Sneefletter som dansende Ulfer. Man foer frem og tilbage over Fjorden i Hundeslæder og hentede daglig rigelige Fangster fra en stor Baage, Sedyrene selv havde brudt for at drage Luft igjennem, og hvor man nu lettelig kunde fælde dem med Harpunerne.

Det var en af hine stille Maanefkinsaftener i den ellers saakaldte „mørke Tid“, som er Børnenes kjæreste Legetid, da Kunnuks Søstre og Naja gik ud paa den froſne sneebedækkede Fjord for at ſee paa Børnenes Lege. Nogle ſparkede under Spøg og Latter til den

store mosfyldte Skindbold, som Kammeraterne løb efter for at fange; Andre kastede med Jiskampe og Børnes harpuner efter en stor Hvidfisk af Snee; Andre rullede med en uhyre Sneebold, som de kaldte Hvalrossens Hoved, medens en fjerde Flok dandsede i Kreds om to Kammerater, der under lystige Bisaldsraab efterlignede de Børnes Sangkampe.

Da de voksne Piger kom, sprang den listige Dreng ud, hvem den spøgende Kampsang skulde gaae ud over. Han fik strax de andre Drengene til at slaae Kreds og dandse rundt om de fire Piger, medens de sang en Triumphvisse om deres lykkelige Fangst. „Nuna! Nja!“ — sang de eller „Sauna! Pauna! Kauna! Nja!“ hvormed de under det bestandig gjentagne Glædesraab: Nja! betegnede Øst eller Vest, Syd eller Nord, og for at faae et Slags Mening i deres Omqvæd, af hvilke ethvert angav en bestemt vedtagen Melodie, beskrev de enhver af Pigerne efter deres Dragt, Udseende eller Særegenheder som et fanget Vidunder eller en Fugl fra de forstjellige Verdenshjørner. Den Ældste kaldte de Edderfuglen, fordi hun klavrede mindst behændig paa Fjeldene, og Naja skildredes med alle Blaamaagens Egenskaber efter sit Navn. Pigerne gif strax ind paa denne Spøg; de sang Omqvædet og det glade Nja! med, medens de skifteviis blandede sig i

Børnernes Kreds og dandsede med i den overgivneste Glæde.

Midt under denne Leeg, hvorved just Naja stod inderst i Kredsen og loe høit over Børnernes Indfald, hørte de det sædvanlige Anstrig paa Fjorden af en hjemvendende Slædes Hunde og saae en Slæde med et Spænd af 16 pilende Hunde fare dem forbi, medens Hundehylet, som sædvanlig, besvaredes af alle de talrige Hunde paa Kysten. Hundespændet syntes overladt til sig selv, især til to velafrettede „Baser“ eller „Herres Hunde“, der holdt Styr paa deres Kammerater og tugtede dem engang imellem, naar de løb ud af Sporet og kom den store Vaage for nær. Manden i Slæden sad ubevægelig i sin riimfroсне Pels, som en Sneemand, uden at styre sine Hunde med Ord eller Pidsk, der ellers alene tjener til Tømme.

„Kunnuk! Kunnuk!“ raabte Søstrene glade, saasnart de kjendte Slæden og Hundene; men Naja udstødte et Angeststrig og foer blegnende ud af Børnernes Kreds. Det var forekommet hende i Maaneskinnet som det var Kunnuks Liig, der foer hende forbi. Han havde i tre Døgn været bortreist, og Ingen vidste hvor han havde været, uden maaskee Moderen, hvis stille uforandrede Udseende dog havde beroliget Søstrene. Naja havde ikke spurgt om ham, men havde været stille og

tankefuld, indtil den muntre Børneleeg i dette Dieblis havde tilbagekaldt hende sin egen sorgfrie Barndom. Kunnuk syntes ikke at have seet eller kjendt Pigerne, da han foer dem forbi, blandt de dansende Børn; men enten han nu var forkommet af Kulden eller Sneens Gjenskin i det skuffende Maanelys kun gav ham det Udseende, hans Afsyn var for Najas stirrende Dine blegt og stift som en Dødnings. Hun vaklede og var nær ved at synke om. „Naja! Naja!“ — raabte Søstrene og grebe hende i deres Arme — „dø ikke for os, kjæreste Naja! — din Kind er som Edderfuglens Fjær — du vakler som den saarede Reen — Naja! Naja! dø ikke for os!“ De klyngede sig med tusinde kjærlige Udraab til hende og mere bare end fulgte hende til hendes Pleieforældres Vinterhytte.

Kunnuks Slæde var imidlertid standset ved hans Moders Hytte. Hundene vare løsslupne, og under det almindelige Hyl, der var alle Nabohundenes sædvanlige Velkomst, traadte Kunnuk med bøiet Hoved og Ryg langsomt ind gennem Hulegangen til sin Moder. Hun sad stille ved Lampen, da Sønnen traadte ind, og hun fæstede Dinene stift paa ham uden at mæle.

„Han lever i vore Medmenneskers Verden“ — sagde Kunnuk med dyb Røst, og Lampelyset faldt stærkt paa hans dødblege Ansigt — „Hans Lampes Lys er

ikke udslukt — han som sendte min Faders Sjæl til Dybet eller de veiløse Nordslys, medens jeg laae bunden af din Arm under Bixen.“ — „Kemel er stor og mægtig“ — vedblev han — „Kablunatterne kalde ham Menneftenes Konge. Kemels Frænder ere mange — de lystre ham som Slædens Hunde deres „Bas“ — men Kunnuk er ogsaa mægtig: mine Frænder leve ogsaa. Kemel skal falde som en Hval for min Harpun — men Naja skal nu aldrig flytte sin Lampe til vor Hytte.“ Med disse Ord sank han bevidstløs til Gulvet, og der gik en Skygge over hans Ansigt som en Døendes.

„Lev, min Søn! lev!“ — raabte Moderen og bestændte hans Ansigt med Sneevand — „dø ikke før du har hævnnet din Fader!“

Kunnuk slog Dinene op; men hans Blik var vildt, og hans brune Kinder blussede af Feberhede. I tre Døgn havde han lidt Hunger og Tørst og var faret vidt om ved Nat og mørke Dag for at søge sin Dødsfjende. Han havde hørt hans Navn Syd paa og op- søgt ham ved et Hvalfangst-Gilde paa Isen midt blandt hans stærke Frænder ved Diskobugten. Dybt under et stort mørkt Fjeld mellem Fakler og Blus havde han seet den vilde Kemel staae halvt beruset blandt hans tre Koner, ved Flensningen af en uhyre Hval, hvorved han med en blussende Fakkell i Haanden, mod al Sædvane

iblandt dette frie Folk, befalede som en mægtig Høvding over Mænd og Qvinder. Kunnuk var sprunget af sin Slæde midt iblandt den myldrende Menneſteſkare; han havde revet Kemel Fælten af Haanden og oplyst hans vilde Anſigt med Blusſet. Derpaa havde han udſluffet Fælten med ſin Fod og tilraabt ham ſit Navn med Tilnavnet „Faderhævneren“. Havde han ikke i ſamme Dieblik ſat ſine Hunde i Fart og havt Haanden paa Opſtanderen af ſin Slæde, var han neppe kommen levende fra den driſtige Undſigelse. — Den uhyre legemlige Anſtrængelse og end mere den voldsomme Spænding havde udtømt hans Kræfter. Moderen bar ham hen paa Brixen, og i tre Uger vidſte han ikke hvad der foregik omkring ham.

Fjerde Capitel.

Den mørke Tid var nu snart forbi. Det var midt i Januar. Den første Morgen, Solen atter nogle Dieblikke glimtede frem over Sneebjergene i Øst, var en Glædesdag for Unge og Gamle i Hytterne ved den grønlandske Iseffjord. Flere Timer før hiint glædelige Dieblik ventedes, hvori Solranden dog kun en halv Minut kommer tilsyne, var der paa et af de høieste Punkter ved Kysten en stor Mængde Grønlandere forsamlet. De stode, oplyste af enkelte Blus og Torvfakler, under den prægtige Stjernehimmel paa Fjeldet, medens Hundeslæderne bevogtedes nedenfor af de halvborne Dreng. Mændene stode stille i deres pynteligste Pelse, mellem deres Qvinder og Børn og med alle de unge Piger, der vilde hilse den tilbagevendende Mašina med deres Sange. Vel var Dagen og Timen efter Stjernernes Stilling og foregaaende Mars Erfaring dem bekjendt, da det skønne og mærkelige Phænomen skulde vise sig; men Ingen var vis derpaa før de saae det. Der var

en Spænding og Forventning blandt den tause Menne-
skemasse, som om denne Time skulde afgjøre deres og
hele Verdens Skjæbne; thi den store Tornarsful kunde
være vred og have dømt Verden til en evig Nat.

Blandt de unge Piger var ogsaa Kunnuk's tre
Søstre og den lette Naja her tilstede i deres smukkeste
Reenskindspelse. De deelte den almindelige Spæn-
ding og det store Haab; men deres Dine vare røde
af Graad over Kunnuk, som endnu laae syg og mag-
tesløs paa Biren i sin Moders Vinterhytte og ikke
denne gang kunde istemme Velkomsthjengen til den
skjønne Verdens-Dronning. Endelig kom det længe for-
ventede Dieblif. Man havde først slukket alle Fatter
og Blus paa Fjeldet. Alle Dine og Hænder vare
vendte mod det lysnende Punkt over Sneehjergene i
Øst, hvor en fjern Lavine syntes nedrullet. — Sol-
randen dukkede op over Bjergryggen. — Det var et
herligt oploftende Syn, og alle Pigerne sang:

Det lysned over Fjeldet i Øst;
Sneeskjen rullede fra Bjergets Bryst.

Nja!

Malina ei vor Verden forlod;
Paa Østens Fjeld har hun hvílt sin Fod.

Nja!

Endnu hun lever Sollysets Mø;

Hun bringer Glæde til Hvalers De.

Aja!

Bed Verdens Grændser hun ei forgif;

Paany hun sendte til os et Blik.

Aja!

Det aldrig saae vi fabrere Syn;

Det var dog kun hendes Dienbryn.

Aja!

Hun titted over Bjerget i Øst;

Det Lysblik smelted Alverdens Bryst.

Aja!

Fra Nu til Nu det Blik vi kun saae;

Alverdens Glæde deri dog laae.

Aja!

Vi saae kun Brynets yderste Rand;

Men Guld det spredte paa Hvalers Strand.

Aja!

Længe førend Sangen var endt, var det korte Dagglimt forbi. Fallerne blussede atter under den stjernenerige Daghimmel, og Enhver drog glad derfra, undertagen de tre Søstre og Aja. De gik bort med ned-

hviæde Hoveder og ængstede sig for Kunnuk, som endnu ikke kjendte sin egen Moder og sine Søstre, naar de sad ved hans Leie. Naja havde vaaget med Søstrene over ham mangen Nat; men heller ikke hende lod han til at have kjendt, skjøndt hendes Navn ofte klang fra hans Læber i hans Feberdrømme. Et andet Navn hørte man ham dog oftere nævne: det var Kemet, og hvergang Naja hørte det, skjulte hun sit Ansigt og græd. Men naar den Syge vaandede sig uroligst, behøvedes der kun et Ord med Najas forunderlig bløde Nøst for at berolige ham. Da hun denne Morgen gik med Søstrene til Fjeldet, hvor de vilde søgt Naad hos et Par af de almindelige Angeklokker, som her underholdt Folkemassen med deres Gjøglerier, havde hun fraraadet at indlade sig med dem. Samme Morgen havde hun seet Kunnuk og tilhviſket ham Navnet Elif. Han var bleven mild og rolig derved og havde vendt sit Blik mod den Kant, hvor Nøsten kom fra, uden at det dog lod til, han havde nogen tydelig Forestilling om Gjenstandene uden for ham. Han drog kun et dybt Suk, og Navnet Elif hendode paa hans Læber, ledsaget af en svag Lyd, som hun ikke vidste om skulde være Naja eller Glædesudtrykket Aja! Derpaa var han strax faldet i en rolig og, som det syntes, vederkvægende Søvn; men Ingen uden Naja havde lagt Mærke til det

svage Spor af Bevidsthed eller maaskee af et ubevidst Onske, hun troede at høre i hiin Lyd.

Søstrene gik nu tilbage til Moderens Hytte; men Naja fulgte ikke med. Hun havde forladt dem hastig paa Veien, uden at sige dem hvor hun gik hen; men de saae forundrede efter hende, medens hun forsvandt som en flygtende Fugl mellem Fjeldene.

Søstrene fandt Moderen stille ved Sønnens Leie. De traadte saa sagte ind, at hun ikke bemærkede det. Kunnuk sov endnu, men ikke roligt; han knyttede ofte Haanden i Drømme og nævnede Kemeks Navn.

„Net saa, min Søn!“ — hviskede Moderen — „saalænge det Navn ikke er udfaldet af din Sjæl, kan den hverken fare ned eller op. Du maa leve, Faderhævner! til hiint Navn er udslettet af Menneskers Verden og din Faders Sjæl har afblødt hos sine Fædre.“

Døttrene forstræffedes ved at høre Moderen saaledes tale og udbrøde i et Mah-ah-Naab. Nu begrebe de først tilfulde hvad det var for en Bedrift, Broder Kunnuk var fød og baaren til, og hvorom den tause Moder hidtil kun havde yttret sig gaadesuldt.

Naja havde løbet ene den hele mørke Dag over Bjergene, og da det blev Aften nærmede hun sig den eensomme Bjergkløft, hvor den gamle Angekkok Elis boede. Med de tynde, bøielige Saaler under de smaa

Sælfskinds Halsstøvler klattrede hun sikker over Fjeldpynterne som et Egern. Naanen var tilhøstet af Sneeskyer, og hun havde Møie med at finde Veien mellem de vilde Fjelde. Da hun endelig stod ved Bjerggrotten, saae hun Stjernehimlen i den fuldeste Pragt over sit Hoved. Langt borte havde hun allerede seet Lysset af Elikes Lampe gjennem et Hul i Urbjergets Granitmasse, hvor Eremiten havde dannet sig et Slags Vindue med en Rude af Hvidfistarme. Nu stod hun ved Grottens lave Indgang, som frainden var tilspærret med en Luge af Driptræplanter. Hun bankede paa Grotten med en lille Steen; men hendes Haand bævede. Hun hørte en huul Røst indensfor, som mumlede hvad hun ikke forstod. Hun tog Mod til sig og bankede endnu en Gang. Da aabnedes Lugen, og en graahærdet Olding traadte ud med bøiet Hoved. Han holdt en lille Tøndebaands-Tromme og en kort Stav i sin Haand.

Den gamle Elif var liden af Væxt og sammenkrummet af Alder. Hans Kind og Hage var skjæglos som alle Grønlænderes, da de tidlig udrykke ethvert saadant Haar med Nøde og blot finde Hovedhaaret anstændigt. Han var en simpel Sælfskindspels uden nogensomhelst Udmærkelse; men uagtet han savnede de Blisdommens og Erværdighedens Attributer, som saa mange andre Nationer pleie at fordre af deres Spaamænd, Seere og Mirakelmænd,

såbnede han dog ingenlunde den aandelige Overlegenheds bestemte Blik, med et vist prophetisk Udtryk i Mine, Stemme og Adfærd, som uvilkaarlig maatte indgyde Grefrygt.

„Min Sjæl var med sin Tornak hos de Døde“ — sagde Oldingen og opløstede sit Hoved — „hvad søge de Levende ved Elis Lampen i Steengrotten?“

„Seer du Liv, hvor jeg seer Død, gamle Elis! saa udstræk din Haand og lad Rajas Dine see det!“ — bad hun og knugede Hænderne mod sit Bryst — „see! mine Dine ere vaade af Sorg. Du er den viseste Innuk,*) og min Fod gif over Bjerger til din Lampe.“

„Er det dig for mørkt i Jordhytten, Barn!“ — svarede den Gamle mild og rolig — „vil den Sjæl, du har kjær, fare ned eller op, saa hvi dit Hoved og lyt til Livet ved de stille Søer, eller opløst det til Nordlyssets Sjæle under den store Tornarsuks Lamper! og deres Straaler skal falde med Fred i din Sjæl.“

„Tornarsuk er stor og herlig, men dog grum og forfærdelig, Fader Elis! han lader den største Rajas roer forgaae og den bedste Neenjæger omkomme.“

„Tornarsuk er elskværdig“ — sagde den Gamle rolig — „han lader ikke det Herlige forgaae. Menner du, et Menneske er ham ringere, end Dyret. Har du

*) Menneske, Grønlander.

ikke hørt om den Fisk, vi kalde Nepisa *)? Den ligger jo død hver Vinter og mister sin Hud og sit Kjød, men overklædes igjen med Hud og Kjød og faaer nyt Liv, naar Sommeren kommer. Seer du hine tre Kajaker?" — vedblev han og pegede paa de tre største Stjerner i Svanens skønne Stjernebillede — „de fore til Verdens Ende paa det store Hav, hvor Bølgerne ere som Bjerger. De kom aldrig tilbage; men nu seile de paa det største Hav over Nordlys og flyvende Skyer. Og seer du hine tre straalende Vandrere?" — her pegede han paa Stjernerne i Orions Bælte — „de stee høiere, end nogen Reenjæger, paa de fremmede Bjerger og kunde ikke finde Veien til deres eget Land; men Tornarsuk optog dem til sin store Vinterhøitid, og nu dandse de med Faller for hans Dine."

„Den store Tornarsuk er dog grum" — klagede Naja — „siig mig, hvis du saae det! skal Kunnuks Lampe slukkes? skal hans Dine ikke see Malina, naar hun dandser over Bjergene?"

„Den unge Moder dør sjelden før hun har født" — mumlede Elif og hans Pande blev mørk. — „Haien er det klogeste Dyr; mod den løfter sjelden et Menneſke Harpunen; men skeer det, hviler dens Slægt ei heller

*) Rognkalven.

for det er hævnnet. — Selv Dyret lyder Tornarsuks
 Billie. Min Sjæl var hos de Døde; vil du høre
 hvad jeg saae?“ — vedblev den Gamle, og hans Masyn
 blev endnu mere mørkt og strengt — „min Sjæl var
 hos Bennen, som din Frænde sendte til det stille Land. —
 Vil du vide hvad jeg hørte?“ Med disse Ord satte
 han sig paa en fremspringende Steen i Fjeldet og slog
 paa sin Tromme med den lille Stav, medens han mere
 mumlede, end sang:

Mit Die var luft;

Men min Sjæl var vaagen.

Min Tornat bar mig

Til de dybe Søer,

Hvor de kjære Døde

Høre sig stille

Med samme Masyn

Og Tid som fordum.

Jeg saae ham atter

I Neenskindspelsen

I Sælkajaffen

Den raske Fanger,

Som Glik fordum

I Maanestfinnet

Har leget med.

Han nikked venlig;
Han smiled kjærlig;
Men over Panden
Blodvunden gaved —
Og Ordet fused
Fra Dødningsløben,
Mens Haanden peged
Paa blodig Bunde:
„Den skal tillukkes —
Den skal forvandles
Til Solkysstraaler,
Naar Kunnuk stander
Bed Kemets Dyse,
Naar Midnatsjolen
Har seet hans Gjerning,
Naar Timen kommer,
Min Tornak vented
I tyve Somre —
Den kommer vis.“

Under en dæmpet Hvirvel paa Trommen fremmunde
lede han disse Ord, og idet han med Kraft udtalte det
sidste, slog han et stærkt Slag paa Trommen og reiste
sig pludselig. Som rammet af et Lynslag tumlede Naja
tilbage og stirrede dødsbleeg paa den gamle Seer.

„Ja, Kunnuk maa leve til han har hæbnet sin Faders Sjæl“ — udbrød hun — „om saa hans egen Sjæl skal bløde og Najas bortflyve som en klagen­de Fugl med Nordlyset. Du har hørt hvad min Tanke hvifkede stille, vise Elif!“ — vedblev hun — „du har seet i min Sjæl hvad intet Medmenneske maa see uden du: naar Najas Dine saae Kunnuk, forglemte hun den lyse Sol og alle Tornarsuks Lamper; men du veed ogsaa, vise Elif, hvad Blodet raaber i min Sjæl, naar jeg er ene. Luer der en Draabe paa hans Haand af det Blod, som udsprang fra min Stamfaders Hjerte, saa er Broders eneste Barn hvad Søn er for den myrdede Fader. Al, forfærdelige ere Tornarsuks Gaader.“ — Hun taug og opløstede sine Dine mod de prægtige Stjerner, derpaa vedblev hun stille med dyb Beemod: „Naja kan ikke dræbe; min Sjæl kan ikke hade; men han, som støder Harpunen i hiin Hvals Bryst, vil saare Maagen, der flyver over Blodstrømmen. Hun vil flyve hen over blodige Bølger og klage, hun vil flyve til Verdens Ende og døe paa de eensomme Bjerge. Al! Tornarsuk er grusom. Den Angekkot er ei til, som løser den store Lands Gaader.“ Naja var sjunken knælen­de til Jorden med begge Hænder for sit Ansigt og Hovedet mod sit Knæ; det var som hun skulde opløses i Graad.

Den Gamle saae en Tidlang paa hende og taug. Han opløstede sine Dine til Sybstjernen, der stod klart over hans Hoved. „Hjst gjøe Tornarsuks straalende Hunde omkring den fangne Nattens Bjørn“ — mumlede han — „den Stærke skal visseelig falde. — Dog see!“ — vedblev han og betragtede Aldebaran, den prægtige Stjerne i Tyrens Die, og de to største Stjerner i dens Nærhed — „hjst brænder Lyset for de tvende største Wiismænd; de maae evig dandse mod hinanden i Sang-Kamp — de synge bittre Spotviser over deres og Alverdens Wiisdom.“ Han rystede betænkelig paa sit Hoved og stirrede grublende hen for sig i Stjernedybet. Det var som hans Fædres Stjerneviisdom spottede sig selv og al menneskelig Kundskab i hine Billeder af deres Sang-Kamp mellem Stjernerne. Saaledes blev han staaende længe som fastgroet til Fjeldet, og hans Ansyn blev ubevægeligt som et Vorbillede; men pludselig foer der som en Lysstraale over hans Ansigt; han udstrakte sin Haand og opløstede den grædende Pige.

„Blaamaage! hæb dine Vinger“ — udbrød han. — „Den Storm, som skal borthvirvle den store Alverdens Aand og henveire Bjergene med Tornarsuks Lamper, den Storm maa udsendes fra en Aand, som er større, end den Største — han, hvis Gaader dog intet Menneske løser. — Er det sandt, hvad min lyse

Tornak hvilede i mit Dre, saa sidder her nu en større Angekko, end Elis, ved en Lampe i Syd — og hans Masyn ligner min Tornaks. Han kan maaskee løse den Knude, der har bundet vore Sjæle i den mørke Tid og knyttet vore Tanker til Matten. Gak bort, mit Barn, med Fred! Bereder Kunnuk sin Kajak, naar Solen stiger højt over Bjergene, og drager han over Fjorden med sine Frænder, saa bring Budskab til mit Dre og lad din Fod være udstrakt til at følge min Gang over Dybet! Seer jeg det Masyn ved Lampen i Syd, min Tornak har vist mig i den høieste Himmel — saa er der Hædning for de Sjæle, som sørge, og en Nøst, som kan tyde alle Tornarsuks hemmelige Taler."

Med disse Ord gik Angekkoen tilbage til sin Grotte. Naja havde rejst sig ved hans Haand og stirret i den høieste Spænding paa hans Masyn, medens ethvert af hans Ord trængte dybt i hendes Sjæl. Hun saae nu forbauset efter ham, knugede Hænderne mod sit Bryst og gik langsomt bort mellem de vilde maanebelyste Fjelde.

Femte Capitel.

Solen var kommen heelt op over Bjergene. Kunnul reisste sig fra sin Sygebrøi og sølte sig karst. Moderen nikkede med stille Alvor, og Søstrene sang: Aja! Kunnul traadte ud af Jordhytten og saae sig om. Hans serten kjære Hunde sprang om ham og tudede af Glæde. Han spændte dem for sin Slæde, og de sprang med Jubel bort med ham over de blinkende Sneesletter. Den lyse Tid var kommen, medens han havde ligget under Brøen i de mørke ængstende Drømme. Nu aandede han atter frit paa sine Bjerge. Han tænkte atter paa Erhverv og Husets Forsørgelse; men han talte ikke meget. Hver Morgen drog han ud paa Jagt eller Hvidfiskefangst, og hver Aften kom han hjem til Moderens Hytte med sin Fangst. Moderen nikkede altid stille, og Søstrene hilsede ham med Sang; dog græd de mangengang; thi Naja var ikke meer iblandt dem. Hun sad i sine Fosterforældres Hytte og pleiede de smaa Børn, medens Huusfaderen laae syg under Brøen, og Børnenes Moder sad sorrigfuld ved Lampen og sammensyede Liigskindet til den henspindende Egtemand.

Undertiden blev Kunnuk borte flere Dage, og naar han kom hjem, hviskede han hemmelig med Moderen, medens Søstrene sov. En Aften kom han saaledes meget sildt hjem. Moderen sad ene vaagen ved Lampen.

„Jeg stod ved vore Frænders Lamper Nord paa“ — sagde han mørk med flangløs Stemme. — „Jeg sang Sorgesangen for deres Øren om hvad jeg saae under Brixen, da Moders Arme holdt mig fangen og min Haand var spæd. De saae paa mit Ansigt, de lyttede til min Røst, og deres brune Kinder bleve blege. De rakte Kunnuk Haand; de lovede at følge Faderhævneren, naar Fjorden var aaben og Kajakken i Sø, og Skibet kom histovre med Kablunaffernes Skatte.“

„Vel, min Søn! vel!“ — sagde Moderen — „saalænge maae vore Sjæle forvente. Kemeks Arm er mægtig, og stor er Balrossens Slægt; uden vore stærke Frænders Haand naaer du ikke hiint Udyr, der opslugte din Fader. Net saa!“ — vedblev hun — „vor Frænde Pungjok raader fra, og hans Ord ere stærke. Den Elstværddige kalde de ham, og jeg elsker hans Sjæl; men den er blød som Barnets, der leger paa hans Knæ, og han har aldrig seet Tornarsuk i hans Høihed. Han var kjærlig mod Naja: han tog hende i sin Arm, da hun laae spæd mellem Pliig, og bar hende til Lampen i sin Jordbo. Han elsker hende meer, end han hader

hendes Frænde; og hvo kan see hende uden at klappe hendes Kind og glædes ved Glandsen i hendes brune Dine. Du saae hende ogsaa, min Søn! og dine Dine bleve lyse, naar hun talte. Din Moder reiste sig gjerne for Naja og beredte Neenskindet for hende paa Huusmodersædet. Dog derfor raader den store Aand ene."

Bed disse Moderens Ord boiede Kunnuk sit Hoved som en Sørgende og holdt Hænderne for sine Dine. Han opløstede først sit Hoved igjen, da Moderen efter en lang Tausshed vedblev: „Najas Forsørger raader fra. Han er blød som en ung Qvinde, den Elskværdige — men han hørte aldrig hvad Tornarsuk mæler, naar Jisbjerget kalver*) og knuser Illiseetsofernes**) Afkom. Nu falmer han under Bixen som et Siv fra i Sommer, den Elskværdige, og hans Sjæl vil nedfare til de stille Søer. Jeg vil græde ved hans Dødsse; jeg vil klage med hans smaa Børn. Jeg vil bøje mit Hoved saa dybt som hans lille Kone. Men naar hans Knæled er bøiet og hans Hoved under Steen, saa kan først din Idræt begynde, min Søn, og din Faders blodige Wunde tillukkes."

*) nedstyrter.

**) Hære og Troldmænd, den mørke Magies Dyrkere, modsat Angestofferne (Angestfut) den lyse velgjørende Magies Indviende.

Saaledes taledes Moder og Søn en Aften, da Solen havde været høit over Bjergene. Baaren kjender Grønlanderen ikke. Naar det er Baar hos os, opvarmes hans dunkle Stue endnu af Vinterlampen, medens Sneen ligger tykt over Græstørvtagene og tilhyller Sluggens frogne Tarmruder.

I en saadan dunkel Stue sad Naja samme Aften med to smaa Piger paa sit Skjød. De klyngede deres Arme om hendes Hals, som hun kunde være deres Moder. Hun klappede dem og kaldte dem Søstre. Ofte sang hun for dem ellers og fortalte dem Eventyr; men denne Aften kunde hun ikke synge for Graad, og alle de Eventyr, hun tænkte paa, vare sørgelige; thi hendes kjære Pleiefader vaandede sig under Bixen, og Pleiemoderen vreed sine Hænder over ham og jamrede.

„Ak! nu taler han om Steendysen igjen“ — klagede den lille Huusmoder — „og om Kajaffen, han vil have med til de stille Søer. Kom, Naja! tal til ham! Han er bange for Gravdysen og Farten under Jorden. Tal til ham, lille Kjære! saa bliver han rolig. Ingen Nøst klinger saa mild som din, og han elsker dig som en Moder sit diende Barn.“

„Ja han var mig ogsaa Moder, som du blev det, og Fader alle Dage. Uden Eder var jeg forkommet“ — sukkede Naja og løsviklede sig af Børnenes Arme. —

„Kjære lille Fader!“ — bad hun og knælede ved den Syges lave Leie — „vær ikke bange for Dysjen! den skal hverken Næv eller Hund opkradse. Frygt ei heller for Farten under Jorden! den er jo let og stille, og du har været from og god imod os Alle.“ Den Syge stirrede paa hende og svarede ikke.

„Kjender du mig ikke? see! jeg er Naja; Blaa-maagen var mit Navn fra jeg var lille, fordi du fandt mig i Duunpelsen. — Du gav mig ogsaa et andet Navn; det skal der være Betsignelse med, meente Elif — du kaldte mig Arnarsaks Die, lille Fader, naar du saae paa mine Dine.“

Ved dette Navn opklaredes den Syges Ansigt, og det var ligesom dets Klang kaldte ham en kjær Erindrings tilbage.

„Du har kjendt den fromme Arnarsak i din Ungdom“ — vedblev Naja — „hun, som var i Landet, hvor Driptræet groer og hvor Pells kom fra, hun som vilde lært os hvad Pavia havde sagt, men som de brede Angekokker vilde dræbe. Mine Dine lignede hendes, har du sagt, og derfor kaldte du mig Arnarsaks Die.“

„Han kjender dig godt; bliv kun ved, kjære Lilla!“ — sagde Huusmoderen — „men tal ikke meer til ham om hvin Qvinde, som talte mod den store Mand til vore Sjæle!“

„Jeg skal fortælle dig en Historie, lille Fader!“
 — vedblev Naja — „naar du tænker paa den, skal du
 glædes, hvorhen du saa farer.“ —

Den Syge vaandede sig ikke meer; han nikkede
 mildt med det aabne godmodige Ansigt, og Naja vedblev:

„Den store Mand var haard mod Kemels Slægt,
 fordi Kemel slog sin Uven ved Lampen. Kemel flyede
 mod Syd og hans Broder mod Nord, og Broderen
 flyede til de vilde Fugle paa Bjergene. Hans lille
 Kone bar et Barn paa sin Ryg, og de gik under Fjeldet,
 hvor de store Stene hang løse — der, hvor Ingen tør mæle
 og røre Luftens Iboer med en Lyd. Barnet var hungrig
 og skreeg — det hørte Den, der stod fjernt; og Moderen
 lagde Barnet ved sit Bryst, og det blev stille. Og de
 gik sagtelig frem paa de farlige Veie; men Natten faldt
 paa, og de vare nær ved at forkomme af Hunger og
 Kulde. Da saae de en Aeenjæger langt borte, da Maa-
 nen stod op, og de bleve glade i deres Nød og raabte:
 Nja! men Sneefjeldet brast ved det eneste Ord, og de
 store Stene nedstyrtede mod Fader og Moder. Og Fa-
 deren greb efter Moder og Barn, men sank knuust til-
 bage under Fjeldet. Og Moderen knugede Barnet mod
 sit Bryst og bøiede sit Hoved ud over det og døde. —
 Og Aeenjægeren kom og saae det yndelige Syn. Han
 havde seet deres Nød og hørt deres Røst, og han troede,

de vare knuste tilhobe. Men da græd det lille Barn ved den døde Moders Bryst, og han greb det af den døde Moders Arme. — Og han kyskede det varmt og tog det under sin Pels og gik bort med Barnet fra de Døde. Men Natten blev mørk, og Veien var lang, og da det blev Morgen, saae han ingen Stier mellem Bjergene. — Og det blev Nften igjen, og ingen Lampe var at see. Barnet vaagnede og skreeg; det leed Hunger og Tørst og var nærved at omkomme af Mangel. Da tog Jægeren sin Kniv og skar et Skaar i sit Bryst og lod Barnet suges Liv af hans Brystblod. Og han bar det til sin Hustru og lagde det ved hendes Bryst ved Siden af hans Søn, den Førstefødte. See, Fader! det var mig; jeg var det lille Barn med den Fugleskindspels, jeg var Blaamaagen, du bar hjem i dine Arme. Det var Naja, du bar hjem til din fjære lille Kone og lod suges Liv paa Veien af dit Brystblod."

Pungiof nikkede fjærlig til Naja og klappede hendes Kinder, som vare vaade af Graad, mens hun bøiede sit Hoved mod hans Hænder og kyskede dem. Han saae ogsaa fjærlig hen til Konen og de smaa Børn og vinkede; de kom Alle hen til ham, og han klappede deres Kinder og strøg deres Haar. Derpaa lukkede han sine Øine og indslumrede.

"Taf, taf! fjære Lille!" — hvisttede Konen til

Naja — „see, jeg vidste det nok: nu vugger hans Sjel sig stille og fornøiet igjen, som Barnet paa Gyngebriksen, og hans Tornaf fortæller ham Eventyr ved Drømmenes Lampe, til Malina lyser igjen over Bjergene.“

Men før Solen næste Dag sendte sin første Straale over Sneebjergene, led det Sørgebudskab fra Braa til Braa ved Fjorden: „Der er Sorg ved Pungiofs Lampe. — Pungiof den Elskværdige ligger boiet paa Briksen. — Hans lille Kone udriver sine Haar. — Blaamaagen sørger blandt de smaa Børn, hun kalder sine Søstre.“

Sjette Capitel.

Kunnuk's Moder græd, da hun hørte Budskabet om Pungiof den Elstværdises Død. Hun gik til Sørgehuset med sin Søn og sine Døttre. De unge Piger styrtede grædende i Najas Arme, medens Moderen istemte Enkens og Konernes Klager ved Liigbriren. Kunnuk havde ikke længe seet Naja, og som han nu saae hende igjen med dybtnebbpiet Hoved blandt de jamrende Qvinder, tæt omklynget af de smaa Børn, der kaldte hende Søster, blev hans Hjerte dybt berøget, og han græd. Hans Moder hørte hans heftige Bevægelse og vendte sit blege Ansigt imod ham. Kunnuk foer med Haanden over Dinene og betvang den heftige Yttring af Sorgen. Mændene, som skulde borthæve Liget, vare nu ogsaa traadte ind i Liigstuen, hvor Alle stode med nedbøjede Hoveder, men den lille, i Taarer opløste Enke laae næsten heelt sammensalden ved Ligets Hoved, som hun selv allersidst havde tilhyllet. Under Sørgeudraabet: „Nah-ah! Nah-ah!“ istemte Pigerne

Sangen „om de Døde,“ hvori Najas Stemme med rene hjertegribende Toner fremherskede, men hvori ogsaa Mændenes Stemmer med dybe dæmpede Sørgetoner blandede sig:

Ned eller opad
 Sjælene fare,
 Naar de forlade
 Menneskers Bolig,
 Menneskers Liig.

Saligst af alle
 Sjæle vi prise
 Ham, som i Jordens
 Dybder nedfarer,
 Hvor i de stille
 Speilklare Søer
 Sælernes Brimle
 Møde den raske
 Fangers Kajak.

Salig vi prise
 Sjælen, som flyver
 Høit mellem Skyer,
 Høit mellem Nordlys
 Og leger BOLD med
 Hvalrossens Hoved.

Ingen usalig
Farer fra Jorden —
Ingen fortabes,
Ingen forgaaer:
Fred faaer den Gode,
Hvile den Trætte;
Selv de vildefarne
Sjæle faae No.

Sorgen og Savnet
Bliver tilbage,
Toner ved Lampen,
Toner ved Bixen,
Hvor de har høiet
Dødningens Knæled,
Og hvor hans blege
Ansigt blev foldt.

Sorgen og Savnet
Klager ved Dysen,
Hvor under Stene
Menneskeliget
Gjemmes for Hunde,
Skjules for Ræv.

Sorgen og Savnet
Bliver tilbage

Hos de Forladte,
 Toner i Hytten,
 Døde og mørk,
 Klager i Qvinders
 Jamrende Sange,
 Hvergang de skue
 Pelsen, den kjære
 Døde har baaret,
 Eller Harpunen,
 Naar han har svunget,
 Eller Kajakken,
 Kjel han har roet,
 Eller den Madbid,
 Magtløs han leved,
 Eller det lille
 Barn, han har elsket,
 Og som han fordum
 Legede med.

Sorgen og Savnet
 Bliver tilbage
 Toner i Qvinders
 Klagende Sange
 Hvergang fra Havet
 Fremmede komme,

Overgang fra Fjeldet
Venner og Frænder
Nærme sig Hytten,
Dde og mørk.

Under Klagesangen bares Liget bort af Mændene tilligemed den Afdødes bedste Kajak og Harpun, der skulde følge ham til de stille Søer. Kunnuk var den Sidste, der forlod Sørgehuset; hans Dine dvælede med et Blik paa Naja, som om hun var den sørgende Enke, og han selv var Liget, der bortbares til Dyssen. Han tog Afsked med hende i sit Hjerte, som han nu aldrig meer skulde see hende i Verden. Men Naja saae ikke hiint Blik: hun opløstede ikke sit Hoved, medens hun sang Klagesangen. Da Liget var udbaaret, udslekkede Enken den Lampe, der havde brændt ved Liigbiren, og en dæmpet Lamren hørtes fra det dunkle Sørgehuus.

Syvende Capitel.

Sorgen over Pungiof den Elskværdiges Død var stor blandt Kunnuks Frænder og blandt alle hans Venner og Naboer ved Isesfjorden. Fra hans Hytte hørtes Sorgesangen længe efter hver Dag og især om Aftenen, naar han pleiede at komme hjem fra Jagt og Fangst, men Enken og Børnene nu sad ene ved Lampen og hørte Hjemkomstbilsenerne i Nabohytterne, medens ingen Huusfader meer kom hjem til dem for at vederqvæge sig og glæde sig med dem. Enhver, der kom forbi Enkens Hytte, hvortil Naboerne jævnlig bragte en Deel af deres Fangst, istemte de Forladtes Klagesange, hvori Najas Stemme altid hørtes, som med sin Meenhed og Klang bragte Skjønhed og Stilhed i de ellers altfor sønderrivende Toner. Naja sørgede for Huusbæset og pleiede de smaa Børn, medens den forladte Enke havde Ret til en Tidlang at leve for sin Sorg. Hendes eneste Søn, som hun havde opammet tilligemed Naja, var død i sin Barndom, og hun følte sig dobbelt forladt i sin Sorg. Hun oprev den idelig selv ved at fremtage og betragte den Afdødes Klæder og omhyggelig

gjemme enhver Smaating, han havde sysslet med og havt kjær. Smerten oprettes ogsaa hvergang hun kjælede for de smaa Børn eller røgtede de troe Hunde, der ogsaa syntes at savne deres Herre og nu snart skulde overdrages til en Anden. De hylede høit hvergang en Mand kom til Hytten, og de saae, det var ikke deres Herre.

Imidlertid var Isen smeltet i Fjorden, og de afdækkede Tarmruder vare optræde i de smaae Jordhytter. Solen steg nu høit om Dagen og gik ikke meer ned under Horizonten, men glødede den hele Nat paa sin forunderlige Vandring fra Vest mod Nord og fra Nord mod Øst.

Den første Dag i Juni var kommen. Fjorden var heelt seilbar, og det var en stor almindelig Sommerfest. Man begyndte nu at flytte ud af de smaae Vinterboliger og opreise Sommertelte paa Fjeldene. De hvide Sneesletter vare deiligt grønne; mange Smaa-Elve nedrullede fra Fjeldene, og hyppigt kom nu de nydelige Alpeblomster frem, som denne strænge nordlige Verden endog er riig paa. I Fjeldsprælleterne saae man i Mængde, skjøndt endnu ikke udsprungne, de amerikanske Steenpryd (Saxifrager) med de hvide rødstænkede Blomster og smukke Rosetblade. De smaa gule Ranunkler ere hyppige, og den rødlig-hvide Tisranunkel pryder i Juli og August de høieste Fjelde med sine

store hængende Kugleblomster. Paa Fjeldsiderne og de lavere Rygge staae Alpelýngens Smaabuske med deres rosenrøde Klover, og langs med de talrige Bække staaer den grønliggule Angelica med sine Skjærmbloster langt større og frodigere, end vi kjende den. Udsigten over Fjorden med de store svømmende Isbjerge var nu over al Beskrivelse herlig, og Synet af de første flagrende Teltskind paa Fjeldene og de grønne Sletter, hvor man opreiste høie Støtter ved Græstørrevoldene og hang Skindtæpperne over dem, havde en glædelig og oplivende Virkning paa Alle.

Bed Fjorden var en stor Mængde Sælfangere samlet for at drage ud paa en almindelig Fangst. Enhver Kajakroer medbragte sit lille nemme Skind-Fartoi, som han bar under Armen, medens han svingede sin Harpunn i Haanden og jublede. De laadne Sælfskinds Winterpelse vare ombyttede med de lette haarløse „Vandskinds-pelse“, og Sommerglæden straaede paa alle Ansigter. Nogle store „Konebaade“ laae ogsaa ved Kysten, ladede med Skind og andre Handelsvarer; de tilhørte Kunnuk's Frænder Nord fra og roedes af gamle Mænd og Qvinder, medens de unge kjække Nordboere nu vilde følge Kunnuk over Fjorden i deres Kajaker. Paa en græsgrøn Slette under de nøgne Fjelde vare en heel Deel unge Piger forsamlende og feirede den første Som-

merdags Fæst med Dands og Sange. Kunnuk's Søstre vare iblandt dem; men Naja var ikke med. Kunnuk havde nylig taget Afsked med Moder og Søstre. Nu gik han langsomt ned med sin Kajak til Fjorden. Hans Blik dvælede ofte paa Huleindgangen til Winterhuset, som Pungio's Enke endnu ikke havde forladt; men der stod Ingen ved Indgangen, og Naja kom ikke tilsyne. Nu hørte han den muntre Sommerfæst-Jubel, medens baade Karle og Piger sang Sommersangen: I Kajakken! Denne livsglade Sommersang, der bestandig afbrødes med skingrende Njaraab, vilde omtrent klinge saaledes i Sammenhæng og i vore Sangformer, med Bibeholdelse af det sidste Omkvæd, Glædesudraabet „Nuna!“ (Nord) der her ledsagedes af de meest jublende Interjectioner.

I Kajakken!

I Kajakken! det er Sommer —
 Teltet staaer paa Fjeld ved Fjord.
 Havet bruser — Sølen kommer;
 Hvalen puster i dens Spor.
 Iisfjeldslottet dandser — Nja!
 Havets Bjerger „falve“ nu.
 Nuna! Nja! — Nja! Nja!
 Njahu!

I Kajakken! det er Sommer!
 Sol nu skinner Dag og Nat.
 Snart fra Havet Skibet kommer
 Skibet med den rige Skat.
 Riig og fri som Havet — Aja!
 „Fugl i Verdens Æg!“*) er du.
 Muna! Aja! — Aja! Aja!
 Ahahu!

I Kajakken! i Kajakken!
 Kast Harpunen frem ihast!
 Kast nu Vinter-Timiaffen!**)
 Snør nu Båndskindspelsen fast!
 Svøm og duk dig lystig! — Aja!
 Balrostvinger! rør dig nu!
 Muna! Aja! — Aja! Aja!
 Ahahu!

I Kajakken! Bølgen strømmer —
 Isfjeldbugten lugter frisk.
 Flyv og svøm nu, raske Svømmer!
 Du er baade Fugl og Fisk.

*) o: Grønlander! Menneske! (Innuif).

**) o: den laadne Underpels.

Flyv som Ornen dristig! — Aja!

Swøm som Hvalen, kjæk i Hu!

Muna! Aja! — Aja! Aja!

Ahahu!

Da Sengen var endt, sad Kunnuk ogsaa fast indsnøret i sin Kajak. Harpunen med de lange Remmer og hans tvende Landser vare fastsnørede ved hans høire Haand til Kajakken. Foran ham laae Harpun-Pilens Fangremmer oprullede i en Beenring, og bag ved ham den store Blære af Sælkind, som Sælfangeren oppuster og lader følge med Harpunremmerne for at holde dem over Vandet, naar den saarede Sæl dukker med den løsrevne tvehagede Harpunpiil i sig. I sin Haand holdt Kunnuk nu Naren. Han væltede Kajakken og dukkede op igjen som en dristig Delfhin mellem de svømmende Jishjerger. Han tumlede sig fort og roede heelt ind under et af de største, som Solen allerede havde smeltet paa Toppen og hvorfra der nedstyrtede en stor skummende Elv af Sneeband med tusinde Regnbuers vidunderlige Farvepragt. De øverste solbelyste Masser vare større og prægtigere, end noget Kongeslot i Verden, og lignede en Række Paladser med Spiir og Taarne i de dristigste Former. De kastede deres

brudte Speilbilleder langt hen over Fjorden med en fortryllende Virkning af Lysreflexer og stærke Skygger.

Hvor ofte Kunnuk havde seet dette Syn, havde det dog aldrig gjort saa mægtigt et Indtryk paa ham som i dette Dieblif. Det var ham som „den store Mand“ den høie mægtige Tornarsuk her var opdukket af Dybet med et af sine stolteste Guddoms-Slotte og hendrog ham til sig med en hemmelighedsfuld Magt. Han vidste, at den mindste Berørgelse i Luften, selv Lyden af et eneste høit udtalt Ord vilde være istand til at løsrive det af Bandsaldet underminerede Ispallads, der nu glimrede over hans Hoved i al sin Pragt, og han følte en næsten uimodstaaelig Drift til at udraabe sin store frygtelige Guds Navn, der da maaskee i samme Dieblif vilde begrave ham i Havets dybeste Afgrund med Guddomspalladset, som alt syntes ham at zittre over hans Isse. Hans Tunge stødte allerede mod Tænderne for at udraabe det mægtige Ord, og hans Dine vare opløstede mod de høie nøgne Fjelde ved Fjordkysten — da saae han paa et af de høieste Punkter to Skikkelse, hvoraf den ene lignede Naja i hendes lette Sommerpels og den anden gamle Elif. Den kvindelige Skikkelse opløstede sine Hænder mod Isbjerget, og den gamle Angeklof syntes at pege med

sin Trommestok som med en bydende Tryllestav ud imod ham. Ordet Tornarsuk døde paa Kunnuks Tunge; men i samme Dieblif gjorde han uvilkaarlig et stærkt Mareslag, hvorved Kajacken som en Pil foer bort fra Jisbjerget. Han gjorde endnu et Mareslag; men inden han havde fuldendt det tredie, hørte han et umaadeligt Brag. Den stille Fjord opsvulmede som det oprørte Hav, og hans Kajak bortkastedes som en Nødde skal. Jisbjerget var sammenstyrtet, og to andre Kajacker, der havde fulgt Kunnuks dristige Fart under Jisbjerget, vare forsvundne under dets nedstyrtede Masser.

Kunnuks Kajak var ombæltet og rullede hen under Bølgerne som en Bold. Han havde selv et Dieblif tabt Besindelsen og været nær ved at slippe Maren; men snart fik han Magt igjen over sig selv og sit Fartoi; han dukkede op og var frelst — han saae sig om paa den brusende Fjord, der endnu var i fuldt Oprør, men han saae intet Spor af sine to fjælleste Frænder fra Nord, som havde fulgt ham og nu vare forsvundne i Afgrunden.

„De troe Benner!„ udbrød han med et dybt Suk, og vendte sit Blik mod det nøgne Fjeld paa Kysten; hine to Skikkelser, han troede før at have

seet der, vare ikke meer tilsyne. „Fort!“ — udbød han og greb et mægtigt Tag i Naren — „Jeg har seet Tornarsuk i hans Høihed — den store Mand er forfærdelig — han vil dog ikke knuse Faderhævereren paa Veien til hans Bloddom.“

Anden Bog.

Blank page

Første Capitel.

I det danske District Claushavn ved den sydlige Kyst af den grønlandske „Isfjord“ var der en smuk Sommerdag i Juni Maaned en usædvanlig Folkestimmel ved Landingspladsen under de nøgne Fjelde, hvis vilde Udseende nu dog var forskjønneth og oplivet af smaa grønne Pletter med Urter og Alpeblomster. Hjt og her saae man endogsaa smaa omhyggelig dyrkede Haber med lave Berter, og paa Fjeldskrænterne slagrede Sommerteltenes Tæpper i den varme Middagsluftning.

„Skibet kommer! Skibet kommer!“ lød det fra Mund til Mund baade paa Dansk og Grønlandsk, dog meest i de Indfødtes Tungemaal, idet man strømmede sammen fra Coloniens Boliger og fra det hele District, for at see det glade og saa længselsfuldt ventede Syn, naar Skibet kom, som hver Sommer didsendtes fra Danmark, og som næsten var det eneste store Skib, man her saae.

Nogle Dage før havde man allerede hørt det samme Glædesraab: „Skibet kommer!“ og en Deel Mennesker var ilet til Fjorden; men det havde været et fjernt svømmende Isfjeld, man havde taget for et Skib, hvormed hine bevægelige Ismasser ofte i Fraastand have stor Liighed. Dennegang var man vis paa at have seet rigtigt. — „Den gamle Sværdfisk har seet det i sin Beenpibe“ — sagde Grønlænderne og pegede paa en høi gammel Officeer i dansk Infanterie-Uniform, som med en lang Elfenbeens-Riffert i Haanden stod ved Skibsbroen. Det var Capitain Niels Egede, den berømte Hans Egedes næstældste Søn, der endnu opholdt sig her som Kjøbmand og Inspecteur ved Hvalfiskefangsten, og hvem Grønlænderne gjerne kaldte „Sværdfiscen“ fordi han bar Sabel.

Skibet kunde man nu med blotte Øine temmelig sikkert skjelne fra de svømmende Isbjerge, og Folkestimlen tiltog. Man var nærved at styrte hverandre ud i Fjorden for at faae Plads, og ethvert ophøiet Punkt var besat med smaa Grønlændere, fra Bolværket ved Ladepladsen til Græstørvtaget paa „Spækhuset“ og de høie Fjeldpynter ved Kysten. Ikke alene de fleste kristnede Grønlændere fra Claushavn og Jacobshavn vare her forsamlede, men ogsaa fra Øerne i Diskobugten, samt fra Ritenbenk og Holssteenborg Districter. Fra de

hedenske Egne baade Nord og Sydvest for Colonierne var der ogsaa en Deel Tilskuere. Mange kom alene af Nysgjerrighed for at see det store Skib og de „løierlige Kablunaker“; berusede Matroser morede det dem især at betragte. Mange kom ogsaa for at ombytte deres Sælfskind og Spæk, deres Edderduun og Neensdyrhuder hos de fremmede Kjøbmænd med europæiske Varer, især Krud, Hagl og Jagtflinte, eller Ører, Søm og slige Ting, samt Specerier, fornemmelig Kaffe til deres Gilder, foruden Baand, Speile og Perler til deres Fruentimmer. Larmen og Trængselen var stor; men der forefaldt ingen Uordener eller Klammerier. Man hørte megen godmodig Latter og mange glade Kjaraab. Blandt de hedenske Grønlændere lagde man dog med et Slags Frygt Mærke til en stærktbygget lille Mand med et skummelt Ansigt og meer end almindelig skraaliggende Dine. Han gik med en Harpun i Haanden og bar en rigelig udstafferet Sommerpels, kantet med røde Skindlapper og udsyet med farvet Senetraad.

„See! der kommer Valrossen“ — sagde de kristne Grønlændere og gik tilside for ham.

„Det er Herrehunden“ — sagde Andre.

„See! ham er det, man kalder Grønlænder-Kongen“ — sagde de Danske til hverandre og morede dem over hans Storagtighed. Han fulgtes af en halv Snees

smaa stærke Karle, hvoriblandt der var en sygelig ud-
tøret Angekko med sin Tromme og med et forunderlig
vildt, næsten vanvittigt Ansigt, der halvt skjultes af de
stride, ravnesorte Haardusker.

Paa et noget affides Sted ved Fjorden, hvor der
kun stod en gammel dansk Matros med et Træbeen og
en Krykke og saae ud efter Skibet, standsede hiin stor-
agtige Grønlander og tiltalte sin nærmeste Følgesvend
i en bydende Tone tværtimod al Sædvane her, hvor
ingen Overherrer kjendes. „Giv Ngt paa min Tunges
Ord!“ — sagde han i sit eget Sprog — „See! Kiv-
salik! hiit i Sommerteltet paa Fjeldet ligger den gaml-
Arnar sak paa Sotbrix. Hun er „Illiseetsok“ (o: Trolde
qvinde), hun har heret de gamle Sjæle fra mangan
Innu med sine Trylleord. Nu har hun jo selv tabt
sin halve Sjæl; kan du hente hende en heel Bjørnessjæl
saa gjør det! viis vore vandstænkte Medmennesker, at
en rigtig Angekko har større Magt i sin Tromme, end
alle Kabluna-Præster i deres Tunger.“

Angekkoften fordreiede Ansigtet og gav med et Blik
at forstaae, at han var villig, medens han mumlede:
„Hvad den stærke Kemel vil, har Kivsalik Magt til.“

„Nævn Hvalrossen ei med det Navn, han bar
paa hiin Side Fjorden!“ — sagde Kemel og saae sig
om med et uroligt Blik. Navnet Kemel betyder en

Hund, og under dette Navn var han bekjendt for sit Mord paa Kunnuks Fader. „Jeg var en „Was“ blandt Eder Alle“ — vedblev han — „derfor nævnte de mig saa; men Balcrossen kaldte jeg mig selv, og Hvalen vil jeg nævnes af den Mund, der mættes ved min Lampe. I Andre skal kjøbslaae“ — vedblev han — „sætter mig Knive og Ildpulver og blanke Plassere for mine Skind! Et Driv-Trækar med Kablunakernes galgjørende Vand tager I med, til at døbe de onde Sjæle i mine Tænder; men kommer der en Draabe deraf paa Eders Nævetunger“ — han løftede truende Haanden med Harpunen, og hans vilde Miner syntes at udøve et strengt Herres domme over hans Ledsgere, der alle vare hans Frænder. „Agt paa min Tunges Ord!“ — vedblev han. — „Seer I nogen af de Hvidbjørne Nord fra, saa giv mig et Fodtrin! og seer I ham, de kalde Faderhæverneren, saa lad mit Ribbeen fornemme jer Albue! Naar jeg raaber: en Sæl! en Sæl! samles I om mig med Harpunerne; men raaber jeg: tynd Iis! saa spreder I Jer som Hundesledens Spænd, naar Fjordens Sjæl er falsk. Naar Midnatsfölen staaer i Nord, mødes vi ved Sneefjeldshulen.“

Med disse Ord, hvortil den gamle Matros med Træbenet havde lyttet ubemærket, gik den hedske Grønlænder med sit Følge ned til Skibsbroen, hvor de blan-

dede sig mellem Tilskuerne. Matrosen humpede langsomt samme Vej med sin Krykke.

Skibet var kommet saa nær, at Alle nu tydelig kunde see det fra Kysten. Ved Bolværket paa Skibsbroen stod den gamle Capitain Egede med sin Riffert og troede allerede at kunne kjende nogle af Folkene paa Skibet. „See! min Søn!“ — sagde han — „de samme Matroser som ifjor, lutter gamle ærlige Ulke-Ansigter, paa et Par Hallunker nær.“ Med disse Ord rakte han Rifferten til en høi ung Mand i europæisk Dragt ved hans Side med Egedernes umiskjendelige Familietræk i det aabne Ansigt. Det var hans Søn, Kjøbmanden.

Den gamle Capitains Ansigt straaledede af Glæde ved at vide de kjære Landsmænd saa nær, der skulde bringe ham Breve og kjærlige Budskaber fra Slægt og Venner; men der var tillige en alvorlig Spænding i hans Miner, og han havde stor Øyst til at raabe: lever Broder Paul — lever min kjære Broder endnu? — dog Skibet var endnu for fjernt til at nogen Nøst dertil eller derfra kunde høres.

Ved Siden af Capitainen og hans Søn stod kort efter hiin gamle halte Matros med sin Krykke. Han havde for nogle Aar siden gjort Tjeneste som Cathet på Christianshaab, men var nu sat paa Pension. Til Minde om sin fordums halv geistlige Værdighed, tillod

han sig undertiden at bære en lille hvid geistlig Slipkrave, i Form af to Kortblade, der fra Halsfluden hang ned paa den røde Brystdug og stak underlig af til hans sædvanlige Matrosdragt. At han undertiden tog sig en Muus kunde man see paa ham, uagtet den Gravitet og Skolemester-Anstand, han søgte at lægge for Dagen. Han havde været en vild Krabat og en stor Slagsbroder i sin Ungdom. Ved et Slagsmaal i en Muus havde han engang faaet det Laar slaaet over, han nu maatte erstatte med Krykken og Træbenet. Tildeels for at forbedre sine Kaar, var han et Slags tjenstgjørende Huusven baade hos Capitainen og hans Søn, hvilke han begge med Liv og Sjæl var hengiven. I dette Dieblif deelte han ikke sine Herrers Opmærksomhed og Forventninger; han gav mindre Agt paa Skibet, end paa de to Grønlandere, der stode i Nærheden af ham, og hvis afbrudte Ord og Miner vare ham paafaldende. Det var Kemel og hiin udtærede Angekko med det vilde Ansigt, han havde med sig.

Ogsaa en anden Tilskuer lod til at betragte Kemel og hans Ledfager med Opmærksomhed. Det var den gamle Angekko Eli fra hiin Side Fjorden. Han stod bag et fremspringende Fjeld ved Siden af en ung Grønlanderinde i en let Sommerpels.

„Blaamaagens vilde Frænder“ — mumlede den

Gamle og vendte sig om til sin Ledfagerinde, ligesom for at meddele hende sin Opdagelse; men han betænkte sig og betragtede med stille Deeltagelse Udtrykket i hendes Ansigt. Hendes Dine vare opløstede, og hendes Blik dvælede med synlig Bevægelse paa en bleeg, aldrende qvindelig Skikkelse i Grønlanderindernes sædvanlige Dragt, der sad udenfor et Sommertelt høit oppe paa det fremragende Kystfjeld og stirrede ud over Fjorden.

„Ik see! gamle Elis!“ — hvisttede Naja — „der sidder hun jo, hiin milde Qvinde, hun, hvis Die Fader Pungjok kaldte mig — hun som vilde lært os hvad Pavia havde lært hende om den store Herre i Himlen, der skal være større og elskværdigere, end Tornarsuk.“

„Arnarfak!“ — udbrød Elis og studsede, idet han ligesom faldt hen i en drømmende Grublen.

„Ja hun, som Rivsalik og de andre Angekkofter havde stukket ihjel, hvis din Tunge ei havde været mægtigere end deres, og Pungjok den Elskværdiges Haand ei havde været opløstet ved din Side.“

„Arnarfak!“ — gentog den Gamle og mumlede hemmelighedsfuld, ligesom han talte med Nogen i sine Tanker.

„Hun var jo med Pavia i det deilige Land hiin Side Havet“ — vedblev Naja — „og hendes Sjæl hang ved Pavia som det lille Barn ved sin Moder;

men hun forlod Pavia og det deilige Land for at lære os at komme til hans Tornarsuf, den Barmhjertige. — See! hvor hun strækker sine Arme ud mod Fjorden. Hendes Sjæl venter vist Nogen med Skibet; men hendes Kinder ere saa blege — hendes Fodder skal være døde, og de sige, hun har tabt sin Sjæl.“

„Nei, Barn, nei“ — udbrød Elis og hans Dine straalede, idet de nu vare hæftede paa hiin aldrende Qvindes Ansigt. — „Seer jeg ret, har hun en Sjæl i hvert Ledemod, hvor svag og bleeg hun er. Vel, at dit Die saae hende! hun har en Tornaf i hvert Die. Hun skal sige mig hvor jeg finder ham, jeg søger — ham, der ligner min lyse Tornaf.“

„See nu til de gale Unger, Hr. Captain!“ — brummede Matrosen med Træbenet og pegede op paa Fjeldet — „flyve de ikke til Fjelds med de vilde Fugle ret som hedenfke Bildkatte — de har dog lært al deres Christendom af mig.“

„Saa maae de vel kunne flyve til Himmels med Bildgjæssene, gamle Præke-Knud!“ — svarede Capitainen uden at vende Dinene fra Skibet, der nu var temmelig nær, og hvorpaa Folkene allerede svingede med Hattene, under Velkomstraab og Hilsener fra Kysten.

Der, hvor Matrosen havde peget hen, saae man en stor Flok unge grønlandske Piger, meest fra Christians-

haabs og Claushavns christne Familier ile med Lethed
op paa Fjeldet, hvor de under idelige Ajsaab istemte
en Sang i deres særegne uregelmæssige Rhytmer, hvori
de saaledes besang hvad de saae:

Skibet kommer!

Skibet kommer. — Aja! Aja!

Skibet kommer. — O, see!

Som et Isfjeld svømmer det

Ind gjennem Fjorden

Fra det store, det veiløse Hav.

Som en Måage flyver det

Paa Bølgetop

Med de hvide, udspilede Binger.

Som en Hval det dukker sig

Dybt gjennem Havsvælg —

See! det flyver fra Dybet,

Er Fugl paany

Med Solstin paa sine Binger.

Skibet kommer. — Aja! Aja!

Skibet kommer. — O, see!

Som et Sommertelt flagrer det

Høit paa sit Habbjerg,
 Gjemmer Perler til Neenskindets Pels.
 Som en Tornaf bringer det
 Mægtigt og stærkt
 Tryllerier fra fremmede Verdner:
 Fra den Kyst, hvor Planterne
 Bore til Driptræer —
 Fra Landet, hvor Solen
 Ei viger bort,
 Bringer det Lustning og Frugter.

Nja! Nja!
 See Skibet lander — o see!
 Som en Edderfugl glider det
 Stille mod Fjeldet.
 Lad os hilse den Havfugl med Sang!
 Lad os ned til Fjordbredden!
 Der bliver Dands —
 Lad os ære med Sang vore Gjester!

Derpaa fore Pigerne under gjentagne Njaraab, som en Flok Søfugle, ned fra Fjeldet til en Grønning ved Stranden og begyndte den nationale Glædesdands, hvormed de sædvanlig modtage kjærkomne Gjester. Til Dandsen bruge de ingen anden Musik, end den Vel-

komstsang, hvormed de ære de Fremmede. Her istemmedes Sangen af Flere; mange ældre Mænd og Qvinder toge Deel deri, og Forsangerinden, efter hvem de Andre gjentog enhver af Sangens Linier med glade Njaraah, var en ældre kristen Grønlænderinde.

Nja! Nja!

— sang de —

Vær velsignet Fremmede!
 Udlænding! dvæl paa vor Fjeldkyst!
 Reis dit Sommertelt blandt os!
 Mens Dagen er skjøn,
 Mens Natten har Sollys —
 Og fortæl os hvad herligt du veed!

Fortæl os om Landet,
 Hvor „lille Præst“ kom fra
 Og hvor Pavia lever —
 Om Landet, hvor Sjælen
 Har klarere Syn,
 Og om Landet, hvor Sjælene samles!

Vær elskværdig, Fremmede!

Nik med dit Hoved!

Vink med din Haand!

Og lad Folket os tyde din Tale!

Forlyster dig Sang

Og venlige Mafyn,

Skal dit Dre ret ei

Blive fri for vor Sang,

Ei dit Teltguld fra vore Fødder.

Andet Capitel.

Skibet var landet, og Paul Egedes Broder stod sjæleglad ved Skibsbroen med en tyk aabnet Brevpakte i sin Haand. En stor Mængde, meest gamle Grønlændere og Grønlænderinder, havde sammenflynget sig om ham og raabte nu med de heftigste Miner og Gebærder: „lever Pavia? — tænker Pavia paa os? — Elsker Pavia os?“

„Ja, Børn!“ — raabte Capitainen og svingede et Brev i sin Haand — „vor kjære gamle Pavia lever endnu — Gud for Alt — han var sund og frisk da Skibet gik af. Han tænker paa Jer og elsker jer Alle som sine egne kjære Børn og sin egen kjædelige Broder. Han hilser jer Alle, Alle, og takker Jer for al den Kjærlighed, I bære til ham og hans Slægt i Eders Hjerter. Han vil aldrig glemme sine kjære Grønlændere, skriver han, og han haaber til Gud at samles med Jer og alle sine Kjære hos Vorherre.“

„Pavia! Pavia!“ gjenslød det fra mange hundrede

Sjæle, og Taarerne rullede den gamle Krigsmand ned over de lange brune Kinder ved at være Vidne til al den Kjærlighed, hans kjære uforglemmelige Broder her eiede.

„God gammel Sværdfisk!“ — sagde Grønlænderne til hverandre. — „Dig elste ogsaa“ — raabte de til ham — „Dig elste ogsaa, gammel Sværdfisk! og vor nye lille Præst — Sjæl af Pavidas Sjæl — Sjæl af din og Pavidas lille Søsters Sjæl — elste Jer alle sammen, gammel Sværdfisk! Nja! Nja!“ og de hoppede og sprang omkring ham af Glæde.

„Tak, Børn! Tak!“ — raabte han bevæget — „saalænge der er een Sjæl af vor Slægt tilbage i Verden, skal vi heller ikke høre op at tænke paa Jer og elste Jer alle vore Livs Dage; det gjør ogsaa vor kjære Pavia endnu, som en tro ærlig Ven, hvor langt han end er fra Jer.“

„Pavia! Pavia!“ klang det nu ogsaa med en blød qvindelig Stemme fra Sommerteltet paa Fjeldet. Capitainen saae derop og kjendte den syge Arnarsak, som trods den Smerte, enhver Bevægelse voldte hende i de næsten lamme Fødder, var ifærd med at stige ned af det bratte Fjeld.

„Bi, bi, Arnarsak! bræk ikke Halsen, Pige! jeg kommer op til dig“ — raabte Capitainen og trængte

sig ud af Brimlen for at bringe denne hans Broders kjæreste Discipeline og Efterfølgerske i Lærerembedet det glade Budskab og den kjærlige Hilsen, hun længtes saa inderlig efter, og nu læse de kjære Breve i No i hendes Telt.

For ad en taalelig Bei at komme op paa Fjeldet, hvor Arnarsak denne Sommer holdt Skole i sit Telt, maatte man fra Skibsbroen gaae en lang Omvei. Capitain Egede havde fyldt sit 64de Aar. Han havde havt Kæmpekræfter og var vel endnu rask og rørig, men besteg dog nu sjælden de glatte grønlandske Fjelde uden at have sin Søn Kjobmanden eller en anden paalidelig Ledfager under Armen. Sønnen var nu just i fuld Virksomhed ved Skibets Udlosning; men den gamle halte Knud Matros eller Knud Catheket, som han gjerne lod sig kalde, var strax ved Haanden og rakte Capitainen sin høire stærke Arm, medens han med sin Krykke under den venstre hoppede nok saa rask og traadte sikkert med sit Træbeen paa de glatte Stene, end mangen yngre Europæer.

„Med Forlov, Hr. Captain!“ — brummede Knud, da Capitainen efter en besværlig Vandring stod stille og pustede, medens han atter kigede i sine Breve og læste Slutningen først paa dem alle, for at see, om ogsaa Alting var fuldkomment vel i det kjære Danmark. „Med

Forlov, Hr. Inspecteur!" — begyndte Knud igjen efter et Ophold, da Capitainen kastede et Blik ud fra Brevene — „Verden har vel andensteds Konger og Keisere endnu, som Skif og Brug var blandt Christne Menneſker i min Tid — men ſkulde Nogen hedde Konge eller Keiſer herovre, hvor man hverken har Soldater eller Borgemeſtre eller Skarprettere — ſaa maatte det vel være Capitainen.“

„Bliver du gal, Knud! — jeg Konge?“

„Jeg mener kun af Titulats“ — vedblev Knud — „for der er jo ingen fornemmere Mand heroppe, end Han, hvorvel Capitainen rigtignok, med Tugt at melde, bærer Sværdet ligesom forgjæves, ſiden her dog ingen anden Lov og Øvrighed gjælder, end hvad enhver ſtilfelig Mand tykkes for Godt. Men — hvad jeg vilde ſagt — idag har jeg dog ſeet denne hersens hedenſke Rad, de kalde for Grønlænderkongen, og der ſad et ſaadant fordømt Svineſjæs paa den Karl, at det fløede mig i Fingrene og jeg fik bandsat Lyſt til at give ham En paa Skallen med min gode Krykke.“

„Gladder, gamle Slagsbroder!“ — ſagde Capitainen barsk — „Den, der krummer et Haar paa nogen af mine Grønlændere, ſaaer med mig at gjøre. Hvor kom de Nykker over dig? Du er jo dog ædru idag, og du veed bedſt ſelv hvad der kommer ud af Klammerie.“

„Min Skavank fik jeg i en ærlig Nuus, Hr. Captain!“ — brummede Knud noget mut — „og det er Captainen for honnet en Christen til at regne en gammel Ulf til Onde. Det er nu ogsaa over tyve Aar siden; det skete i Tjenesten og paa en Mandag — det var Ulykken. Naar jeg nu tager mig en lille Nuus, er det altid kun om Søndagen og andre Helligdage, naar Dre og Ufen skal hvile og enhver god Christen skal gjøre sig en lystig Dag ved Guds Gaver, som der staaer skrevet.“

„Hvor staaer det skrevet? Knud!“ — afbrød Captainen ham heftig.

„Jh! hvad veed jeg hvor det staaer? men skrevet staaer det, og det selv i Hedningenes Hjerter, som der staaer et andet Sted, og det har været Troen ved Toldboden al min Tid, og Enhver bliver salig ved sin Tro, siger Vor Herre selv.“

„Hvor siger han det? Knud! Jo, det har nok været den rette Christendom, du har præket herovre. Havde min salig Fader eller Broder Paul tænkt paa, at saadan en gammel Svirebroder“ —

„Lad det være godt, Hr. Captain! nu har jeg jo ikke meer med Troen og Grønlanderssælene at bestille. Klammerie holder jeg mig ogsaa fra, helst med disse Puslinger, som det var Synd og Skam at røre ved.

Jeg har aldrig lagt Haand paa Noget af de Grævlinger, uden da jeg efter Embedspligt maatte knubse Christendommen ind i deres Unger. Men Han kan troe mig, Hr. Captain! — det var just det jeg vilde sagt — disse smaa Hedningehunde fra Bjergene og deres Heremestre, de kunde maaskee dog have godt af et lille Tryk for Panden, naar de blive for nærvise.”

„J saa Fald skal jeg nok sørge derfor, Knud! men lad os nu see, vi komme videre.”

De stege atter et Stykke op ad Fjeldstien, og Knud vedblev: „denne Grønlanderfonge, Hr. Captain! skal jo have slaaet en Mand ihjel Nord paa, og nu er han nok bange for Gjengjæld. De fremmede Grønlandere, Præsten har laant Huus, skal være i Slægt med den Mand, hiin lumste Nød har gjort Kaal paa. Det skal være en rum Tid siden, men nu har de nok stærkt i Sinde at holde Rettergang over ham paa egen Haand. Det fortænkter jeg dem forresten ikke i — for Liv for Liv! og Tand for Tand! og Næsestyver for Næsestyver! staaer der skrevet. Inspecteuren skulde kun have et Nys derom, syntes mig.”

„Det kommer ikke Hvalfangsten ved” — svarede Capitainen — „og Andet raader jeg ikke for her. Hvad der er ved den Sag at gjøre kan min Søstersøn Præsten

bedst vide. Det er dog godt, jeg veed det, Knud! jeg skal tale med ham derom."

"Den samme Grønlanderkonge har nok et ondt Die til Catheketpigen, vor gamle Arnarsak" — vedblev Knud. — "De har villet slaae hende ihjel engang derovre for Hererie, og har jeg forstaaet en halvqvædet Vise i deres uchristelige Tungemaal, vil de nu sende hende en Heredoctor paa Halsen for at puste hendes gamle Sjæl ud og give hende en ny. Tager jeg ikke meget feil, er de saa noget nær alt i Færd dermed" — tilspiede han, idet han saae op mod Fjeldpynten, hvor der lod til at være Folkestimmel.

"Saa skal de skee en Ulykke" — udbrød Captainen heftig — "hvi sagde du mig ikke det strax, dumme Djævel!" Han skyndte sig nu med stor Iver at bestige den steile Fjeldsti, og Knud havde ondt ved at følge ham med sin Krykke.

Inden de endnu vare komne Halvveien til Arnarsaks Sommertelt, kom en Flok christne Grønlandere styrkende dem imøde og raabte: "Hjelp, hjælp, gamle Sværdfisk! fremmed Angekkok vil gjøre Arnarsak Ondt. Han kalder Tornarsuk frem — han gnider paa Gulv med Tromme, han kalder Ingnersoak til sig — han spørger Manden og faaer Svar — han farer til Himlens og under Jord — han vil lappe hendes Sjæl." —

„Dum Sladder!“ — afbrød Capitainen dem og gik hastigere.

„Han har spaaet i Vand“ — vedbleve de — „Der flyder Blod af hans Mundfroge. — Han vil aabne hendes Liv og rense hendes Tarne.“ —

Capitainen slap nu Knuds Arm og skyndte sig saa ivrigt, at nogle af de ældre Grønslændere maatte blive tilbage.

Tredie Capitel.

I Arnarsaks Sommertelt var der stimlet mange Grønlændere sammen. Nogle vare komne for at modtage den livlige Underviisning, denne mærkelige Grønlænderinde med udmærkede Gaver vidste at meddele baade Gamle og Unge og hvorved hun mange Aar havde lettet Arbeidet for Præsterne og de nationale Cathedeter. Mange Fremmede vare ogsaa den Dag komne af Nysgjerrighed. Flere vare ilede til for at komme den næsten lamme Pige til Hjælp, der i sin Iver for at høre Efterretningerne om den kjære „Pavia“ havde glemt sin Svaghed og var styrtet afmægtig ned paa den bratte Fjeldsfrænt. I bevidstløs Tilstand var hun baaren hen paa Telt-Brixen, som hun ellers aldrig uden Hjælp kunde forlade, men hvor hun næsten altid var omringet af kjærlige og lærevillige Gjæster. Blandt de mange deeltagende Benner havde ogsaa en fremmed Angeklof fremtrængt sig med flere hedenske Grønlændere. Det var hiin mørke beensradmagre Kivsalik, der ved sine Koglerier gjaldt for en

Mirakelløge blandt Kemels hedenske Frønder og i sine vilde Erstacer ofte have begaaet voldsomme Handlinger, især mod de ulykkelige Qvinder, han og hans hedenske Landsmænd ansaae for „Illiseetsoker“ eller Hære. Han havde strax i sin fanatiste Iver afrevet sine Klæder, og næsten nogen bred han sig nu paa Gulvet, som en afskyelig Orm, i de hæsligste frampagtige Bevægelser, medens han slog paa sin Tromme og mumlede halvt syngende, til stor Opbyggelse for de hedenske Grønlændere, der nærmest omringede ham: „Den blege Qvinde har mistet sin Sjæl — hun har tabt sin Sjæl af Fod og af Haand — hun har tabt den fordærvelige Illiseetsok-Sjæl af Bryst og af Mund og af Nie. — En Trolldqvinde var hun — til Piinsler fordømt — til Døden bestemt — af den brede Tornarsuks Tunger (o: Angekkofterne) — men nu skal hun aande med en ny Sjæl — nu skal hun mæle med en kraftig Sjæl — hvis ei hendes onde Tornak det hindrer.“ Han lukte nu sine Nise med en underlig Blinken; hans Læber bevægede sig lydløst, og hans Arme slagrede som Binger.

„Angekkoften er mægtig“ — sagde Tilskuerne — „han taler med sin Tornak — han flyver med sin Tornak. — See!“ —

„Fort! fort!“ — mumlede han nu igjen — „til

den store Land! — til Landen, som boer i de høie Bjerger! — til Landen, som boer i de dybe Havsvælg! til Landen, som puster Sjælenes Flamme i Hvidbjørneslægten — i Hvalernes Yngel — i Myggenes Sværme — i Menneskets Lemmer — i Die og Bryst — i Øren, som rammer — i Pilen, som flyver med Død i sin Braad." —

"Giv Aft!" — sagde de opmærksomme Tilskuere til hverandre — "hans Sjæl er nu borte — nu reiser den med hans Tornak til den store Land — til de høie Bjerger eller til det svømmende Ijsfjeld. Giv Aft! han rører sig igjen — nu kommer alt hans Sjæl tilbage."

"Jeg kommer, jeg kommer" — mumlede nu Angestoffen igjen. — "Jeg har hentet den stærke — den mægtige Sjæl. — Jeg har nedslugt Hvidbjørnes Sjælen til den blege Kvinde paa Sommerteltbriken — den brænder — den flammer — den puster i mit Bryst — jeg kæmper med den Stærke — jeg kommer med den Dvungne. — Jeg kommer og aander. — Jeg aander og blæser — jeg blæser og udpuster — Hvidbjørnes Sjælen — i den Sjæløses Svælg" —

Saa tidt var han kommen i sine Besværgelser, da Capitainen traadte ind i Teltet med Knud Matros og med stor Harm saae disse Optøier. Han befalede strax den mumlende Angestoff at holde inde med sine fordøm-

melige Konster og siebliffelig forlade den Syges Telt; men Angestkoffen laae i Konvulsioner, og Fraaden stod ham for Munden. Han syntes ikke at høre til de almindeligste af disse Gjøglerer, der lettelig lade sig skræmme og tilstaae deres Bedragerie. Han lod til virkelig at befinde sig i en psykisk mærkelig Tilstand af animalisk-magnetisk Natur, medens Sygdom og Banvid blandede sig med hans forvirrede Visioner. Med et pludseligt Hyl foer han nu op med stift opspilede Dine og kastede sig over den Syge, som han pustede i Ansigtet af al Magt, medens han udraabte: „Pauna! Uja ja!“

Capitainen traadte til for at rive ham bort; men i samme Dieblif opflog den Syge sine Dine og saae med et Forfærdelseskrig det vilde affindige Ansigt med de opspilede Dine lige for sig; hun stødte ham bort med Gru og foldede sine Hænder mod sit Bryst i en maalløs Bøn. Han vilde atter styrte sig over hende; men nu greb Capitainen ham kraftig i den nøgne Arm og kylede ham hen paa Gulvet, hvor han blev siddende stille med de opspilede Dine uden Seekraft og som det syntes endnu i en aldeles ubevidst Tilstand. Capitainen tog hastig en Spand koldt Vand, hvori Angestkoffen havde spaaet, og hældede over hans Hoved og nøgne Skuldre. Nu blinkede han med Dinene og foer op. Hans Drømmetilstand var forbi; men han

greb forbitret en lang Kniv fra Gulvet og foer som en Rasende mod Capitainen med et morderisk Blik; dog i samme Dieblis fik han et kraftigt Tryk for Panden af Capitainens faste Kno og tumlede tilbage. Naar der var Fare paa Færde, veeg altid Capitainens Hestighed for den besindigste No, og han var ligesaa bekjendt for sit usøfærdede Mod som for sin Nædelighed og Midskjerhed. — „Er Bjørnessjælen kommen i dig?“ — spurgte han rolig, medens Knud Matros vristede den Rasende Kniven af Haanden.

Den afvæbnede Angeffok greb hastig sine Klæder og foer mod Udgangen af det aabne Telt; dog her vendte han sig om med vilde truende Blik og raabte: „Pas paa, stærke Sværdfisk! naar du hører det suse for dine Øren engang, saa synger Sjælen i Kivsaliks Piiil — saa flyver den i dit Bryst og udsuger dit Hjerteblood.“

„Det har ingen Fare“ — svarede Capitainen med samme Rolighed som før, dog med streng Alvor — „Kjender jeg mine brave Grønlændere ret, vil de nok dandse saadan en Dands med dig, at du glemmer at komme igjen.“

Neppe var dette Ord udsagt, førend alle de christne Grønlændere forlode Teltet, tilligemed de saa af Kivsaliks Venner, der endnu vare blevene tilbage. Kort

efter hørte man en Sang udenfor, der tilkjendegav, at man var ifærd med den saakaldte „Ballieren“ eller dandsende Netspleie af det strenge Slags, naar man med skarpe Spotsange dandsede rundt om den Skyldige, og saaledes ydmygede og tugtede ham langt føleligere, end ved nogen anden Straf. At en Angekko, som vil dræbe eller gjøre Ondt, ikke længer er Angekko, men „Illiseetsof“ eller ond Troldmand, og at denne falske Angekko fortjente at udtrømmes af Menneskers Samfund med sin egen Tromme, var Indholdet af Kampsangen, som med Kraft og Iver udførtes af en øvet Kampsanger, ledsaget af den forhaanende Trommen.

Den saaledes straffede Angekko raste af Forbitrelse, men da ethvert Forsøg paa at undvige Straffen var frugtesløs, og Latter blandede sig med Spotsangen over hans magtesløse Anstrængelser, knækkedes Modet saa aldeles paa ham, at han styrtede ned paa sit Ansigt og græd som et haardt revset Barn.

Kemek og hans Følge saae og hørte i nogen Frafstand paa denne alvorlige Leeg med vilde, truende Miner, og Dandsen lod nu til at kunne faae en blodig Ende; men da traadte Capitainen ud af Teltet og raabte: „hold nu op, Børn! mens Legen er god! Lad ham kun løbe, den Stakkel!“

Dette skete ogsaa gielbliklig; dog Kemek og hans

Frænder stode endnu truende i Graastand. Imidlertid var der stimlet flere Grønlændere til for at more sig over Spotdansen; de klyngede sig sammen i Nærheden af Kemek i overlegen Mængde, og Ordene: „Hvalrossen! — Herre-Hunden! Manddraberen!“ lød mumlende blandt dem.

„Isen er tynd!“ — raabte nu Kemek, og i et Dieblig vare han og hans hele Flok som bortblæste.

Fjerde Capitel.

Teltet sad nu den stille blege Arnarsak beroliget paa sit Leie og hørte med glædestraalende Dine hvad Capitainen meddeelte hende af sine Breve.

„Først og sidst er her Hilsener til vor kjære Arnarsak“ — sagde den Gamle og bladrede i den store Pakke Breve og Papirer, han havde bragt med sig fra Skibet — „i hvert Brev fra det hele Nar og i mange Optegnelser fra forrige Tider, min kjære Broder her har sendt mig, nævner han dig og taler kjærlig om dig. Han glæder sig over dit Brev issor, og see! her er selv en lang Skrivelse til dig.“

„Nja! Det skal glæde Arnarsaks Dine og Sjæl, naar Midnatsfolen lyser ind til mig“ — sagde Grønlænderinden og lagde sin Kind mod Brevet, som var det et kjært Barn, hun hvædede sig mod. — „Har du flere Ord fra Paviass Sjæl til mit Dre?“

„Her staaer flere Ord om dig, end jeg dennegang kan meddele dig“ — svarede Capitainen glad og bladrede

i et lille Haandskrift, der indeholdt Brudstykker af den Journal, Paul Egede siden lod trykke. — „Hvad han her har skrevet til vore Landsmænds Underretning om dit Land og dit Folk, skal du efterhaanden faae at høre Altsammen. Du skal du høre hvad jeg allerede har seet om dig og lille Tullimat.“

„Nah-ah! stakkels lille Tullimat!“ — sukkede Arnarsak — „han var from og elskværdig og langt bedre, end jeg; dog derfor tog den kjære Gud ham jo saa tidlig til sig. Hvad skriver Pavia om lille Tullimat?“

Capitainen læste nu Broderens Optegnelse om hvorledes den halvvoorne grønlandske Dreng Tullimat og den lille grønlandske Pige Arnarsak, som han begge havde døbt, d. 4de August 1740 vare fulgte med ham fra Grønland, hvad de havde fortalt ham af deres Folks Sagn om Sol og Maane, og det dybe Indtryk, Synet af det store Hav og Guds store Bliisdom i Naturen havde gjort paa dem.

„Al! det er mig som jeg nu igjen stod hos Pavia paa det store Skib“ — udbrod Arnarsak — „det gynge som en Drivtræsbaan med os paa Bandedjergene. Jeg seer endnu hvor deilig Solen gjorde de hvide Skibsvinger røde og lyfte paa Pavias Ansigt i Midnatsstunden. Og siden har Solen dog i 35 Sommer som denne rullet rundt om Havet og Bjergene i vore lyse Nætter.“

Egede læste hvad Broderen havde opstrevet om sine smaa Grønlænderes spøgefulde og kløgtige Bemærkninger og hvorledes Arnarsak kun gav Agt paa Skipperens Ansigt, naar Havet var uroligt, og ikke vilde være bange før han blev det.

„Den kjære Pavia!“ — sagde Arnarsak og smilede — „ere de smaa Ord fra Barnemunden ikke endnu faldne ud af hans Sjæl?“

„Han har bevaret mange af dine Ord, kjære Arnarsak!“ — svarede Capitainen — „og de vil maaskee glæde Menneſker endnu, naar vi Alle ere døde og borte. See! her beskriver han eders Glæde, da I saae Norge, og anfører den fromme barnlige Bøn, hvormed I for Menighedens Dine i den lille norske Kirke takkede Gud, fordi han havde ført Jer til det Land, hvorfra I havde faaet Kundskab om ham.“ Han læste hvad der stod. Arnarsak foldede sine Hænder, og der kom Taarer i hendes Dine, medens hendes Læber bevægede sig og hun sagte gjentog de samme Ord, hvormed hun dengang, som Barn, havde takket Gud med saa rørt et Hjerte.

„Bliv ved, bliv ved, kjære Gode!“ — sagde hun glad og klappede den gamle Mands Haand — „ved hvert Ord, den kjære Pavia har taget fra vore Læber og gjemt i sin Sjæl, bliver jeg til et lykſaligt Barn igjen, og Tullimaſ bliver levende, og Pavia ſtaaer for

os, og jeg seer hans sommermilde Ansigt, naar hans Dre lyttede til vort Tungemaal, som Ingen forstod uden han og Vorherre i Himlen."

Capitainen læste nu om deres Glæde over at de med den fremmede Menighed i „de Skjæggedes Land" kunde i deres eget Sprog synge Psalmen: „Mit Haab og Trøst" — og hvorledes de havde glædet sig ved Synet af de store Gran- og Fyrreskove, som de nu saae vorede virkelig paa Landet og ikke i Habet, som deres Landsmænd sluttede af Driptræet, der opstøvedes til dem.

„Alt ja! vi havde Børnenes Forstand med vort Folk" — sagde Arnarsak — „men den vise Gud var god imod os, at han lod vore Dine see alle de Underværker under Solen og al den Herlighed i de Fremmedes Verden."

„Men I saae dog hvad der endnu mere glædede Eder" — vedblev Capitainen og læste om deres Ankomst til Danmark og „deres maalløse Forbauselse og Henrykkelse ved Indseilingen i Sundet, ved Synet af Landet og det majestætiske Kronborg, de deilige grønne Bøgeskove, Marker og Enge og — hvad der overgik Alt — de utallige store Skibe, som vare under Seil og krydsede mellem hverandre."

„Nja! Nja! o! Danmark! du Deilighedens Land!"

— udbød Arnarsak, og Taarerne løb ned ad hendes Kinder. — „Dog her er ogsaa en Deiligheds Verden“ — tilføiede hun og pegede ud over Fjorden, hvis Fjeldsberge nu funkede som uhyre Guldslotte i Aften-Solglansen.

Egede vilde nu sammenrulle det lille Haandskrift; men Arnarsak spurgte om Kjøbenhavn og om den gode Konge og Dronning, og om der Intet stod om dem i Brevene. Capitainen saae efter i Brevene, hvor der ogsaa stod Adskilligt om Kong Christian den Syvende og hans ulykkelige Dronning, som for tre Aar siden havde forladt Danmark; men snart mærkede han, at det var Kongen og Dronningen for 35 Aar siden, Arnarsak tænkte paa, og han læste hvad han fandt i sin Broders Journal om Arnarsaks og hendes unge Landsmands Fremstilling ved Christian den Sjettes Hof, hvor disse Naturbørns Adfærd og Tale stod i saa elskværdig Contrast til den fine Verdens Bedtægter og Ceremoniel.

„De fornemme Medmennesker vare kjærlige mod os“ — sagde Arnarsak — „deres Ansigter maatte vel smile, naar vi kom og gik uden at bøje os og dukke, som de Fremmede, men lod dem kun sige, at vi ønskede at see dem i Himlen. Bore Dine lød ogsaa, naar vi saae hvorledes de viste hverandre Vre med Kroppen; men de vare gode mod os Allesammen, og vi meente det ogsaa godt med deres Sjæle.“

„Et Sted maa jeg dog læse dig endnu, siden disse Grindringer glæde dig“ — sagde Capitainen — og Arnarsak hørte med allerstørst Glæde den kjære Parias Optegnelse om hendes Sygdom og hendes Bøn til Gud om at lade hende leve og komme til sit Land igjen for at lære hendes Folk at kjende ham og hans Søn og blive salige med hende. Arnarsaks naive Bøn til Gud led ordret saaledes: „Du er dog jo vis paa mig, og det haster ikke. Du kan faae mig en anden Gang, naar jeg Ninge først har udrettet din Villie hos mine egne Medmennesker.“

„Den Bøn fløi ikke den kjære Gud i Himlen uhørt forbi fra min Barnetunge“ — udbroød Arnarsak og trykkede de foldede Hænder mod sit Bryst. — Men nu afbrødes Capitainen i sin Læsning ved Lyden af et mildt klangfuldt Udraab i Teltets dunkle Baggrund, som røbede den inderligste Deeltagelse, og han saae to Skikkelser, som han ikke før havde bemærket, men som nu havde tændt en Lampe, hvorved de beredte deres Spise. „Har du Fremmede? Arnarsak!“ spurgte han og pakkede sine Papirer sammen.

„To Medmenneskesjæle Nord fra har flyttet deres Lampe til mit Sommertelt“ — svarede hun. — „De lede i deres Fordunkelse om en stor Angeklok, den Ene vil have seet i Drømmenes Land i Skikkelsen af hans Tornaf

eller Skytsengel, som vi sige. Han troer, der er Syn i mine Dine for slige Hemmeligheder, og maaskee er der Dagning i hans Taage."

"Hvad hører jeg, Arnarsak!" — udbroød Capitainen forbauset — "kan du see Andet end Galskab og fordømt Løgn i slige Drømme? Andet saae hverken min salig Fader eller min Broder deri."

"Din Moders Søn, vor kjære Pavia, har lært mig at see paa Alt med de indvendige Dine, kjære Gode!" — sagde Arnarsak med mild Stemme og klappede Capitainens Haand, som han i sin Hestighed havde knuget om Brevpакken. — "Pavia blev selv stundom ordløs ved Angekkofternes Tale; men han rystede mildt med sit Hoved, og det klang i hans Øren som Børnenes Sang. Den sande Gud i Himlen vredes vist ei heller, naar vi skimte Glimt fra hans Ansigts Glæds i mit Folks mørke Tid. Vi vare ubidende Børn; men vi saae dog Sjæl i alle Ting, og selv de veilsøse Sjæle legede som Børn for vore Dine i de deilige Nordlys."

"Der hænger dog Noget af den gamle Overtro ved dig endnu, Arnarsak!" — sagde Capitainen adbaarende — "ligesom ved dit Navn, du ikke vilde ombytte med et christeligt. Du saae jo nylig selv med Afsky hvad disse Angekkofters Galskab fører til."

"Selv hiin Rasende saae dog stundom Meer, end

hvad ikke var" — svarede Arnarsak, der endnu med sine Landsmænd ingen anden Benaævnelse havde for Begrebet om Lagn — „men nu krymper hans Sjæl sig paa Sotbrir, og hans indvortes Dines Syn er fordunklet af onde Drømmes Taager. Den gamle Mand hist ved Lampen er ogsaa Angekkok; men i hans Sjæl brænder en stor Lampe i hans mørke Tid. Det var ham, der holdt fast paa min Sjæl, da Solen sidst gjorde Nætterne klare, og da hiin forvildede Rivsalik med sine Frænder løstede Harpuner mod mit Hoved Nord paa, fordi min Tunge sang om den store Tornarsuks Forgjængelighed.“

„Ham, der frelst dig ifjor for at blive spiddet som Her?“ — spurgte Capitainen opmærksom — „altsaa hiin Djævelens skikkelige Prophet Nord paa, som vi kalde ham — hiin gamle Elif, som hverken min Fader eller Broder kunde ombende?“

„Ja — den høie Tornarsuks Tunge kalde mine Medmennesker ham histovre“ — svarede Arnarsak — „og see! ved Lyden af det Navn opløfter han sit Hoved. Hiin store Mand, vi før kaldte Tornarsuk“ — vedblev hun — „var vist heller ikke den onde Djævel: han var streng og haard og forfærdelig, men stor og høi og velgjørende tillige, som det store Hav, som Solen og den

klare Maane, som Ilden og den høie Luft med Sne og Skyer og med de herlige Stjerner."

"Ja saa! nu begynder jeg at forstaae dig" — sagde Capitainen — „det har altsaa vel været den hele Verden og det hele Liv, der rører sig i den, I har tilbedet som den sande Gud. Hiin Afgud har altsaa været det Samme for Eder, som de fordømte Afguder tilhøbe for andre Hedninger: Livets Skaber, Opholder og Odelægger i een Person — Den Algode og den Onde tillige, Vorherre og Djævelen fjort ihob — ja, saaledes maa Gud vel see ud i de gale Hoveder, der ingen anden Gud kjende i Verden, end denne Verden selv med dens Begjeringer og forgængelige Herlighed. Men har I gjort Naturen og Alverden selv til jer Gud" — vedblev han ibrigere — „saa har dog nok min Broder havt Ret, for saa var jer Gud jo denne Verdens Fyrste selv, og husker jeg ikke feil, saa kaldes netop Djævelen saaledes i den hellige Skrift. Dog det er en Sag, vi maae spørge de Lærde om" — tilsviiede han roligere, idet han søgte at bekæmpe sin Hefstighed — „saameget er dog nok vist, at det væmmelige Uhyre, de dumme Angeffokker beskrive som denne Natur=Afguds Moder eller Oldemoder, og som de intet Navn har paa, umulig kan være Andet, end et ondt Væsen og ret hvad vi kalde Djævelens Oldemoder."

„Ogsaa deri er der maaskee Dagning i Taagen“ — svarede Arnarsak. Dog nu afbrødes deres Samtale af den gamle Elis, som havde lyttet opmærksom paa deres Ord. Med sin Tromme og den lille Stav i Haanden fremtraadte han med stille Høitidelighed og gjorde Mine til at ville istemme en af sine religiøse Hedningsange.

„Ingen Gjøglerier her, gamle Elis! saalænge jeg er tilstede!“ — sagde Capitainen streng og reiste sig heftig — „vil Arnarsak tillade dig at øve dine Konster her eller synge dine gale Sange for christne Øren, saa maa hun selv forsvare det, om hun kan, for Gud og sin Samvittighed og for vor gode Præst; men jeg sætter ikke min Fod i hendes Telt, saalænge her taales sligt fordømt Hedenskab.“

Elis blev staaende med rolig Alvor, uden at forandre en Mine i sit høitidelige Ansigt; dog han gav ingen Lyd paa Trommen, og der kom intet Ord over hans fast sammenflemte Læber.

„Jeg forstaaer dig“ — vedblev Capitainen med dæmpet Harm. — „Du er Gjest her, som jeg, og vil jeg ikke høre paa din Sang, kan jeg gaae.“ Med disse Ord gik han hastig ud af Teltet, og Arnarsak saae med et veemodigt Blik efter ham. Gamle Elis hviiede sit Hoved taus som en Sørgende. Han traadte tilbage og

udslukkede den Lampe, han nylig havde tændt, hvorpaa han gjorde Mine til ogsaa at forlade Teltet.

„Gad din Fod ikke være fra mit Gulv, saalænge din Sjæl finder Hvile ved min Lampe!“ sagde Arnarsaf venlig til Oldingen. — „Han er elskværdig, den gamle Sværdsfisk, som vore Medmennesker kalde ham; men hans Sjæl flyver til hans Kind og hans Tunge mæler skarpe Ord, naar han seer Angekøkkernes Tromme.“

„Elif elsker ogsaa hiin gamle Pellés' Søn og den glade Paviás Broder; dog Ingen af dem kunde gjøre min Tornaf ordløs“ — sagde den Gamle og opløstede sit Hoved. — „Jeg har seet Pellés' Ansigt lyse, jeg har hørt hans og Paviás Taler. De talte stærke Ord om deres Gud; men deres Tunger kunde dog ikke kalde den Stormvind frem, som skal bortrive Tornarsuf med hans høie Sommertelts Lampe.“

„Bliv hos mig! og deres Ord skal komme tilbage; de skal tale til din Tornaf med vore Modres Tunge. Det skal klinge dig som Sang fra vore Stamfædres Moder og fra den høie Tornarsufs Sjæl, naar den aander mildt og kjærligt i Sommerluften. Bliv hos mig, gamle Elif! og Pellés' Søn skal komme tilbage og see paa dig med Paviás glade Sjæl i sit Dø.“

„Elif tøver gjerne hos dig og hører dine Ord; Elif elsker ogsaa Paviás Moders Søn“ — sagde den

Gamle og traadte nærmere til Arnarsaks Leie, medens Lampen, han havde udslukket, atter opblussede under et glad Aja-Udbrud i Teltets Baggrund. „Min Fod stod hist paa Fjeldet, da Skibet gled herfra med gamle Pellsés“ — vedblev Elis. — „De, som nu ere gamle, vare den Dag unge med Elis; de græd, som moderløse Børn, der gjemmes i Steendysen hos den døde Moder. Der randt ogsaa Vand paa mine Kinder, da jeg saae det. Mine Dine saae ogsaa Drivtrækkassen paa det store Skib, hvor Pellsés' lille Kone laae død — hun, som de Alle kaldte Moder. — Hendes Haand havde klappet vore smaa Børns Kinder og puttet Mad i de Syges Mund og holdt de Døendes Hoveder opreist. Det var hendes Søn, der nys saae med brede Dine paa Elis og vendte sig bort med de Fortørnedes Hast. Men Elis elsker ogsaa Paviass Broder og hiin døde Qvindes Søn, naar han vender mig Nyggen.“

Nu nærmede ogsaa Naja sig Arnarsaks Leie. Hun holdt Hændene for sit Bryst og nikkede: „Elis har sagt mig hvad der var“ (o: Sandhed) — sagde hun — „i hvert af dine Dine skinner en lys Tornaf, og du har en Sjæl i hvert Ledemed. Naar jeg hører din Røst, flinger der Sommersange i min Sjæl, selv naar du taler med de Fremmedes Tunge. Lad mig blive

hos dig, Arnarsak, til jeg har lært hvad den glade Pavia lærte dig om den store Herre i Himlen!"

"Hvil Jer i mit Telt og vedergælg Jer ved min Lampe!" — sagde Arnarsak og klappede Majas brune Kind, som havde heldet sig mod hendes Bryst — "sid hos mig, medens Dag og Nat nu har Sollys! og jeg skal vise Jer den Kræsternes Mester, I lede om — ham, hvis Skikkelse Elit saae i Drømmenes Land og som kan løse alle Tornarsuks Gaader."

Femte Capitel.

Medens Arnarsak nu følte sig opmuntret igjen ved det kjære Brev, hvis fuldstændige Indhold hun dog gemte til den lyse Nat, og medens de nye Gjester med saa kjærlig Villid sluttede sig til hende, var Capitainen med heftige Skridt gaaet bort fra hendes Telt. Solen havde naaet sit laveste Standpunkt den Dag; den gloedede stille uden Straaler i Vest og begyndte sin forunderlige Polar-sommer-Gang mod Nord og Øst i Horizonten, som en gloende Ildkugle, for atter om Morgen at opløste sig i hele sin majestætiske Straaleglænde over Sneebjergene. Capitainen stod stille paa Fjeldstien og tabte sig i Beskuelsen af den mageløse Pragt. Det opløstende Syn havde bevæget hans Sind. Han fortrød sin Hestighed mod den gamle Elif og at han ikke havde sagt Arnarsak Farvel eller vist hende, hvad han havde medbragt og hvad der dog allermæst vilde have glædet hende — det lille Portrait af Paul Egede, der var ham tilsendt. Han gjorde en Bevægelse, som for at

vende tilbage, men gif dog videre ned ad den glatte Fjeldsti, hvor den optøede Snee hift og her havde dannet smaa Bække. Gamle Knud Matros hinkede ham nu med megen Iver til Hjælp og rakte ham sin Arm med en meer end almindelig stiv Holdning. Han var i Førstningen usædvanlig ordknap og yttrede sig noget afbrudt. „Bandsat smattet, Hr. Captein!“ brummede han kun engang imellem, naar han gled eller vakte lidt paa sit Træbeen. — „Et fordømt galt Land!“ — tilføiede han nu — „Snee ved Midsummer — lys Dag, naar christne Folk har Nat.“

„Tag til Takke med Landet, som Vorherre har skabt det, Knud!“ svarede Capitainen — „men du gaaer som du var træet — hvor har du været?“

„Paa Skibet, Hr. Captein! hilst paa gamle Kammerater — præket lidt Christendom paa Veien for en vantro Grønlænder — En af dem, der vil slaae deres svineviede Konge ihjel.“

„Deres Omvendelse skulde du lade Præsten om, Knud! — men hvordan gaaer du dog?“

„Bandsat smattet, Hr. Captein! — hold kun fast ved mig! Jeg er sikker. Et svært Capitel forresten — det om Helbede og den evige Fordømmelse, Hr. Captein! og om Hævnen, som hører Vorherre til. — Hans Søn maa være uendelig god — sige de taabelige Hedninger —

men Faderen af et fortrædeligt Gemyt — ret et dumt Folk, Hr. Captein! — forbandet smattet.”

„Slip heller min Arm, Knud! Du er jo nær ved at rive mig ned af Fjeldet. Du har vel druffet Velkomst med Kammeraterne, skal vi see.”

„Brave Kammerater, Hr. Captein! bonette Sjæle — christelige Gemytter — men disse Hedninger — og deres nøgne Heremestre, som vil hente Bjørnesjæle fra Maanen til de gamle Piger, stikke christelige Capteiner ihjel — lad mig faae dem fat! — Capittet om Helvede skal Ingen sætte mig i. — Smattet, Hr. Captein!”

„Skam dig, Knud! du har været paa Svir igjen.”

„Vi er alle Mennekser, Hr. Captein” — brummede Knud — „og Guds Gaver maae sagtens være stærkere, end al vor Dyd; men derfor skulde dog ingen christen Cathetik være til Spot for Hedningerne og til Forhaanelse for deres Afkom. See mig engang til de ugudelige Unger!” Med disse Ord pegede han paa en Flok grønlandske Dreng, som med Latter og Sang efterlignede de Eldres „Ballieren” eller Sangkampe, idet de dandsede rundt om to halvborne Dreng, der med deres Folks medfødte Smidighed og de pudseeligste Bevægelser efterabede en Trætte mellem to berusede Mænd med alle de eiendommelige Særegenheder, de med usigelig Morsskab havde opfattet efter de fremmede Matroser.

„Børnenes Spøg er uskyldig“ — sagde Capitainen og nikkede til dem — „vore Drukkenbolste kunde have godt af at see derpaa. See nu til, du kommer hjem og i din Seng, Knud!“ De vare komne ned af det steile Fjeld og i Nærheden af Præstens Bolig, hvor Capitainen gik ind.

„Bandsat smattet“ — mumlede Knud og gik med saa megen Gravitet som muligt forbi de legende Dreng, som saaledes vare inde i deres Leeg, at de slet ikke havde bemærket hans Tilstand.

„Muna! Kauna!“

— sang de og pegede svinglende mod Nord og Syd —

„Saa seiler Skibet —

Saa seiler fremmed Mand:

Hvit op mod Norden,

Langt ned mod Syden —

Ho! Ho! Ho! Hoho Ho-j!

Dette Omqvæd var det sædvanlige Forundrings-Udraab.

„Mauna! Sauna!“

— vedbleve de og pegede mod Øst og Vest —

„Saa svingler Skibet —

Saa svingler fremmed Mand —

Langt hen mod Østen —
 Langt hen mod Vesten —
 Ho! Ho! Ho! Hoho! Ho-j!
 Kablunakernes Sneevand,
 Det galgjørende Vand
 Har gjort fremmed Mand til Skib,
 Og saa seiler Manden —
 Og saa seiler Skibet —
 Det seiler over Land
 Til alle Verdenshjørner —
 Kuna! Kuna!
 Pauna! Sauna!
 Ho! Ho! Ho! Hoho! Ho-j!

Under en umaadelig Latter gjentoges dette Omkvæd,
 medens især den ene af Drengene, der stode i Midten,
 spillede den drukne Mands Rolle fortræffeligt. Det var
 National-Cathetens Søn.

„Jo, vi skal seile Jer! vi skal hohohøie Jer“ —
 brummede nogle barske lallende Stemmer i Nærheden.
 Det var tre af de nysankomne Matroser fra Skibet,
 som vare stærkt berusede, og hvoraf især de to ret havde
 glubste bøddelagtige Ansigter. De syntes i høieste Grad
 forbittrede over de grønlandske Drenges Pleg, som de
 troede skulde gjælde dem personlig.

„Skal vi hænge dem? de Hundehvalpe!“ brummede den Gne. —

„Det er kun halve Menneſker“ — mumlede den Anden — „de komme jo til Verden med Satansmærket over Krydſet.“ Herved meente han den lille blaae Plet, hvormed de grønlandske Børn fødes, og ſom efterhaanden, ſom de vore, udbreder ſig over deres hele Legeme og anſees for at give dem den bruunlige Farve, medens de ved Fødselen forreſten ere ligesaa hvide, ſom Euro-pæernes Børn.

„En Satans Yngel!“ — vedblev den drufne Ma-tros med det glubſkeſte Anſigt. — „De kan rende ſom Rattetkillinger. — Grib mig ham i Midten! — Den Hvalp ſkal aldrig meer holde Folk for Nar.“

Børnene vedbleve med den ſtorſte Glæde deres Læg og mærkede ſlet ikke til den Fare, der truede dem.

I Præſtens Dagligſtue ſad imidlertid Capitain Egede ved Bordet og bladede i den ſtore Mængde Aviſer og Breve, hvormed det var overlæſſet. Der laae desuden en Deel nye uopſkaarne Bøger, tilligemed en Bunke Noder, en Fiolin og en Fløite. Ved Capitainens Side ſad en ung, temmelig høi og noget fyldig ung Mand paa henved 30 Aar med lyſebruunt Haar og et ſandt Johannes-Anſigt, hvori den inderligſte Mildhed, Kjær-

lighed og Godmodighed, dog med et Anstrøg af spøgefuldt Lune, var fremtrædende. Han bar en mørkebrun Frakke, og skøndt han var i sin dagligdags Huusdragt, saae han dog næsten pyntelig ud, med de blanke Knæspænder nedenfor de korte Beentklæder og de sneehvide Strømper, der saaes imellem dem og Støvlerne. Hans smukke ædle Skikkelse var paafaldende, selv naar han, som nu, sad halvbegravet mellem Bøger og Afskrifter; men naar han opløstede Hoved og Dine, glemte man alt Andet for den usigelige Elskelighed i Blik og Udtryk. Denne Mand var Hans Egede Saabye, en Datter søn af den store grønlandske Apostel Hans Egede og den høihjertede Gjertrud Rasmussen. Bedsteforældrenes Mand syntes at hvile over ham, som næsten over hele denne mærkelige Slægt. I de fem Aar, han havde opholdt sig i Grønland som ordineret Missionair, havde han i høj Graad vundet Indvaanernes Hengivenhed. Alle Børn holdt usigelig af ham, og det barnlige Folk, han her levede iblandt, sølte sig næsten vidunderlig tiltrukket af hans hele elskværdige Personlighed.

Capitainen havde meddeelt ham hvad der var hændet med den rasende Angekko og hvad Knud Matros havde yttret om de fremmede Grønlandere. Det Huus, Præsten havde overladt disse Fremmede, laae $\frac{1}{4}$ Mil fra de døbte Grønlanderes Boliger; men de kom næsten

daglig til ham, dog uden at tale om deres Forsæt, der imidlertid var rygtedes og ikke heller var Præsten ubekjendt. De vare for mandstærke til at deres Fores havende kunde hindres med Magt, som desuden her vilde være hvist misligt. Den gamle Frændehævn misbilligedes ingenlunde selv af de fleste døbte Grønlændere, og Navnet „Faderhævneren“, hvormed allerede Kunnuk benævnedes, var et Hædersnavn. Blandt disse Naturmennesker er den almindelige Retsfølelse den eneste Lov, og den er fordetmeste tilstrækkelig. I dette sjeldnere og vanskeligere Tilfælde, som blandt tvende store Slægter kunde fremkalde en lang Række af Blodhævnsscener, havde Missionairen fundet det klogest at virke saa meget som muligt paa disse farlige Fremmedes Villie og Sind og blot give dem Leilighed til at opsætte, hvad dog kun en aldeles forandret Tænkemaade kunde bevæge dem til at opgive.

Capitainen havde billiget sin Søstersøns klare Anskuelse af denne Sag, og nu vare de midt inde i deres gjensidige Meddelelse af Brevene fra Fædrenelandet og det hele forbigangne Mars Avis-Efterretninger, som de her først modtog den eneste Post-Dag i hele Maret, naar Skibet var kommet. De private Familie-Nyheder vare denne Gang usædvanlig glædelige. Efter at have omtalt deres noget forskellige Forventninger om det

Guldbergske Ministerium, der, uagtet sit Reactions-System, lovede dem en ny Udviklings-Periode for dansk Sprog, Videnskabelighed og Kunst, kastede de nu fra deres afsondrede Verden et forskende og deeltagende Blik ud over Menneskeslægstens store Anliggender, og hvad der siden forrige Sommer lod til at bevæge sig i alle de cultiverede Nationers Liv.

Capitainen var en ivrig Patriot; men hans Verdens-Helt var Frederik den Anden, og han syntes nu kun at have Die og Dre for hvad der angik denne Tidsalderens største Heros, hvis Navn han ikke havde seet paa Prent i et heelt Aar. Da Skibet forrige Sommer bragde Underretning om Polens fortsatte Deling, havde han vel villiget sin Søstersøns humane Sorg og Indignation over hiint ulykkelige Folks Mishandling; nu kunde han dog ikke for Polakernes Skyld ønske Catharina den 2den mindre Lykke mod Tyrkerne, som for ham vare Christenhedens fælleds Fjender. Ludvig den Femtendes Død og Frankerigs Haab til Ludvig den Sertendes Bestræbelser saavel som de første revolutionaire Bevægelser i Nordamerika gave nu Anledning til en politisk Desput mellem den ældre og yngre Mand, hvori, uagtet deres fjerne Afsondring fra Tidsaandens store Skueplads, den ældre og nyere Tids Ideer umiskjendelig affpeilede sig, men uden hiin Videnskabens Uro,

der ofte omtaager den nærmere Beskuer's Blik, medens de begge, i Egedernes religiøse Aand, med glad Haab overlode Løsningen af alle Tidsaandens Gaader til den evige Verdensregjering.

Deres Samtale var nogle Gange bleven afbrudt ved Latter og Tummel udenfor af de legende Drengene. Nu hørte de ogsaa nogen Larm, som af berusede Mennesker. Den Dag, Skibet var kommet, var Sligt dog intet Usædvanligt, og man lod sig ikke videre forstyrre derved. En af de nysankomne Bøger fængslede især Præstens Opmærksomhed; det var 1ste Deel af Tyge Nothes „Christendommens Virkning paa Folkenes Tilstand i Europa“, der tilligemed 2den Deel af Schyttes „Staternes indvortes Regjering“ var sendt ham som det foregaaende Aars vigtigste videnskabelige Værker.

Missionairens Bolig, der tillige tjente til Kirke, var temmelig rummelig og tildeels indrettet paa europæisk Viis. Her var saaledes et særskilt Kjøkken, der adskiltes fra Præstens Dagligstue ved et lille Pigekammer. Under Mændenes politiske Samtale sad i dette lille Kammer en ung Kone i europæisk Dragt med to diende Børn ved sit Bryst og et halvopskåret Boghæfte i den venstre Haand. Med de smukke blottede Arme og den høire Haand holdt hun omhyggelig fast paa Børnene, medens hendes brune ildfulde Dine verelviis dvælede

paa dem og paa Bogen. Naar man saae den coleriske Ild i de mørke glimrende Dine, den varme Hudfarve og de fulsorte krøllede Haar, der ringlede sig om Hals og Nakke, skulde man troe, man her saae en Spanierinde, og denne Formodning vilde maaskee bestyrkes ved Synet af en lille gammeldags Luth, der laae paa en Stol ved hendes Side; men hørte man hende saa nynne og kjæle for Børnene eller læse høit i Bogen, som hun ofte gjorde, vilde man strax høre, at kun en indfødt dansk Qvinde saaledes kunde tilegne sig det danske Sprogs Natur og Poesie. Det Sted, hun nu med smuk og livlig Betoning læste i den opslagne Bog, var det velbekjendte:

„Et Egern, som leger
I Toppen af Eger —
En Rastlen forfører
Den dristige Jæger.
Han standser og figer,
Til Byttet sig sniger
Og løfter sit Spyd,
Og svulmende stiger
Hans Hjerte af Fryd.“

Men nu afbrød Omsorgen for Børnene hendes livlige Opmærksomhed for den nye Bog. Det ene, som

sov, lagde hun hen paa en grønlandsk Sovebræd; med det andet, som var uroligt og som havde et aldeles grønlandsk, men dog nydeligt lille Ansigt, gik hun lullende op og ned i Kammeret.

Denne omhyggelige unge Moder og livlige Læserinde var Missionairen Saabyes Hustru, Bibeck Margrethe Thye, en Præstedatter fra Sjælland, som for fem Aar siden var fulgt til Grønland med Saabye og her ligeledes med stor Kjærlighed og Opoffrelse tog sig af Folket. Hendes Kjærlighed til Musik og Poesie, som hun deelte og nærede, bidrog meget til at forskjønne deres daglige Liv i denne affondrede og strenge Deel af Verden. Denne Gang havde Skibet bragt hende Begyndelsen af en Oversættelse af Grandison, en stor oversat Roman, Thecla i 3 Dele, nogle af Marmontels moralske Fortællinger og Gesners Idyller. Med Holberg og en Deel af Evalds tidligere Arbejder var hun fortrøstet; men idag var det dog første Gang, hun følte sig ret grebet og med Begeistring tiltalt af den danske Poesie ved Bekjendtskabet med Evalds Balders Død, der forrige Aar var udkommet i 11te Stykke af „Forsøg til skjønne Videnskaber.“ — Hun følte sig uimodstaaelig tiltrukket af den nye Bog og sad snart igjen ved den. Hun læste Slutningen af hiin livlige Sang om Bjørnejægeren:

„Hvor er han den grumme?

Hvo hørte ham brumme?

Han tier og rører

Kun Grenene svagt.

En Naslen forfører

Den dristige Jæger;

Og det, som han hører,

Er Bladenes Lyd,

Som Vinden bevæger.“

Men nu syntes hun i den virkelige Verden at høre en Brummen, som af brede Bjørne, og studsede. I Kjøkkenet havde hun hørt en besynderlig Larm. Hun lagde hastig det andet Barn paa Bixen og traadte derud. Ved Ildstedet stod en lille Grønlander, der gjorde Tjeneste som Huuskarl. Han stod skielvende og maalløs af Skræk; og i Karlekamret bag ved Kjøkkenet, hvortil Døren var lukket paa Klem, hørtes en underlig Tumlen og en dæmpet rallende Lyd, som af en Døende.

„Hvad var det?“ spurgte den unge Kone, og Blodet forlod hendes blussende Kinder.

„Kablunakkerne slaae ihjel — gale Kablunakker qvæle Cathekets Dreng“ — stammede den forfærdede Grønlander og pegede paa Døren til Karlekamret.

Der var kun saa Skridt til Dagligstuen, hvor Præsten og Capitainen vare tilstede; men hun hørte

atter hiin skrækkelige Rallen, blandet med en Mumlen af Eder og raae Stemmer. Uden noget Diebligs Betænkning foer den unge Kone med begge Hænder mod den tilsklemte Dør, som der ingen Laas var til; men den blev holdt fast til indensfor. „Hjælp mig Døren op!“ — raabte hun til Grønlænderen. Ved Begges forenede Kræfter foer Døren op, idet den stærkt berusede Matros, der holdt paa den, tumlede baglænds om. Den forfærdede Grønlænder var vejet tilbage og forblev maalløs af Gru. Den unge Kone stod ene blandt de Nafende. Med de udbredte Arme bortstødte hun to andre ravende Mennesker fra en halvboven grønlandsk Dreng, de havde under sig. Det var den nationale Cathekets Søn, hiin Dreng, der bedst havde efterlignet en drukken Matros, og som nu laae sorteblaa i Ansigtet med udspilede Dine og med Halsklædet fast sammensnøret om Struben. — Der foer en Kniv i hendes Arm, men hendes hele Sjæl var i en saadan Spænding, at ingen legemlig Smerte i dette Dieblik var hende følelig. Hun befried Drengen dieblisklig fra det quælende Halsklæde; hun reiste ham op og mødte hans vilde Bødler med et Blik, der syntes mægtigere end alle Baaben. Man siger, de vildeste Dyr kunne skræmmes af et Menneskeblik; det vilde Dyr i Mennesket maa kunne tæmmes ved amme Magt af en høi og ædel

Natur. Som brummende Bjørne, der have seet en Ild eller et dem fremmed mægtigere Væsen, ravede de berusede Matroser ud af Døren, den ene med en blodig Kniv i Haanden, medens den unge Kone med blødende Arm trykte den halvvalte Dreng til sit Bryst og snart havde den Glæde at see Livet vende tilbage i hans Dine og den naturlige Farve til hans Kinder.

Sjette Capitel.

Omtrent en Time efter hiin rystende Begivenhed, sad den unge Præstefone, med den ferske Grønlænder=Dreng ved Siden og begge de spæde Børn i Skjødets, inde i Dagligstuen hos sin Mand, uden at have talt et Ord om, hvad der var hændtes. Den halvborne Dreng stod stille og syntes ret fornøiet med en stor Skibstvebak i hver Haand, hvormed han gjorde sig tilgode efter Skrækken, men han loe og spøjte dog ikke som han pleiede. Som den indfødte Catholicks Søn havde han saa godt som hjemme i Præstens Huus.

Det var sildigt. Capitainen var gaaet, og den sædvanlige Aften=Andagt, hvorved ogsaa nogle af de Fremmede Nord fra havde været tilstede, var endt. Præsten kunde nu ikke løsrive sig fra Brevene, Aviserne og Bøgerne i den smukke soloplyste Sommeraften. De nye Musikalier, han havde faaet med Skibet, maatte han nu dog lige i. Nogle Musiknummere af Tartis „Deucalion og Pyrrha“ og Salieris „Armida“

maatte ogsaa foreløbig kлимпres paa Fiolinen. Han følte sig ret inderlig glad i al den Niigdom, og Vibecke vilde ikke forstyrre hans Glæde. Hun saae vel noget angrebet ud, men han mærkede det ikke. Snart havde ogsaa hendes Glæde over den frelste Drengs Appetit og de smaa Børns Lyksalighed, saavelsom Tanken om den nye herlige Bog, der laae opslaaet paa Bordet, udslettet ethvert Spor af Uro og Spænding i hendes ildfulde Dine. Det største af de spæde Børn var hendes egen førstefødte Søn; det mindste var et moderløst grønlandsk Barn, som hun havde reddet fra at hungre ihjel eller blive levende begravet i Steendyssen med den døde Moder — en af de skrækkeligste Skikke, som Nøden og Mangelen paa et Næringsmiddel, der kan erstatte Modermælken, her alene har kunnet fremkalde, hvor Kjerligheden til Børn maaskee er større, end hos noget andet Folk.

Præsten greb nu Fløiten og kunde ikke modstaae Lysten til at høre et af de smukkeste Musiknummere, han havde prøvet. Den unge Præstefone bevægede Foden sagte efter Takten, medens hun med Glæde betragtede sin Førstefødte. Hun lagde ham med et moderligt Kys i den hjemmegjorte Driivtræbugge, hvor han strax sov roligt. Nu kyskede og kjælede hun for det

spørde grønlandske Barn, der med sin Musik nødte Præsten til at lægge Fløiten hen.

Han saae atter i Nviser og Breve. — „Hør, Bibecke! glædeligt Nytt“ — udbrød han — „Vor brave Dr. Berger er befriet fra sin Forviisning i Alsborg og er bleven Professor i Kiel.“

„Gud skee Lov!“ — sagde Bibecke glad — „saa har man dog gjort nogen Uret god igjen efter hiin skrækkelige Døddedag, der fulgte 17de Januars-*Traegodien* derhjemme. Det skal du see din Morbroder Paul har udrettet hos Guldborg.“

„Vel muligt“ — svarede Saaby. — „Han frygter ikke for at tale Retfærdighedens og Fortjenestens Sag hos de Mægtige. Ogsaa for vore kjære Grønlændere er han utrættelig; og de skjønne derpaa. Du skulde hørt hvor Navnet „Pavia“ lød her fra Alles Læber ved Skibets Landing. Kunde jeg engang efterlade mig et saadant Eftermæle her, skulde jeg aldrig ønske mig nogen større Lykke i Verden.“

Du har, Gud skee Tak, Slægtens Betsignelse med dig“ — sagde Bibecke og betragtede hans smukke Ansigt med Glæde. — „Jeg har idag besøgt de unge lykkelige Ægtefolk ved Fjorden, som du vovede Livet for. De sang Njasange om deres „stærke lille Præst,“ som kunde kaste Frederik Hvidbjørn til Gulvs og som ingen Kniv

eller Bøsse kunde skade. Jeg glemmer aldrig den Brudevielse.“

„Det var første Gang, jeg ret takkede Gud for min Legemsstyrke“ — sagde Præsten — „dog slige Overfald høre Gud skee Lov til Undtagelserne her blandt dette godmodige Folk. Jeg burde maaskee ogsaa opsat Nielsen til vi havde den urimelige Faders Samtykke. Maatte vore egne gode Landsmænd nu kun ikke gjøre os Skam! Jeg har iaften hørt Larm herudenfor som af Berusede. Morbroder Niels vil erkyndige sig om hvem det var. Der skal dennegang være nogle vilde Krabater med Skibet. Dem maae vi see vi faae sendt bort.“

„Det kunde vel være klogest, men i Stilhed, kjære Sjel! du veed hvor misligt det er, naar nogen Uorden af vore Landsmænd her rygtes — og vor gode Capitain er hidsig. Du kan da ogsaa blive heftig — ligesom jeg, hvor from du er.“ Med disse Ord skjulte hun hastig sin saarede Arm, hvorpaa Blodet havde gjennembrængt det tykke Haandklæde, hun havde svøbt derom. — „Du er søvnig, min Dreng, kom!“ Dermed fik hun Catheketens Søn, der nu var færdig med sine Drebakker, lagt til No paa en Confirmandbænk og satte et Par Stole for. Derpaa afflædte hun det lille grønlandske Barn, der legede i hendes Skjød. „Nei, see hvor

nydelig!" — udbrød hun og kyskede det i Nakken. —
„Den lille blaae Plet over Krydsset begynder at vore.
Den var først som en af de forrige Distillinger. Inden
Maret er omme, har den vist overskygget hele den lille
hvide Krop. Det er dog en forunderlig Egenhed med
deres Farve.“

Præsten havde tabt Nviserne af Haanden og for-
dybet sig i Beskuelsen af den smukke kjærlige Pleiemoder.
„Du kjære velsignede Sjæl!" — udbrød han og sprang
op — „du elsker den Pusling ligesaa høit, som din
egen. Havde du ikke lagt ham til dit Bryst, havde
han nu ligget hos den døde Moder i Gravedysen. Vil
Gud, skal Grønlænderne engang nævne dit Navn med
samme Taknemlighed, som min Bedstemoders.“

„Åh, nei!" — svarede den unge Kone og rød-
mede — „der var kun een Gjertrud Naf i Verden.“

„Uden hende havde maaskee aldrig min herlige
Bedstefader holdt Modet opreist og sat det store Bært
igjennem" — sagde Saabye — „og uden dig" — til-
føjede han med et muntert Smil — „spillede jeg neppe
saa smukt paa Fløite her i den mørke Tid.“

„Den ret mørke Tid har vi dog ikke seet" —
sagde Bibecke — „jeg tænker paa den skrækkelige Tid
her i Smaakoppepesten; men da stod din Bedstefader
og Gjertrud Naf her som lyse Engle blandt de Døende

og de forladte Børn, og hun døde jo først glad, da hun saae sin kjære Paul her indviet til at sørge for de Sjæle, hun forlod.“

Som nu Saabye og hans Kone saaledes talede sammen, og det europæiske Uhr, trods den vedvarende Aftenrøde, mindede dem om, at det var over den sædvanlige Sovetid, stod en af de fremmede Grønlandere, som denne Aften havde været tilstede ved Bonnen, ubemærket ved Døren, og da Præstefonen fik Die paa ham, foer der en uvilkaarlig Gysen igjennem hende. Hun vidste, det var En af dem, der vare komne her med et hemmeligt Mordanslag, som Frændehævnere. Præsten blev nu ogsaa den stille Nattegjæst vaer: han stod med blussende Kinder og uden at sige et Ord ved den grønlandske Steen-Lampe, der selv i denne lyse Sommertid var antændt om Aftenen, for at opvarme Stuen, naar den glødende Sol, der gled hen ad Horizonten, havde tabt sine stærke varmende Straaler.

„Vil du tale ene med mig, Kunnuk, førend du sover?“ — spurgte Præsten, og hans Kone reiste sig med det lille grønlandske Barn paa Armen.

Kunnuk rystede paa Hovedet og blev staaende. „Nei, Præst! ikke Kunnuk, men du skal tale“ — sagde han med lidensfabelig bevæget Stemme. — „Jeg saae din Lampe, og mine Fødder kunde ikke gaae langt

fra den. — Kunnuk vil kun høre — jeg vil see paa dit lyse Ansigt og paa din lille Kones Dine, naar hun klapper fremmed Dreng og lægger død Kones Barn i sin Arm.“

Præsten bad ham venlig træde nærmere og satte en Stol til ham; men Kunnuk blev staaende ved den betydningsfulde Lampe, som spiller saa vigtig en Rolle i Grønlandernes Liv. „Du holder af vore Sjæle, Præst!“ — sagde han med samme dæmpede lidenskabelige Stemme. „Du vil gjerne gjøre dem lyse som din egen. Din lille Kone holder af vore smaa hvide Børn: hun klapper Skyggens Mod paa deres Ryg; men den vorer over dem for de blive store.“

Med al hans Mildhed laae der et besynderligt Tungsiind i hans Blis, og der var et Udtryk i hans Stemme, som noksom robede Bægten af den Solnepligt, der hvilede uopfyldt og knugende paa hans Sjæl. Han taug og betragtede Præstens Ansigt med stigende Bevægelse. Ligesom for at undskylde sin Paatrængenhed og tilkjendegive den utrættelige Missionair sin Hengivenhed, lagde han nu Hænderne over sit Bryst og udbrød i et Slags Sang med de korte riimløse Satser, hvori Grønlanderne ofte improviserende give deres Hjertes Lust i bevægede Stemninger.

„Pellés! Pellés!”

— udbød han —

„Du er saa elskværdig,
At min Fod fast aldrig
Kan vige fra din Lampe
Og mit Øie fast aldrig
Fra dit hvide Ansigt.

Du taler saa listligt,
At mit Øre ret aldrig
Kan mættes af din Tale
Om den store Herre,
Som du siger har skabt os.

Pellés! Pellés!

Du er saa elskværdig —
Lad mig staae ved din Lampe!
Lad mig see paa dit Ansigt!
Lad mig høre din Tale
Om ham, der har skabt os!”

„Gjerne, hjertensgjerne!” — sagde Præsten og trykte med inderlig Deeltagelse hans Haand. Den unge Kone betragtede ham ogsaa med et venligt Blik. Medens hun nu syslede med Børnene og ubemærket lagde en ny

Forbinding om sin Arm, taledes Præsten med Runnuf om Alt, hvad der maatte stemme hans Sind menneskefjærligt og bringe Klarhed i hans Forestillinger, uden dog med noget Ord at berøre det blodige Forsæt, som Hedningens mørke Blik røbede laae fast og uroffeligt i Dybden af hans Sjæl.

Nattesolen stod mod Nord i Horizonten inden Runnuf dette Døgn forlod Præstens Bolig; men det dybe Tungsind i hans Blik var ikke forsvundet, og der var intet Ord kommet over hans Læber om den egentlige Hensigt med hans og hans Frænders Besøg i disse Egne.

Syvende Capitel.

Nogle Dage efter kunde man see, det var Søndag. Clausshavns Indbaanere, baade Grønlænderne og de Danske, vare i deres bedste Pynt, og de daglige Sysler vare ophørte. Fra den tidlige Morgenstund havde den unge Præstefone travlt med at forvandle Missionsboligen til en lille Kirke. I den eneste rummelige Stue, der baade var Præstens Dagligstue og Studeerkammer, vare Confirmandbænkene stillede paa Rad som Kirkestole; Arbeidsbordet var stillet op mod Bæggen i Øst og beklædt med et Alterklæde af Nanfin, som Bibecke selv havde syet og prydet med røde Fryndser. Et stort smukt Kobber i forgyldt Ramme efter Leonardos Nadver tjente til Alterbillede og bestraaledes af to store Lamper; nedenunder det læste man Indstiftelsens Ord baade paa Grønlandsk og Dansk. Paa et lille rundt Bord med et hvidt Klæde over stod i den modsatte Ende af Stuen en Kumme af en udhulet Beegsteen, der tjente til Døbefont, og et pynteligt Christentoi

til de smaa nøgne Børn, der bragtes til Daab, laae ved Siden. Dette var ligeledes forfærdiget af den unge Præstefone. Efterhaanden samlede den lille Menighed, der meest bestod af døbte Grønlandere og de faa danske Haandværkere med deres grønlandske Koner. Nogle af de fremmede Hedninger vare tilstede. Capitain Egede med hans Søn Kjøbmanden og Knud Matros med en Deel af Mandskabet fra det nysankomne Skib vare ogsaa nærværende. Psalmen lod smukt i det grønlandske Sprog og lededes af Præstens og Bibeckes fortræffelige Stemmer. Præstens grønlandske Tale, som de danske Skibsfolk ikke forstode, men Knud Matros siden forklarede dem paa sin Wiis, var en levende Skildring af Freden og den inderlige Glæde i det store Kjærlighedsbud.

Da Menigheden var gaaet, blev Capitainen tilbage. Han var usædvanlig taus og stille.

„Er der Noget i Veien? min gode Morbroder!“ spurgte Saabye.

„Jeg var noget for heftig forleden Aften mod den gamle Eli!“ — sagde han. — „De Ord, du veed jeg lod falde, har nok ogsaa gjort den fromme Arnarsak ondt. Jeg har ikke sovet godt siden. Følg med mig i aften derop og lad os finde os i at høre en Angekko-fang om Fanden og hans Oldemoder!“

Præsten gjorde store Dine ved denne Anmodning.

„Det er hiin Djævelens skikkelige Prophet, som vi kalde ham“ — vedblev Capitainen — „kan det for-
 nøie ham og Arnarsak, vil jeg stoppe lidt Bomuld i
 mine Øren, mens han hylér, og ikke gjøre en vred Mine
 til alle hans Abespil.“

„Men hvad skal jeg med til den Heremestercomedie?“
 — spurgte Præsten.

„Høre efter om der er nogen menneskelig Forstand
 i det Virumlarum. — Jeg kan kun holde Pinen ud,
 naar jeg tænker paa andre Ting. Men skulde jeg
 blive hidsig igjen — som jeg dog ikke haaber —
 vil jeg bede min gode Ven og min fromme Søsters
 Søn give mig et Vink itide, at jeg kan anbefale mig
 uden med Ord og Gebærder at saare den gode Ar-
 narsak eller hendes Gjest. Hvem veed, om der ikke
 ogsaa kunde være Leilighed for en rigtig Præst til at
 bringe den stive Djævelapostel til Omvendelse?“

„Vel! jeg følger med, kjære Morbroder!“ — svarede
 Saabye med et lunefuldt Smil — „paa det Billaar,
 at jeg uden Fortrydelse maa knibe Dem lidt i Armen,
 naar jeg troer, det behøves.“

„Knib væk, Søn! og du skal see mig saa stille hos
 Djæblepræsten, som ved dine egne velsignede Præfener.“

Efter denne Aftale gik Capitainen, saasnart han
 med et Par Ord havde fortalt sin Søstersøn, at tre af

de værste Drukkenbolte, som nok havde gjort Optsier den Dag, Skibet kom, og af hvilke den ene havde viist Trods og Ulydighed i Tjenesten, vare dømt til Arrest paa Skibet, saa længe det laae der, og skulde følge med det tilbage. „Det var fornøieligt!“ — raabte den indfødte Catholiks Søn, som havde hørt det, og klappede i Hænderne — „nu skal de gale Kablunaffer ikke qvæle mig igjen, naar jeg leger Skib og drukken Mand, og de skal ikke stikke lang Kniv meer i Moder Bibecks deilige Arm.“

Bed denne Drengens Yttring erfarede Saabye nu først hiin Begivenhed og saae, det var intet ubetydeligt Saar, hans skjælle Kone skjulte med Klædet om Armen. Han forstyrrede hende i Slutningsscenen af Balders Død, som hun havde gjemt til denne Helligdag, og omfavnede hende med høi Glæde.

„Det var Guds Forsyn, kjære Hans, der lod mig være i Nærheden i det fornødne Dieblif“ — sagde hun — „og dertil brugte han den fortræffelige Ewald og jer ivrige Politif, som netop den Aften holdt mig afsondret i Pigekamret.“

„Gud alene Vren!“ — udbrød Præsten glad — „takket være ogsaa Poesien og, om du tillader det, vor grønlandske Politif! men skal Mennesker fortjene Tak

og Gre, er du nu ogsaa en Heltinde, som fortjener Hiasange af de grønlandske Mødre."

De unge Præstefolks hjærlige Omfavnelse blev afbrudt af Kunnuk, som atter stod forlegen ved den nu slukte Lampe og vilde gaaet igjen, hvis ikke Catheketens Søn havde draget ham frem paa Gulvet. Præsten hilste ham venlig og bad ham blive. Han bemærkede en dyb Alvor og urolig Spænding i den unge Hednings Ansigt.

"Præst! vil du døbe mig?" — sagde Kunnuk — "jeg kjenner nu Gud — jeg veed han elsker mig og vil gjøre mig lykkelig — jeg og mine Brøder vil være Troende — vil du døbe mig? Præst!"

"Du kjenner Gud" — gjentog Præsten med et dybt prøvende Blik — "men vil du ogsaa lyde ham?"

"Jeg elsker ham — jeg vil være følgagtig" — var det korte Svar.

"Naar du vil lyde ham, maa du intet Menneske dræbe" — sagde nu Præsten med Bægt og et Blik, som gjennemtrængte hans Jnderste. — "Du har jo hørt, han har sagt: Du skal ikke slaae ihjel."

Kunnuk studsede og taug. Saabye havde nu en mærkelig Samtale med den unge Faderhævner, som han selv har optegnet i sin Dagbog. Han forestillede ham med klare og indtrængende Ord, at den Nætsfærdighedsfølelse, der opfordrede ham til Blodhævnen, var vilds-

farende, at ingen Christen selv maatte hævne sig, og at den, som vilde døbes og være en Christen, først skulde tilgive — ja endog elske sine Fjender.

Men da luede den unge Grønlænders Dine vildt, og hans Læber zittrede: „Præst! du er ikke meer elskværdig“ — udbød han — „haard er mig din Tunges Tale — Barnet, som slog mig, kysser jeg — Hunden, som beed mig, klapper jeg — kun Kemet — min Faders Drabsmand, glemmer jeg Spydsod til. — Hør!“ — vedblev han — „jeg skal synge dig den Sang, der gjorde mine Frænders Kinder blege og opløstede deres Haand mod ham, vi er paa Veien til.“ Nu udstønnede han en af hine Sörgelyd, som bruges ved deres Jordefærd. Med et Minespil i det veldannede Ansigt og med en Ild i de dunkle Dine, der bragte Præsten forbauset til at træde tilbage — udbød Kunnuk mere talende, end syngende:

„Tyve Vintres Lamper sluktes,
En dog blusser op hver Midnat
Med hiint Syn, jeg aldrig glemmer:
Nogen laae jeg under Briren —
Under Lampen laae min Fader
Med Harpunen i sit Bryst.

Dg med Hælen mod hans Pande,
 Hvidbjørnkloen om Harpunen,
 Stod den vilde skumle Kemel
 Som et Udyr for mit Die,
 Som hiin Amarok*), jeg troede
 Aldrig var i Verden til.

Grunt i Lampeblusset green han
 Med de spidse Nævetænder;
 Navnehaarets sorte Duffer
 Gang som Tang om Hvalroskjæven,
 Skjulte Hundepandens Lavhed
 Dg de skjæve Dines Glød.

Fangen skreeg jeg under Brixen;
 — Moders Arme var min Boile —
 Haanden knytted jeg og hvined;
 Men den vilde Kemel spytted,
 Sparked til min Faders Hjerne
 Dg nedkrøb i mørke Gang.

See! det saae jeg, og jeg hørte
 Dvindeskriget for den Døde,

*) Et vildt Dyr eller Uhyre, hvorom der gaaer uvisse Sagn;
 man antager det nu for den amerikanske Uls, som under-
 tiden kommer paa Isen til Grønland.

Saae dem bære ham til Bixen,
Saae dem bære Ligets Knæled,
Saae dem bære ham til Dyssen,
Saae dem skjule ham med Steen.

See! jeg borte, og jeg lærte
Næst at dukke med Kajakken,
Fange Sæl og skyde Nener;
Men paa Havet, men paa Fjeldet,
Ved min blege Moders Lampe —
Saae jeg Faders Liig i Blod.”

Han holdt inde et Dieblis, idet han her havde endt Sangen, hvormed han havde opfordret sine Frænder til at følge ham; men i samme heftige Tone og i lignende rhythmiske Udtryk, som hans spændte Stemning øiebliklig indgav ham, vedblev han, med de luende Dine hæftede paa Missionairen:

„Præst! du gav os Huus og Lampe —
Du har talt saa lifligt til os
Om den Herre, som har skabt os,
Om den Tro, som frelser Sjæle.
Faat vi glemte, hvad vi kom for —
Blev kun Øren til din Næst.

Gjerne vil vi høre Ordet
Om den Herre, som har skabt os,
Om den Tro, som frelser Sjæle;
Men forlanger du, at Sønnen
Gi sin Faders Mord skal hævne —
Taler du til Stormen, Præst!“

Da det sidste Ord var udsagt, før Kummuk bort.
Præsten drog et dybt Suf og tvivlede paa at kunne
faae saa dyb og mægtig en Lidenskab udryddet af hans
Sjæl eller hindre den Bloddaad, denne ellers saa bløde
og mildt bevægelige Faderhævner rugede over.

Tredie Bog.

From the first time I saw you
I have been thinking of you
And how you were so kind
To let me see your heart
And how you were so true
To let me see your love
And how you were so good
To let me see your life
And how you were so brave
To let me see your death

Little Book

For the use of the
Ladies of the
Society of the
Sisters of the
Holy Spirit

Første Capitel.

Paa denne Tid af Sommeren pleiede Grønslænderne fra Egnen om Diskobugten i stor Mængde, ofte med hele Familier, at drage Syd paa, meest til Holfsteenborg-Districtet paa Neensdyrjagt. Denne Sommerreise er endnu den største Fornøielse, de kjende, og hvortil de glæde sig hele Aaret. De følges gjerne ad tilføjes, langs med Kysten, Koner, Børn og gamle Mænd i deres store Konebaade, Mændene og de unge Neen-Jægere i deres Kajacker. De lægge til Land i mindre Hobe, hvor de har Lyst, opslaae Sommerelte og leve et muntert nomadisk Liv, medens de talrige Neensdyr, der skydes, rigelig forsyne dem med Levnetsmidler.

Denne Søndag drog om Eftermiddagen et saadant stort Neenjægerselskab ud fra Fjorden ved Claushavn. Kunnuk og hans Frænder havde sluttet sig til de unge Jægere og fore i deres Kajacker hen mod Diskobugten og Landets sydvestlige Kyst. Glædesfangerne og de

jublende Njaraab under Udseilingen klang ogsaa til Arnarjaks Sommertest. Naja stod paa Fjeldet ved den gamle Elifs Side. De havde kjendt Kunnuk og hans Frænder blandt de raskeste Kajakroere i Spidsen for Toget. Fra disse alvorlige Nordboere hortes ingen Njaraab eller jublende Sange; men ved Kunnuks hvide Side blinkede Piben af en Jagtflint, som han havde tilbyttet sig paa det danske Skib.

„Kemef og hans Frænder jage nu ogsaa Nenen Syd paa“ — sagde Elif — „møder han Faderhævereren paa Nenen's Bæie, vende de ikke begge tilbage til Græstorbtaget, og Lampen slinker ikke for dem begge i den mørke Tid.“

Naja skjulte sit Ansigt med sine Hænder og græd. Hun blev saaledes staaende længe. Den gamle Elif saae med et roligt, men deeltagende Blik paa hende. Hun havde bøiet Hovedet som En, der sørger over en Afdød. Da hun atter oploftede sit Hoved og tog Hænderne fra de vaade Dine, syntes hun ogsaa rolig, men som en Sorgende, der er bleven fortrolig med sin Sorg. Hun saae atter hen over Fjorden, hvor de smaa Kajaffer allerede vare skjulte for hendes Dine og Solen kun blinkede paa Bølger og Iisbjerger — og hun istemmede den sædvanlige Sørgefang over de Døde:

„Han er ikke meer tilsyne —

Nah-ab! Nah-ab!

Hans Sjæl var saa elskværdig —

Den blinked i hans Die —

Den taled med hans Læber —

Den vinked med hans Haand.

Men aldrig seer jeg mere

Et Blink af hans Die —

Dg aldrig skal jeg høre

Et Ord af hans Læbe —

Dg aldrig meer jeg skuer

Et Vink af hans Haand.

Hans Sjæl var saa elskværdig —

Han er ikke meer tilsyne.

Nah-ab!”

Derpaa gik hun stille tilbage til Teltet og satte sig ved Arnarsaks Læie. Eliak fulgte hende. Da han var kommen midt ind paa Teltgulvet, stod han stille, vendte sig mod Arnarsak og sagde: „Pungjok den Elskværdiges Fosterdatter sørger — veed du Trøst for Pisingens sorgende Sjæl, Arnarsak, saa hvile det stille i hendes Øie! men Eliak vil sidde inderst i dit Telt og tænke paa hvad du har lært mig om den store Angestok, som kan løse alle Tornarsuks Gaader.“ Derpaa gik

han tilbage til den mørkeste Krog af Teltet, hvor han den hele Dag sad hensunken i dybe Tanker.

Da Aftensolen stod stille glødende i Vest for at begynde sin deilige Nattevandring, sad Arnarsak opreist paa sit Leie i det aabne Telt med den herlige Udsigt over Fjorden for Die, og Naja sad endnu ved hendes Side. Hun havde sagt den unge Pige mange af de trostende Ord, den kjære „Pavia“ havde lært hende i hendes Barndom. Naja havde lyttet opmærksom til hvert Ord; den stille Fromhed i Lærerindens Anslyn og Blik syntes at have affpeilet sig i Lærlingens Ansigt; men hun taug og hvilede sit Hoved i Trosterindens Skjød, som et dulmet Barn, der sad hos sin Moder.

Nu traadte tvende europæiske Mænd ind i Teltet. Det var Præsten Saabye og Capitain Egede.

„Er din Gjesteven hos dig endnu, kjære Arnarsak! hiin gamle Drømmer Nord fra, som ikke vil vækkes?“ — spurgte Præsten.

„Han er her“ — svarede Arnarsak og pegede paa den Gamle i Teltets Baggrund — „men han vil ikke fortørne Pavias Broder med sin Tale.“

„Min gode Morbroder fortryder, at han sidst forlod dit Telt i Harmen“ — vedblev Præsten — „idag vil han gjerne dvæle her, medens din Gjest maaskee

vil meddele os hvad han finder Størst og Mærkeligt af eders Forfædres gamle Sagn."

Arnarsak bad sine kjære Gjester hvile glade under hendes Telt og tilkjendegav den gamle Elis deres Ønske. Elis reisste sig stille og hoitidelig fra den dunkle Krog og greb uvilkaarlig efter Trommen og sin lille Stav, men betænkte sig. — "Den gamle Sværdfist skal ikke lide Dødt" — mumlede han, medens han hastig skjulte Stav og Tromme under Skindet, han havde siddet paa. Derpaa fremtraadte han med rolig Alvor og uden alle Gjøglerbevægelser for Præsten og Capitainen, dog uden at fæste sine Øine paa dem. Det var som Seekraften i hans Blik var vendt indad til hvad der nu beskæftigede hans Tanker og fremkaldte store Drømmebilleder for hans Sjæl. I en recitativagtig syngende Tone og med et Gebærdespil, der røbede Sjælens hele Tilstedeværelse ved de mythiske Forestillinger og Billeder, han udmalede, fremsagde han nu Angekoffernes gamle Tradition om „Tornarsuks Oldemoder." Den indeslutter et ikke umærkeligt eiendommeligt Sagn hos dette Folk om Dødens og det Ondes Oprindelse ved det mørke, uærværlige Urvæsen i Verdens inderste Nod, som de selv tillægge Verdens og den store Verdensaands Oprindelse, idet de kalde det „Tornarsuks Oldemoder." Uden at de see nogen høiere eller befriende Guddom udenfor

Verden, staaer dog Tanken om en Bøstribelse fra hiint onde Urbæsens Magt som en stor Heltebedrift dem for Die, og denne største Bedrift i Verden kan kun udføres af den begejstrede Seer eller Angektof, i Forening med hans ledende og hjælpende Genius eller Skytsaand, som de kalde Tornak.

Capitainen gjorde saa god Mine, som det var ham muligt til denne Mythesang, som han nu eengang havde saa afgjort en Fordom imod, og hvori han gjenkjendte Hovedtrækkene af sin Broder Paul Egedes Optegnelser, men som hverken Broderen eller han selv havde tænkt sig nogen dybere Betydning i. Uagtet Capitainen virkelig havde tilstoppet sine Øren med Bomuld, hørte han dog Nok deraf til at harme sig over den Overtro, han fandt saa forargelig, og de Billeder, der saa lidet stemte med hans Smag; men han gjorde synlig BOLD paa sig, for ikke at saare den gamle Hedning, der syntes at mene det ærligt med sin Tro, eller bedrøve den fromme Arnarsak med sin Harm.

Med Udeladelse af de idelige Pauna- og Kauna-Udraab, som følge efter hver Linie i de grønlandiske Sange, og i en fri dansk Behandling er Mythen her fremskillet; men Seerens indadvendte Blik og dybe Stemme gav den et eiendommeligt hemmelighedsfuldt Præg.

Tornarsuks Oldemoder.

Inderst i Jordens
Dybeste Afgrund
Boer hun, den store
Dybenes Dronning,
Tornarsuks Modres
Rædsomme Moder,
Qvinden, som voldte
Menneskers Død —

Hun, hvem i Verden
Ingen kan nævne —
Hun, som i Tidens
Ophav har mælet
Ordet, som voldte
Hunger og Havsnoed,
Sygdom og Smerte,
Ude og Død.

Førend hun mæled
 Ordet hiint grumme
 Skulde hver Innuk*)
 Giet bestandig
 Bæsnæ, som inderst
 Nøres og lever
 Dybt i Alverdens
 Dybeste Rod —

Levet med Solen,
 Levet med Maanen,
 Levet med alle
 Stjerner paa Himlen —
 Giet, som Verdens
 Drot og Beboer,
 Verden med Livet
 Salig og karst.

Men som hun mæled
 Ak! saa det skete:
 Tornarsuk hørte
 Ordet hiint grumme.

*) o: Menneske, Herre, Beboer, Gier, Livets inderste Spire
 (Kyllingen i Egget).

„Ead. dem“ — hun mæled —
Døe efterhaanden!
Eilers Alverden
Nummer dem ei.“

Derfra udspringer
Sorgen i Verden,
Alt hvad der plager
Menneskers Hjerter:
Moderløs Afkoms
Jamren i Dyssen,
Hunger og Havsnød,
Elde og Død.

Selv dog i Jordens
Jnderste Afgrund
Lever med Verden
Dybenes Dronning,
Tornarsuks Modres
Rædsomme Moder —
Qvinden, som voldte
Menneskers Død.

Mægtigt er Huset:
Over det skyder

Ingen med Bue;
 Der hun behersker
 Hvaldybets Slægter,
 Drager dem til sig
 Ved sine Lokkers
 Sælsomme Magt.

Hvalfist og Hvalros,
 Genhjørningsflægten,
 Sælernes Brimle,
 Hvidfiske-Ynglen
 Tjene, som Huusfolk,
 Lyde, som Slaver,
 Qvinden, som trang dem
 Ved sine Haar.

I hendes Bolig
 Lampen ei slukkes;
 Og under Lampen
 Svømmer i store
 Bundløse Drankar
 Alle de tusind
 Søsugleslægters
 Tallose Sværm.

Udenfor Døren
Staaer hendes Livvagt:
Sælhundehæren
Der stander opreist,
Høder og skræmmer,
Bider omkring sig,
Truer hver dristig
Sjæl, som vil ind.

Ingen af alle
Menneskesjæle
Bøver dog Gangen
Til hendes Bolig —
Ingen til Dybet
Levende farer,
Uden den stærke
Kræfternes Drot —

Han, som med Manden
Taler og raadslaaer,
Kun Angestloffen
Bøver den Vandring,
Naar af sin høie
Mægtige Tornaf

Did han er dragen,
Did han er fulgt.

Færlig er Reisen
Selv for den Stærke,
Selv, naar hans hoi
Slytsaand er med ham;
Stor dog er Daaden,
Vigtig for Verden,
Naar han befrier
Havdybets Slægt.

Først til de Dodes
Nige gaaer Veien,
Ned til de stille
Seer i Dybet,
Der, hvor henfarne
Menneskers Sjæle
Færdes med samme
Nasyn som før —

Som da de jaged
Nenen paa Fjeldet,
Som da de dukked
Nasf med Kajakken,

Som da de foer med
Sælen til Stranden,
Kaldte til Gildet
Frænde og Ven.

Stille dog færdes
Dødningeskaren;
Noligt er Smilet
Paa deres Kinder.
Tause de glide
Over de stille
Hviskende Søers
Sælsomme Speil.

Underlig ængstes
Menneskehjertet
Mellem de Dødes
Lydløse Færdsel;
Underlig gruer
Jordens Indvaaner
Selv for de døde
Saliges Færd.

— Bort fra de Dødes
Nige gaaer Veien;

Dybere farer
Kræfternes Mester,
Fulgt af sin høie
Mægtige Tornaf,
Baaren af Mandens
Lønliche Kraft.

Dybt paa den dybe
Gang under Jorden
Standser hans Fod ved
Brusende Sunddyb.
Diet ei maaler
Længden og Breden.
Did skal han over,
Diner ei Bro.

Bro dog ei mangler;
Men den er farlig.
Den er et Hjul, som
Drives af Strømmen.
Buldrende skummer
Bandenes Mængde
Over det store
Nullende Hjul.

Midt over Svælget
Dreier sig Hjulet
Med sine glatte
Trapper af Is-Lag.
Aldrig det standser,
Hastig det ruller —
Der skal han over
Eller forgaae.

Ene dog aldrig
Menneskesønner
Bøved den Vandring,
Prøved den Idræt.
Kun af sin høie
Tornaf opflammet,
Bøver den store
Seer sliig Gang.

Ledet af Manden,
Driftige Seer
Sætter paa Hjulets
Trapper sin Fodsaal,
Og over Svælget
Hjulet ham hvirvler —

Slynger ham over
Sunddybets Svælg.

— Nedad gaaer Veien
Indtil han skuer
Jordfjærnens dybe
Kogende Kjedel,
Som med sin Varme
Jorden forynger,
Giver hvert Græsstraar
Livsglød paany.

Dybt i dens Afgrunds
Kogende Bobler
Levende Søler
Lystelig springe,
Glædes i Malmets
Glødende Strømme.
Undrende Seer
Studser derved.

Endelig standser
Dristige Vandrer,
Skuer forbauset
Dybde-Palladset,

Huset, som ingen
Vil overskyer,
Borgen, hvor største
Nædsler har Hjem.

Sælhundevagten
Reiser sig mod ham,
Høder og raser,
Bider omkring sig;
Ei dog han flytter
Foden tilbage:
Ei ham forserder
Dyrenes Magt.

Lønlig hans høie
Tornak ham styrker,
Fæstner hans Villie,
Griber hans Haandled,
Fører ham gjennem
Sælhundevagten —
Dyret ei rører
Mandernes Ben.

Dybdepalladssets
Indgang staaer aaben:

— Ingen kan standse
 Driftige Seer,
 Som med sin høie
 Tornak ved Haanden
 Djærv sig tør nærme
 Dybenes Dyb. —

Bred er Palladsfets
 Nabnede Indgang;
 Snart dog paa smallest
 Fodsti han træder:
 Smal som en Snor af
 Hvidfisketarmen,
 Stien gaaer over
 Svælgenes Svælg.

Her er ei Næstværf;
 Her ham ei vækkes
 Haand af den store
 Mægtige Fører.
 Her maa den fjælle
 Seer gaae ene:
 Manden kun følger,
 Leder ham ei.

Har han ei Mandens
Billed i Sjælen,
Seer han ei hos sig
Den, der er med ham,
Da ved den største
Afgrund hans Skytsaand
Sukker og flygter —
Og han forgaaer.

Men kan han skue
Den, der er hos ham,
Gaaer over snorsmal
Fodsti hans Fodder —
Da først han føler
Modet tilfulde,
Da har han Kraft til
Mægtigste Kamp.

Hæslig at skue
Sidder forinden,
Oplyst af Dybets
Evlige Lampe,
Bæsneth, som ingen
Læbe kan nævne,

Drinden, som voldte
Menneskers Død.

Grimmere Bæsen
Menneskers Tanke
Aldrig har udtænkt,
Menneskers Drømme
Aldrig har ablet,
Selv naar i Dødsfot
Drømmen var Banvids
Misbaarne Frugt.

Selv med sin høie
Tornaf ved Siden —
Selv med det Mod, som
Trodser Uhyrer,
Kræfternes Mester
Blegner og isner,
Bæver og svimler
Brat ved det Syn.

Fjeldenes Nodder
Danne som Musfler
Stikkelsens svære
Knudrede Lemmer.

Ansigt og Skuldre
Skjules af Haaret,
Medens hun ryster
Jorden af Harm.

Lemmernes Knuder
Brider hun voldsom,
Udspyer mod Gjesten
Harmkrampens Traade.
Opriist hun tramper,
Reiser med Dybets
Modtræble-Fingre
Mylldrende Haar.

Nu først han skuer
Nasynets Rædsel:
Fra et forraadnet
Uldesforstenet
Ansigt af Sø-Svamp
Stirre to Dine,
Fyldte med Dybets
Indvolde-Kryb.

Indig dog selv er
Nasynets Rædsel

Mod den uhyre
 Haarvert omkring det;
 Thi hvert et Haar, som
 Kravler om Kinden,
 Selv er et Udyrs
 Rædselsgestalt.

Lønlig Fødsler
 Halvskabte Bæsnere
 Myldre med tusind
 Misfosterlemmer
 Frem i hvert Haar paa
 Uhyrets Hoved —
 Qvinden som voldte
 Menneskers Død.*)

Brat hun udstrækker
 Haanden og griber
 Uglen, som slagrer
 Om hendes Hoved,
 Svinder ved Lampen
 Bingen og ryger. —

*) Aglerrulit er Navnet paa dette grønlandske Metusa-Haar.

Afsmagt omsuser
Svimmelende Gjest.

Men Angestkoffen
Samler sin Styrke;
Hvit af sin hvide
Tornaf opflammet,
Griber han dristig
Koglende Qvinde
Fæst ved det vilde
Misfoster-Haar.

Nu først begynder
Kampen, hiin svare,
Som kun med Mandens
Hjelp kan udkæmpes —
Kampen med alle
Slægternes Afkom,
Som blev Uhyrer
Før de blev til.

Og har han fuldendt
Kampen, hiin svare,
Synker afmægtig
Dybenes Dronning —

Da han udriver
If hendes Hoved
Misfoster-Ynglen
Med hendes Haar.

Og for hvert Haar, han
Mægtig afriver,
Farer med Hvaler —
Farer med Søler
Nigdom og Lykke
Op fra det Dybe,
Svømmer med Fryd til
Menneskers Strand.

Det er den største
Idræt i Verden,
Seerens Styrke
Mægter med Nanden.
Farlig er Iden;
Herlig er Seiren.
Frelst han hjemkommer,
Veed ei hvordan.

Men som den største
Seirer vi prise

Ham, som til Dybets
Dyb tør nedstige
Og med sin hoie
Tornak bekæmpe
Qvinden, som voldte
Menneskers Død.

Under Sangen havde Capitainen ofte røbet sin Utaalmodighed; men naar han var nærved at springe op, havde Præsten itide givet ham et Vink. Under Sangens Slutning havde gamle Elis med funklende Bine vendt Blikket udad og med stedse stigende Opmærksomhed betragtet Præstens Ansigt; da nu just det forunderlige Natte-Sollys, der forgyldede Havet og Jisbjergspalladserne, kastede sin Glorieglands over hans milde kjærlige Ansyn, styrtede den gamle Elis pludselig frem og omfavnede hans Kne med det Udraab: „min Tornak! min Tornak!“

„Seer du i mig din gode Skytsaand, gamle ærlige Drømmer!“ — sagde Præsten og opreiste ham venligt — „i Guds Navn! saa kom daglig til mig, og jeg skal vise dig den Sandhed, du leder om, og en større Befrielse, end den, du har besjunget.“

Capitainen ryttede paa Hovedet, men nikkede dog venlig til gamle Elis og skyndte sig at overrække Arnarsak

det lille Portrait af Paul Egede, han havde medbragt, men som afbildede ham 34 Aar ældre, end da hun som en fjorten Aars Pige sidst havde seet ham.

Begge gif. Elis sad takkefuld, men med et stort Haab i sit opklarede Ansigt ved Lampen i Teltets Baggrund. Naja syslede stille ved Lampen. Arnarsak sad opreist paa Leiets og stirrede længe paa Portraitet. Endelig gjenkjendte hun de kjære uudslettelige Træk i det forældede Ansigt. „Pavia! — gamle Pavias Sjæl!“ — udbrød hun, og Taarer nedrullede ad hendes blege Kinder. Saaledes blev hun siddende stille til Lampen i Teltets Baggrund var slukt og Naja havde trukket Tæppet til for den glødende Nattefj. Da lukkede hun sine Øine under en stille Bøn og sov ind med det kjære Billede i de foldede Hænder.

Andet Capitel.

Det var over Midnat. Arnarsak sov stille. Den gamle Elis laae ligeledes i en dyb og rolig Søvn paa sit Sælskind inderst i Teltet. Gjennem en Sprække i Skindtæppet oplyste den mat glødende Midnatssol Odsingens Ansigt, og der var en forunderlig salig Glæde deri. Naja var ogsaa stille; men Sønnen veeg fra hendes forgrædte Dine. Den dybe Smerte i hendes Sjæl var kun dulmet. Hun tænkte paa sin Pleiesaders Enke og smaa Børn, som hun havde forladt paa Elis mægtige Tilskyndelse. Hun tænkte paa Kunnuk, paa hans Moder og Søstre, som hun ogsaa elskede saa høit, men nu havde forladt for maaskee aldrig meer at see dem. Hun tænkte paa den blinkende Bøsssepibe i Kunnuks Kajak og paa Elis Ord, at han nu vist opsogte hendes Frænde for at udøve den nødvendige Blodhævn. Tanken om den Daad, der som et rædsomt Blodhav vilde adskille hende fra hendes Barndoms Ven og alle hendes Kjære, opfyldte hendes Sjæl med Gru og Sorg.

Hun havde forladt sit Leie og en Tidlang betragtet den sovende Oldings Ansigt, hvori et heelt Livs Grublen og urolige Drømmekamp nu syntes at have opløst sig i et stort og saligt Haab. „Han har Fred — han har seet sin Tornaf“ — hviskede hun og traadte med sin lette Fuglevinge-Gang hen til Arnarsaks Leie. Hun saae det stille veemodige Smil i hendes fromme Ansigt og det kjære Billede i hendes Haand, som hun den halve Nat havde betragtet med Glædestaarer. „Hun har ogsaa Fred“ — hviskede Naja og kyssede sagte den Sovendes Pande. — „Hun har ogsaa seet sin milde Skytsaand. Hun veed Veien til den store Mand og til ham, der kan forsones Tornarsuks Brede.“

Som hun saaledes stod ved den fromme Arnarsaks Leie, hørte hun pludselig en underlig Mumlen udenfor Sommerteltet, som af flere grønlandske Mandsstemmer. „Kivsalik!“ — udbød hun med ængstelig qvalt Røst og troede at have hørt hiin vilde Angekkok mumle, der havde koglet i Teltet den Dag, Skibet kom, og løftet Knib mod „Pavias“ Broder. Hun lyttede spændt til de mumlende Stemmer og nærmede sig bærende det løse Forhæng, der adskilte hine Nattegjester fra hendes morslige Gjestevenindes Sovested. Hun samlede alt sit Mod, drog Tæppet lidt tilside og saae ud. Nu havde hun nær udstødt et Skrig; dog hun forstummede af

Ædsel, da to vilde Dine stirrede lige imod hende, og hun pludselig sølte sig greben ved Haanden og uddraget af Teltet.

„Lad ingen Lyd forlade dine Tænder“ — hvisttede hiin udtærede Angeklok. — „Jag ikke Søvnens Innua*) fra noget Die! men følg os til Konebaaden! Dig skal intet Ondt skee. Vei dit Dre til min Tale, Blaa-maage! og din Fod skal følge os med Ringer.“

Naja saae studsende paa ham og taug.

„Kemek har diet det Bryst, som gav Najas Fader Mælk“ — vedblev han nu med mildere Stemme — „Kemeks to unge Koner er løbet fra hans vrede Dine til Bjergene. Hans gamle lille Kone ligger død i Steendysfen. Gamle Kemek selv ligger bleg paa sin Winterbrur. Kemeks Sjæl vil fare ned til de stille Søer eller op til de flammende Wordlys. Hans Frænder jage Nenen paa Bjergene i den lyse Sommer. Ingen Kvinde holder paa hans Hoved. — Hvo skal sidde ved hans Lampe til hans Sjæl er udfaret? Hvo skal bøie hans Knæled, naar vi bære ham til Dysfen? Hvo skal synge Sørgefangen ved hans slukkede Lampe, naar hun ikke vil komme, som han kalder paa med Tungen af Drivtræ —

*) Eier, Boer o: Mand.

— hun, hvis Fader diede samme Bryst som den døende Kæmpe?”

„Min Fod følger dig villig til min syge Frændes Lampe“ — sagde Naja og steg ned ad Fjeldet mod Fjorden med de mørke mumlende Nattegjester, uden at Arnarsak eller gamle Eli i deres rolige Søvn mærkede hvad der var foregaaet.

Ved Kysten laae en stor Konebaad, som et Par gamle Mænd roede og den beenradmagre Angekko styrede. Naja sad i Baaden og saae med et stille smerteligt Blik op til Arnarsaks Sommertelt, medens Nattesolen stod i Nordost og Konebaaden med hende og de tause mørke Mænd gled ud af Fjorden mod den sydvestlige Kyst i samme Retning, hvori Meenjægerens Kajakker samme Morgen vare forsvundne for hendes Dine.

Tredie Capitel.

Arnarsak og Elis vare bekymrede for Naja, hvis Forsvinden var dem en Gaade. Elis frygtede for, at hun havde bobet sig ene ned blandt de fremmede nomadiske Familier Syd paa, for om muligt at forhindre den Blodhævn, hun gruede for, men som han selv endnu ansaae for en nødvendig og aldeles retfærdig Retshandling. Han vedblev fremdeles at være Arnarsaks Gjest og havde ofte alvorlige Samtaler med hende om Alt, hvad „Pavia“ havde lært hende, ligesom han daglig besøgte Præsten og modtog med stor Videlyst og en besynderlig ydmyg Hengivenhed hans Underviisning i de christelige Troeslærdomme. For ikke at forarge og bortskræmme den Gamle, undgik Præsten endnu at nævne Tornarsuks Navn i Missionairernes sædvanlige Betydning af den onde Mand. Elis stirrede altid paa hans herlige Ansigt med en stille sværmerisk Begeistring, og den Forestilling forlod ham ikke, at denne milde fjærlige Angeklok, som han kaldte ham, var det samme Væsen, han i sin forrige

taagede Drømmetilstand saa ofte havde seet, som den Tornaf eller Skytsaand, der havde fulgt ham paa alle hans Drømmereiser.

Som Elif en lys Sommerdag saaledes stod i Præstens Stue og lyttede begjærligt til hans Ord, mærkede de begge et dybt Suk ved den udslukte Lampe. De vendte sig om, hvor Lyden kom fra, og Kunnuk stod der med sin Jagtflint i Haanden og med Udtrykket af en stor Sjælekamp i sit mørke ustadige Blik. Han syntes i sin Uro baade at ville frem og tilbage, og han mumlede halv høit i den Tone, der var det eiendommelige Udtryk for hans meest lidenskabelige Stemninger: „Bort fra Christenpræstens Lampe! — bort fra Udlændingens Trolddom! — Han ombælder Sjælen med Ord. — Han forandler Sind og Tanke med sine Dine. Hvad jeg vil — det vil jeg dog ikke.“

„Hvor har du været? Kunnuk! — spurgte Præsten — „og hvad tænker du saa urolig paa?“

„Saaledes var jeg aldrig tilmode“ — udbød han. — „Du har fortryllet mig, Præst! — Jeg drog med de Glade til de grønne Kyster og til Derne, hvor Eddersfuglen bygger. Vi fangede Sæler og skjød vilde Fugle. Vi jage Menen paa de grønne Bjerge. Vi sad ved Kjedsjedlerne under Teltet i de lyse Nætter. Nja! Nja! sang Mænd og Kvinder og de smaa Børn; men Kunnuk

saad taus iblandt de Glade. Min venstre Haand var hos min Kniv og min høire paa min blanke Bøsse. Mine Dine speidede mod Ost og Vest — men jeg saae ikke Sporet af hans Fod, som jeg søgte — og dine Ord kom ei heller af min Tanke. Og mine tappre Frænder hviskede i mit Øre: reis dig, Kunnuk, Faderhævner! Kemets Frænder jage Nenen paa Bjergene; men Kemet ligger som Næven, der fælder, i sin Hule. Kom, vi skal jage ham ud af Hulen; men du skal fælde ham. Mit Øre hørte; men jeg var dog døv. Min Haand var krummet om Kniv og Bøsse; men jeg var dog lam. Jeg havde en Jisstang i mit Hjerte — men jeg tænkte paa dine Ord, Præst! og Jisstangen smeltede og blev til brændende Draaber paa mine Kinder. — Og see! nu staaer jeg her igjen ved din Lampe. Vil du døbe mig? Præst!”

„Ja, naar du vil lade mit Ord blive fast i dit Hjerte og tilgive din Faders Morder.”

„Jeg vil tilgive ham — og jeg vil dog ikke tilgive. Jeg har ingen Dren, naar mine Frænder raabe: dræb ham! — og jeg har dog Dren.” —

Præsten talte nu indtrængende Ord til ham om Forsonlighed mod Fjender, hvorpaa han opslug Bibelen og forelæste ham Slutningen af Lidelseshistorien, hvorledes Jesus tilgav og bad for sine Mordere.

„Det var roesværdigt“ — sagde Kunnuk, og der traadte en Taare frem i hans dunkle Øie — „men han var ogsaa bedre, end vi.“

Ja, uendelig bedre“ — svarede Præsten — „men han vil, vi heri skal ligne ham; og nu skal du høre, at et Menneske, som du og jeg, ogsaa kunde bede om Tilgivelse for dem, der vilde myrde ham.“ Præsten forelæste Beretningen om Stephanus's Martyrød i Apostlernes Gjærninger.

Kunnuk tørrede sine Øine og sagde: „de onde Mennesker! — han er lykkelig — han er vist hos Gud i Himlen.“

„Ja, det er han“ — vedblev Præsten. — „Du og Enhver, der handler som han, skal ogsaa komme derhen.“

„Elfskelige Præst!“ — udbrød Kunnuk bevæget. — „Jeg vil — giv mig kun Tid til jeg faaer det Andet, som taler i mig, til at tie og jeg er bleven ganske forandret — saa kommer jeg igjen.“

Derpaa var han ude af Døren, og Præsten satte nu det bedste Haab om at see ham heelt vunden og denne blodige Tvist bilagt.

Fra den modsatte Side af Fjorden kom en Konebaad samme Dags Aften til Clausshavn. Deri sad en gammel stille Grønlanderinde og tre grønlandske Piger. Det var Kunnuks Moder og Søstre, som her opsogte

den længe savnede Søn og Broder, der som Familiens Forsørger ei heller længe kunde undværes.

Glæden var stor, da Søstrene saae ham paa Kyften, hvor han var isærd med at drage sin Kajak op af Bandet, ved Siden af det Fuglevildt, der denne Dag havde været hans Jagtbytte. Kunnuk fløi ogsaa med stor Kjærlighed i deres og Moderens Arme; men han saae den stille dybe Sorg i Moderens Ansyn og nedslog sine Dine med en blussende Rødme. Han opløstede dem atter og var bleeg. Moderens og Sønnens Dine mødtes med et spørgende og benegtende Blik. Gjensyns-Glæden var forbi. „Her er en stor Angekko, som lærer anderledes, Moder!“ — sagde Sønnen med dæmpet Stemme. — „Gamle Eli lytter til hans Røst. Du skal ogsaa høre hans Tale — og hvad Kunnuks Moder vil, naar Nattesolen tredie Gang gaaer mod Nord — det skal Kunnuk ogsaa ville.“

Fjerde Capitel.

Fire Dage efter at Kunnuk havde gjenseet sin Moder og opreist Sommertelt for hende og Søstrene ved Claus-havn, sad Naja sildig om Aftenen i en ængstelig Uro ved Arnelampen i sin Farbroders skumle Bolig. Den vilde Kemel laae afkræftet paa Bixen og taledes i Feberdrømme. Hans mørke Frænder havde med Uvillie løstrevet sig fra Reenjagten og forladt deres Sommer-telte for at yde ham den sidste Tjeneste. De sad med Hænderne for Ansigtet og Hovedet ned imellem Knæerne og hylede. Stuen var fuld af Røg; thi Angekkofken Kivsalik, der havde hentet Naja til Farbroderens Syge-huus, sad nærmest ved Lampen og røgede bestandig med Lyngsille, for — som han sagde — at holde de onde Ånder borte fra hans Medmenneffers Sjæle. Medens Kemels andre Frænder snart saaledes hylede med ned-bøiede Hoveder, snart stirrede med vilde ophidsede Blik paa den Syge og gave hverandre hemmelighedsfulde Tegn, taledes Angekkofken med dæmpet Røst til Naja.

„Før din Haand rakte ham Drikke“ — hvilede han — „og før din Tunge talte mildt til hans Dre, vilde han sparke sine Frænder og bide den Haand, der rakte ham Mad. Kablunakernes galgjørende Band har tvende Gange bortskyllet hans Sjæl og tyllt en Amaroßsjæl i hans Strube. Vi maatte binde ham til Bixen med Sælfskindsremmer og snære hans Hænder med Hvidfisttarne. Nu taler han sagte med de Døde; han beder Kunnuks Fader om Fred; men mærker han sine Frænders Tanker, vil han slaae og bide værre end tilforn.“

„Hvad mener du?“ — spurgte Naja ængstelig — „hans Frænder vil dog aldrig gjøre ham Ondt?“

„De er bange for Amaroßsjælen i ham. De er trætte af hans Strengbed og af at vaage her hver Nat. De har hentet gamle Rajakskind til hans sidste Klædning — de har beredet Steendysfen til at skjule hans Legeme ved Midnat.“

„De onde Menneffer! vil de føre ham levende til Steendysfen?“ — udbrød Naja forfærdet og vred sine Hænder. — „Du hvilede jo ved hans Lampe — du var jo hans Ven — red ham!“

„Lad din Nøst være sagtere, end de Sørgendes Hyl!“ — advarede Angeffloffen — „hvad Kemeks stærkeste Frænder vil, kan hverken Mand eller Kvinde hindre; men løfte vi Haand eller Nøst mod de Brede,

er deres Knive skarpe og Steendysen stor nok til Trende. Tys! hører du hvad de nu synge?"

"Han er ikke tilsyne" — mumlede Nogle i en syngende Tone, og den Ene saae vildt til den Anden, medens Flere ganske sagte begyndte paa den sædvanlige Klagesang over de Døde, der gjerne istemmedes, naar Tiden var forhaanden at bære Liget til Gravdysen.

Naja vred fortvivlet sine Hænder — "hvad skal vi gjøre mod de Forfærdelige? — Red ham!"

"Tys!" — hvistede Angekkokken — "See! nu mærker Hvalrossen, han har levet for længe. Du stirrer han ud paa os med Hvidbjørnens Dine. Tal til ham, Naja! kun for din Nøst har han Dre."

Naja foer op og sprang hen mod den Febersyges Leie. Hun aabnede Munden for at tale et mildt Ord til ham, men forstummede af Rædsel over hans Miner og Blik. Han krummede Hænderne som et vildt Dyrs Kløer og bevægede Læberne uden nogen forstaaelig Lyd. I samme Dieblis kastede hans Frænder sig med et forfærdeligt Hyl over ham med Næmmer og Baand.

"Bind ham ikke! bind ham ikke!" — bad Naja — "hans Haand er jo magtløs, og hans Fod kan ei bære ham. Lad mig kædsle hans Tunge! — Lad mig

tale til hans Sjæl! — lad mig vaage ene ved hans Lampe til den udslukkes!”

Uden at agte paa hendes Bønner havde de hylende Menneſker allerede indsvøbt ham i et gammelt Rajakſkind og bøiet hans Hæle ind under ham ſom paa et Liig, og i denne Stilling ſurrede de ham ſammen med Remmerne. Under denne Behandling tabte den Syge Bevidſtheden.

„Hans Sjæl er nedfaren. — Han er ikke meer tilſyne“ — mumlede hans Frænder nu og hylede paany. Derpaa iſtemmede de lydelig Begravbeſſefangen og bare ham ſom et Liig ud af den røgindhyllede Stue.

Raja fulgte dem i den græſſeligſte Angeſt. „Han lever — han lever!“ raabte hun, uden at beſymre ſig om de vilde truende Blik, der fore tilbage mod hende fra den hylende Sørgeſkare. Hun ſaae, de bare virkelig den Afmægtige, ſom hun viſt troede ikke var død, til en Gravedyſſe, hvor en ſtor Mængde Steen laae beredte til at ſkjule den Begravede med.

„Hjelp! hjælp!“ — ſkreg hun med ſaa høi en Stemme, ſom muligt, og det blev ſort for hendes Dine.

„Bort! bort! — du har gjort hvad du mægtede. — Vil du ikke i Dyſſen med Kemef, maa

Næben og de vilde Fugle laane dig Tag." Disse Ord klang med en mumlende Røst i hendes Øre. — En skjælvende Haand rev hende bort fra den hylende Piigskare. Hun sank asmeægtig om og vidste ikke meer hvad der foregik omkring hende.

Femte Capitel.

Det var over Midnat. Den glødende Horizontsol gled hen mod Bjergene i Nordost. Lampen var udslukt i Kemels Bolig. Huset var øde og forladt. Kemels vilde Frænder sad i deres Kajaker og fore atter bort til Reenjagten og det frie Nomadeliv paa de sydligere Kyster, efterat de nu havde opfyldt deres Frændepligt og begravet den gamle besværlige Kemel. Ingen af dem havde elsket ham; men de havde frygtet ham Alle. Han havde i sin Velmagt udøvet en ualmindelig Magt over dem; dog de havde aldrig uden Harm hørt ham af deres Landsmænd benævnes „Basen“ eller „Herrehunden“ og af Europæerne „Grønlanderkongen.“ Alt han neppe var fuldkommen død, da de væltede Stenene over ham i Gravedyssen, syntes Ingen af dem at gjøre sig Skrupler over, da han snart dog alligevel maatte være død. Den Sjæl, der mulig endnu var i den Be-gravede, var desuden, efter hans bedste Ven Angekkoffen Kivsaliks Forsikkring, ikke hans egen, men hiint græs-

selige Uhyres, som man kaldte Amarok og forestil-
 lede sig som endnu mere glubende end en Hvidbjørn.
 Selv ikke hiin gamle phantasiesyge Angekkok gjorde sig
 nogen Betænkelse ved Følgerne af det Udsagn, der
 var hans egen fuldkomne Overbeviisning. Kemek havde
 i Drukkenskab saaledes mishandlet ham, at han var
 bleven til et virkeligt Uhyre for hans taagede Drømme-
 pine. Efterat Kivsalik havde udhylet med den øvrige
 Sørgeklare, syntes hans Sorg ogsaa forbunden. Naja
 havde han kun haadt Medlidenhed med. I hendes be-
 vidstløse Tilstand havde han bortdraget hende fra den
 forbittrede Liigklare. Han havde slået hende saa langt
 bort fra Gravedysen, som det i Hast lod sig gjøre, og
 overladt hende til sin Skjæbne mellem Fjeldene. Selv
 var han ileet til Stranden og sad nu mumlende i en
 Konebaad blandt de af Kemeks Frænder, der vare for
 gamle og svage til at styre Kajaffen.

Dagen før hiin gruelige Begravelse fandt Sted,
 havde Præsten Saabye holdt en høitidelig Gudstjeneste,
 hvorved ogsaa nogle Hedninger bleve døbt. Glif var
 tilstede. Han betragtede den hellige Handling med dyb
 Opmærksomhed; men den høitidelige Forsagelse af den
 onde Mænd, der betegnedes med hans store Guds Tor-
 narsofs Navn, syntes baade at forfærde og bedrove
 ham. Han hviede sit Hoved og taug; da han atter

opløstede det, vare hans Dine hæstede med samme Uer-
frygt som tilforn paa Præstens Ansigt; men en stille
Taare randt ned ad hans furede Kind. Kunnuk var
ligeledes tilstede med hele sin Familie. Saavel han,
som hans gamle stille Moder var dybt beræget. Præ-
sten talede om hine Jesu Ord paa Korset, Bønnen for
hans Mordere, som allerede tilforn havde virket saa
stærkt paa den unge Faderhæbner.

Da de forlode Forsamlingen, havde Kunnuk en
hemmelig Samtale med sin Moder. Kort efter stod han
for Præsten med lyst og roligt Ansigt, som En, der
efter en lang Kamp har faaet Fred i sit Hjerte.

„Præst! nu er jeg lykkelig“ — sagde han —
„Kunnuk hader ikke meer. Jeg har tilgivet. Mit
Hjerte er saa roligt.“

„Du glæder mig inderlig“ — udbrod Præsten —
„men kan jeg forlade mig paa dig? dit Hjerte vil atter
opfordre dig til Hævn, og dine Venner vil friste dig.“

„Jeg veed ikke om dette vil skee“ — svarede han
— „men jeg har overbundet. Det Andet i mig tier.
Du kan troe mig. Vil du døbe mig? Præst!“

„Det vilde være sørgeligt, hvis du blev en Troende
og endda kunde begaae et Mord: du vilde da have større
Synd, end om du ikke havde kjendt Gud og lovet ham
Lydighed. Vil mig først din Tro i din Gjerning!“

„Du er saa mistroisk, Præst! Jeg var saa glad. Dine Ord bedrøve mig. — Tro mig! mit onde Hjerte skal tie. Du skal see det.“ Derpaa gik han hastig bort, og Præsten saae ham ikke meer den Dag.

Tidlig næste Morgen, den samme Dag, som Kemarks Begravelse skete om Aftenen, seilede der en Konesbaad ud af Fjorden ved Claushavn mod Diskobugten og den sydvestlige Kyst. Baaden styredes af gamle Eli. Kunnuk og hans tre Søstre roede. I Baaden laae der Fange- og Jagtredskaber, samt Stænger og Skindtæpper til et Sommertelt tilligemed en Steenlampe. Kunnuks Søstre sang Njasange og glædede sig til det herlige Liv, de nu i nogle Uger skulde leve med Broder Kunnuk, medens deres Moder blev tilbage hos den fromme Arnarsak. Nu skulde de opslaae deres Sommertelt og tænde deres Arnelampe, hvor der var smukkest og hvor Broder Kunnuk vilde fiske eller skyde Hener.

Der var en Fred og stille Glæde i Broderens ellers saa mørke Blik, som høilig glædede de livlige Piger. Hans Miner røbede, at Kampen i hans Inderside virkelig var udkæmpet, og at han nu følte sig istand til ved Ord og Gjerning at tilgive sin Faders Morder. Dette var ogsaa hans faste Forsæt og for

ham Hovedhensigten med denne Reise. Præstens indtrængende Ord ved Guds tjenesten forrige Dag og maaſkee endnu meer den gamle Eliks for en Deel forandrede Anſtuelſer havde befriet Kunnuks Moder fra hiin mørke Foreſtilling om Frændehævnens Nødvendighed for den Dræbtes Sjælefred, og Kunnuk havde, med dyb og ſikker Følelſe af Kjærlighedens og Forſonlighedens ſtore Bud, beſluttet, hvad han nu var i Begreb med at fuldføre. Elik kjendte fra en tidligere Reiſe Kemeks Bolig, ſom Faderhævnerens Frænder vel ogſaa havde opſporet, men Kunnuk ſelv endnu ikke havde ſeet, og den Gamle havde tilbudt at være Ledſager og Fredsmægler. Med Rønebaad gik Reiſen temmelig langſomt, og det var Midnat inden de naaede det Landingsſted, Elik havde betegnet. Derfra havde man omtrent en Times Fodvandring til det mørke Fjeld, hvorved Kemeks Vinterbolig med et Slags naturlig Befæſtning var ſkjult. Veien var næſten utilgængelig for den, der ikke noie kjendte Egnen. Gamle Elik gik foran. Kunnuk og hans Søſtre fulgte ham. Det fredelige Forſæt, der nu fremskyndte den unge raſke Ateenjæger, betog ham enhver Betænkeliſhed ved ſaaledes ſaagodtsom ene at nærme ſig hiin mørke Manddrabers Hjem. I Følelſen af ſin Ungdom, Styrke og gode Villie frygtede Kunnuk ikke, og Jagtflinten i hans Haand var ikke ladt. Henſigten

med den sildige Nattervandring var Søstrene ubekjendt. De længtes inderlig efter at man skulde standse eller finde det Sted, hvor man vilde overnatte. Endelig standsede Elis og pegede paa en mørk huleagtig Bolig, der tildeels dannedes af en Sandsteens-Grotte mellem de dybe Fjeldkløfter. Kunnuk vendte sig og bad sine Søstre blive tilbage, medens han og Elis undersøgte Husets Leilighed. Med høiet Hoved og Ryg traadte nu begge Mændene taus og i spændt Stemning ind gennem den lange bælmørke Hulegang til den rummelige Grotte, hvoraf Huset bestod. En svæden Lugt kom dem imøde ved Indgangen. De fandt Arnelampen slukket; men ved den sparsomme Lysning, den mat glødende Nattesol kastede ind gennem en lille Rude af Hvidfisttarm, kunde de overskue denne Husets eneste Stue. Paa Gulvet laae nogle Remmer og et Stykke gammelt Kajakskind. Der stod Levninger af Levnetsmidler hiit og her; men der var intet Menneske at see, og alle Brøder vare tomme.

„Mine Frænder have dog hørt hvad ikke var“ — sagde Kunnuk. — „Den gamle Kemek sad ikke ved Vinterlampen i sin Hule, medens Dag og Nat havde Sollys. Han har reist sit Sommertelt paa Fjeldet — han jager Reinen med sine Frænder paa Bjergene.“

„Her har nylig været aandet af vore Medmennesker“

— sagde Elif — „Kemels Lampe har brændt før Sol gik mod Nord; hans Frænder har glædet sig ved hans Lampesjedel. Men“ — tilføiede han og pegede paa nogle Lynqviste, der laae ved den slukte Lampe — „Jdens Iboer har leget med den Urt, der ryger ved Bixen, naar en mørk Sjæl nedfarer til de stille Søer.“

De stode endnu begge med alvorlige Tanker i det øde skumle Rum, da de med Forbauselse hørte hiin flagende Lyd, hvormed Qvinderne syngte Sørgesange over deres Døde, og Kunnuk kjendte sine Søstres Stemmer. Han styrtede ud mellem Fjeldene i det røde Nattelys. Søstrene stode paa Fjeldskrænten og pegede ned paa en Slette under dem, hvor en qvindelig Skikkelse laae ene ved en Steendysse med alle Tegn paa Fortvivlelse, medens hun syntes forgjæves at ville bortvælde de store Stene fra Dysen. Hendes jamrende Stemme var næsten uddøet. „I Dysen — i Dysen“ — stønnede hun — „og hans Sjæl var hos ham — de brøiede hans Knæled, og hans Sjæl var i hans Die. Mah-ah!“ — Hendes flagende Ord henaandedes af Natteluften, og hendes Ansigt var bortvendt. Kunnuks Søstre kjendte ikke den kjære Barndomsveninde, men de fornam hendes Klage-toner uden at forstaae Andet, end at en Qvinde her sørgede ved en Frændegrav med den sædvanlige Klagesang, som de ogsaa strax, efter deres deeltagende

Elif, havde istemmet. Kunnuk stod nu ved deres Side; han saae den sørgende Qvindes Bevægelser og ilede ned ad Fjeldstien. Gamle Elif fulgte ham i en anelsesfuld Spænding. Da han med Kunnuk stod ved den halv forstyrrede Gravdysse, blev hiin Aelse til Visshed: en dæmpet Jamren trængte ud fra Steenmassen — den skjulte en levende Begravet.

„Tornarsuk er streng“ — udbrød Elif — „men han kan forbarme sig.“ Han greb øiebliklig med Kunnuk fat paa den største Steen for at afvælte den. Mange Menneskehænder havde rullet den over Steenkisten, hvori den Ulykkelige nu stedse lydeligere jamrede. Den fortvilede Qvinde havde bortrullet mange Stene og arbejdet sine Hænder blodige paa den største uroffelige Steen, som hun nu atter med hoi Jamren greb fat paa. „Naja!“ udbrød Kunnuk og kjendte hende. Ved et voldsomt Ryk af den unge stærke Kunnuk, hvorved han selv styrtede om mellem Stenene, rullede nu den største Steen bort fra Gravhulningen. Snart fulgte de andre efter, og den knæboiede tæt indsvøbte Gravbeboer stirrede dem med et forfærdeligt Ansigt imøde. Han jamrede ikke meer, men hans stift opspilede Dine vare hæftede paa Kunnuk med et Blik, som om Synet af Faderhævnere slog ham med en større Rædsel, end selv den, hvorfra han blev befriet. Uden at forstaae

hvad han mumlede, bare de tvende Mænd ham ud af Gravyssfen og befriede ham fra Liigskindene og den piinlige Stilling. Kunnuk's Søstre vare ilede til. De jamrede høit ved at see og kjende Naja, der magtesløs sank i deres Arme.

Den befriede Gravyssfangen laae nu lige udstrakt og stirrede paa den sollyse Nattehimmel, der stod i hele sin stille Pragt udspændt over ham. Kunnuk og Elis vilde opløste ham og bære ham til hans Bolig; men nu rejste han sig halvt op og saae paa sine Befriere med et Blik, hvori den vilde Forsærdelse var veget for et vist Udtryk af Høihed og ædlere Følelse.

„Mine Dine har seet hiint store Sommertelt igjen.

— Jeg vil aldrig meer tilbage til Amarokshulen“ — sagde han med tydelig Røst. — „Mine Frænder bare mig til Gravyssfen — hvad vil Dødsfjenden, som udred mig af Dyssen?“

„Tilgive min Faders Morder for hans Sjæl nedfarer til Dybet eller til ham, der er større, end denne Verdens store Mand“ — svarede Kunnuk og udstrakte sine Hænder mod den glødende Himmel — han tilgive dig ogsaa, hvis det er muligt!“

„Er den stærke Storm da kommen, som er mægtigere, end den store Mand?“ — spurgte Kemek — „er

den gamle Jord og Himmel forgaaet? kan Sønnen tilgive ham, der satte Hælen i hans Faders Hjerne?"

Kunnuk's Kinder bleve blege ved disse Ord. Han knugede Haanden voldsomt mod sit Bryst og taug et Dieblif, medens han med Magt syntes at bekæmpe den atter vaagnende Hævtanke. Derpaa fremrakte han den flade Haand mod Keme og sagde: „Han, som bad for sine Mordere paa Træet og foer ned til de stille Søer, og kom tilbage og foer op til den høie Himmel for at udrive alle Sjæle fra Gravedysen — han har talt til mig — han lod mig udrydde dig af Dysen for at række dig Haand til Forsoning.“

Keme greb den fremstrakte Haand og knugede den med Krampestyrke. — „Vel!“ — sagde han udmattet — „saa kan jeg nu sove. — Jeg skal ikke vaagne i Blod og Dval — denne Haand vil ikke støde Hærpunen i mit Bryst, mens jeg sover.“ Derpaa faldt hans Hoved tilbage, og han syntes at sove.

Men Kunnuk var faret bort som en Aeen mellem Fjeldene. Han standsede først langt borte ved Lyden af fjerne Klage-toner. Det var Naja og hans Søstre, som med gamle Elif ved Kemes virkelige Liig istemmede Sangen over de Døde:

„Ned eller opad
 Sjælene fare,
 Naar de forlade
 Menneffers Bolig —
 Menneffers Liig.“

Sjette Capitel.

Kunnuk og hans Søstre vare komne tilbage til Clausbavn; men Naja var ikke iblandt dem. Hun sørgede over sin Farbroders Død. Hendes Dine havde ikke mødt Kunnuks ved Gravdyssen. Efter at have opfyldt den sidste Qvindepligt mod hiin mørke Slægtning, som hun først havde seet under hans Sygdom og Død, var hun, efter sit Onske, af den gamle Elik ført tilbage til sin Pleiemoder, Pungjok den Elskværdiges Enke, der med sine smaa Børn saa længe havde savnet hende i Hytten hiin Side Fjorden.

Kunnuks høieste Onske skulde nu opfyldes. Han skulde modtage den hellige Daab, som Præsten dog endnu i fjorten Dage havde udsat. Dagen kom — den var ogsaa for Præsten en af de glædeligste, han havde oplevet blandt sine kjære Grønlandere, og han glemte ikke Beretningen derom i sin Dagbog. Det var en Søndag; hele Gudstjenesten havde Hensyn paa Daabs-handlingen. Capitain Egede og hans Søn vare med

den unge Præstekone og alle de døbte Grønlandere deels tagende Vidner. Med Frimodighed og Sandhed gjorde Kunnuk Rede for sin Christendoms Kundskab — fortæller Saabye — med Følelse besvarede han Spørgsmaalene af Alsterbogen, og stille Taarer vædede hans Kinder, da han nedknælede for at modtage Daaben. Forretningen sluttedes som sædvanlig med Takkesang og Bøn. Kunnuk kom nu hen til Præsten, rakte ham Haanden og sagde rørt: „Tak, gode Præst! Jeg er lykkelig.“ Derefter vendte han sig til Menigheden, hvoraf Endeel kyskede ham (ellers noget Ufædvanligt), og sagde: „Antager mig nu som en Troende! — vi ville elske hinanden;“ hvortil de svarede ja, og gik saaledes enige — tilføier Saabye — som de, der havde een Herre, een Tro og een Daab, til deres Huse. Med inderlig Glæde takkede Præsten Gud for Sandhedens Seier over dette Hjerter og over saa mange Hjerter.

Flere Hedninger vare samme Dag blevene døbte. Elif var dog ikke kommen tilbage fra Hjemreisen med Naja. Hvad han fortalte sine Landsmænd om „den store Angekko i Claushavn,“ som han kaldte „sin lyse Tornak,“ vakte stor Opmærksomhed blandt dem; men selv indsluttede han sig i sin Fjeldgrotte og grublede med dyb Rummer paa, om den store Aand i Alverden, den her-

lige Tornarsuk, kunde være Egnens Fader og alle onde Anders Fyrste. Kunnuk's Moder og Søstre kom ofte til Præsten og modtog daglig Underviisning af den fromme Arnarsak. Hun talte i de samme Billeder og tænkte i de samme Former som de; hun forstod at bringe sit Folks gamle Traditioner i en skøn og harmonisk Forbindelse med hvad hun havde lært af sin fjære „Pavia.“ Mange hedenske Grønlændere kom til hende for at hente Kundskab og Trøst. De ugifte Qvinder og forladte Enker havde hun især stor Medlidenhed med. Naar de ikke have en Broder eller en voren Søn, i hvis Huus de æres som Huusmødre, leve de ofte et ringeagtet Liv og maae udføre de besværligste og ureenligste Arbejder, uden at kunne trøste sig ved nogen mildere Tilstand efter Døden, hvor det samme Liv, efter deres Forestillinger, kun skyggeagtig skal gjentages.

En Aften havde Arnarsak trøstet en saadan gammel ulykkelig Hedninge, hvis eneste Søn var druknet i en Kajak. Grindringen om hendes Legebroder Tullimak, som havde været med hende i Danmark og kort efter havde haft samme ulykkelige Endeligt, var atter bleven levende vakt. Det var den sidste Aften, Solen ikke gik ned. Hun skulde nu ikke meer i dette Aar see den deilige Nattesol forgylde Fjorden og Isbjerg-

Palladserne ligesom hendes Sommertelt. Hun tænkte paa sin Barndom, og en Sang randt hende i Minde, som hun dengang havde sjunget for „Pavia“ og nu nylig seet han havde erindret nogle Ord af i sin Dagbog. Hun sang med sagte Stemme:

„Pavia! Pavia!

Lad mig blive hos dig,
 Til jeg lærer saa Meget,
 At jeg kan komme til Gud!
 At! ryfter du dit Hoved,
 Klinger Nei fra din Tunge,
 Saa døer jeg af Sorg —
 Jeg er nær ved at gaaes.“

Hun drog et stille Suk, men foldede Hænderne over den hellige Bog, hun nylig havde læst i; det var Paul Egedes grønlandske Oversættelse af det Nye Testament og en Gave af hiin kjærlige Lærer. Hun var mild og rolig stemt; men en dyb Veemod havde grebet hende, og Barndomsangenklang atter, dog forandret og advidet, fra hendes Læber i samme korte riimløse Satser:

„Pavia! Pavia!

Lad mig samles med dig,
 Naar jeg lærer saa Meget,
 At jeg kan skue din Gud!

Her sidder jeg i Teltet

Dg seer ud over Havet

Fra sommerlyst Telt —

Dg herfra jeg dog længes."

Saaledes sang hun og troede, hun var ene; men gamle Elis var ubemærket traadt ind i Teltet med en lille Grønlanderinde af et sørgmodigt Udseende, der ledsagedes af en ung Pige og to Børn. Den lille Kone var Najas Pleiemoder, Pungjot den Elstværdisges Enke. Hun sørgede endnu dybt og smerteligt over sin Egtmands Død. Med al sin Kjærlighed havde Naja ikke været istand til at trøste hende. Den unge Pige ved hendes Side var Naja selv, som ingen mildere Trøsterinde kjendte, end den fromme Arnarsaks, og som derfor denne Aften var roet over Fjorden med sin Pleiemoder og hendes Børn, ledsaget af deres gamle Ven Elis. Ved blot at see Arnarsaks Ansigt og høre hendes Nøst vilde den bittere Sorg blive mild og stille, havde gamle Elis meent, og det vidste Naja fra hiin Aften, da hun selv var saa inderlig bedrøvet. Da de traadte ind i Teltet og hørte Arnarsaks stille Sang, troede Elis, det var den Aftenpsalme, hun pleiede at synge inden hun lagde sig til Hvile, og han gav dem, der fulgte ham, et Vink til at træde stille tilbage i Teltets Baggrund. Her stode de nu i Skyggen,

medens den glødende Sommernatsol oplyste Arnarsaks Ansigt og gav det et næsten forklaret Udseende. Hun sad opreist paa Leiets med det opslagne Testament paa sit Skjød og det lille Portrait af Paul Egede i sin Haand. Hun sang i sit Modersmaal, og de forstode hvert Ord:

„Pavia! Pavia!

Hos din Gud i Himlen

Er der saligt at være:

Han er elskværdig og fast;

Han verler ei med Veiret

Sine Tanker og Sindet,

Er ei mild idag

Og imorgen den Grumme.

Stor er vel Tornarsuk;

Han er stærk og mægtig —

Han er herlig som Havet —

Alf, men som Havet og grum;

Han lytter ei alene

Til de hvissende Stjerner,

Men ogsaa til Raad

Fra Forfærdelsens Dybder.

Tornarsuk lever kun

Til hans Tid er omme,

Til de flammende Stjerner
 Slukkes i Dybenes Dyb.
 Din Gud skal raade evig,
 Selv naar Solen er udslukt
 Og Maanen er død —
 Og hver Stjerne begravet.“

Etik studsede ved disse Ord og lagde Haanden med
 dyb Grublen paa sin surede Pande. Naja og den lille
 Enke lyttede opmærksomt og droge sagte Aande. Ar-
 narjak vedblev:

„Pavia! Pavia!
 Hvor din Gud kun raader,
 Der er saligt at være,
 Selv uden Maane og Sol:
 Ei sommergrønne Bjerghal,
 Hvor i solrøde Nætter
 Vi dandsed med Fryd,
 Er saa skjøn som hans Høisal.

Pavia! Pavia!
 Ei din Gud vil spørge
 Om den Sjæl, der ham gjeſter,
 Styred Kajak og Harpun,
 Hvad heller den har siddet
 Mellem Qvinder ved Lampen

Og syset paa Brix
Med de gnavede Sælfskind.

Pavia! Pavia!

O! din Gud er retviis:
Gi om Mand eller Kvinde
Spørger din retvise Gud.
Han spørger kun om Sjælen,
Som henslyber imod ham,
Er kjærlig og from
Og har ydmyge Tanker."

Over Elifs gamle Grubler-Ansigt gik der et mildt
Øns. Den lille Enke var bevæget og græd. Børnene
græd nu med, uden at vide hvorfor, og Naja fløi med
udbredte Arme til den overraskede Arnarsaks Bryst.

De bleve hos hende hele den lyse Nat. Hun ta-
lede kjærlige Ord til den sørgende Enke. Hun flap-
pede Naja paa de brune Kinder; hun rakte gamle Elif
Haand og bad dem Alle komme ofte igjen. Da endelig
Solen var rullet heelt forbi Fjorden og den sidste lyse
Sommernat var forsvunden, sad Elif i Konebaaden
igjen og roede med de stille Nattegjester tilbage over
Fjorden. Børnene sov paa Najas Skjød. Den lille
Enke sad med mild Veemod ved sin Nare. Elifs Nafsyn
var vendt mod Solen, der nu havde faaet Dagstraaler

og hævede sig i al sin Pragt over Bjergene i Øst.
„Tornarsuk er stor som den herlige Sol“ — sagde han — „men den skal udslukkes engang med Tornarsuks Sjæl og alle hans Lamper — da kommer den store mørke Tid, naar Jord og Himmelf er Tornarsuks Steendysse.“

„Men saa see vi jo den evige Guds nye Himmel og Jord tusindfold herligere end denne“ — sagde Naja og gjentog med sin fuglerene Stemme hvad Arnarsak havde sjunget:

„Gi sommergrønne Bjerghal,
Hvor i solrøde Nætter
Vi dandsed med Fryd,
Er saa skøn som hans Høisal.“

Syvende Capitel.

Den korte grønlandske Sommer var forbi. Teltene vare forbundne fra Fjeldene. Vinteren kom pludselig og streng, som sædvanlig, uden nogen Efteraars-Overgang. Vinterboligerne vare istandsatte eller opbyggede paany, og dette Arbeide var for største Delen besørget af Qvinderne, medens Mændene sørgede for Jagten og Sæl-fangsten. Kunnuk's Moder og Søstre havde haft travlt med at tække og bygge den nye Bolig ved Clausshavn, hvortil Kunnuk havde opfisket Drivtræ til Tømmer. Den var større og noget bekvemmere indrettet, end de sædvanlige. Moder og Søstre sad første Aften i den nye Bolig; men de vare tause og stille. De havde Dagen tilforn i Konebaaden hentet Alt, hvad de havde ladet blive tilbage paa den anden Side af Fjorden, og taget Afsked med Pungjok den Elskværdiges Enke. Kunnuk var ikke med. Moder og Søstre havde gjenseat den kjære Naja og ikke uden stort Savn løsrevet dem af hendes kjærliche Arme. Deres Forberedelse til Daaben

i Præstens og Arnarsaks Nærhed havde gjort denne Flytning nødvendig. Elik var fulgt tilbage med dem og boede hos Præsten. Alt var nu nyt og ret smukt indrettet i den nye lune Bolig. Moder og Søstre saae veltilfredse derpaa; men de sang ikke. Lampen var tændt. Kunnuk kom hjem med Fuglevildt. Han var ogsaa alvorlig og taus.

„Kunnuk!“ — sagde Moderen — „Sommerens Njafange ere forbi, og her er stille ved vor nye Lampe. Snart vil dine Søstre vel synge igjen; men det bliver Afskedsangen til Daglyset — det bliver om Solens Flugt for Maanen og den mørke Tid. Saa sidde vi her ved Lampen i de kolde mørke Dage, og saa trænge vi til Sang og liflig Tale i Jordhytten. Lad saa dine Dine være lyse som de store Vinterstjerner og din Røst liflig som Børnenes, naar de lege i Maanelys paa det hvide Sneefjeld!“

Kunnuk nikkede stille og taug.

„Hiin Dag, Præsten gjød Vand paa dit Hoved, lyfte dine Dine som den himmelske Reens*)“ — vedblev Moderen — „der var Sommerdug paa din Kind, og din Sjæl sagde: nu er jeg lykkelig. Naar den mørke Tid er kommen, vil Præsten ogsaa gyde Vand

*) 3: Karlsbognen, den store Bjørn.

paa mit Hoved, og jeg vil opløste det, som den, der ingen Sorg havde. Dine Søstres Dine vil da ogsaa lyse som Himmel-Henens; men hvad der binder Njas sangen i din Sjæl, har ogsaa bundet den paa vore Tunger. Blaamaagen sidder nu paa hiin Side Fjorden i den mørke Nede. Bring Naja hid! og jeg vil reise mig for hende. Najas Lampe skal brænde hos vores; hendes Sang skal klinge lifligt for os i den mørke Tid."

Kunnuk rystede paa Hovedet og taug. Efter nogen Overveielse udbrod han: „Blaamaagen har jeg havt kjær fra hiin lyse Sommernat, jeg først saae hende dandse med mine Søstre paa Bjerget; men fra den Stund, hun vidste hvad min Sjæl rugede over i min mørke Tid, har hun flyet mig som den skræmmede Fugl. Kommer Kunnuk som Veiler til hendes Lampe, flyer hun som Edderfuglen til Bjergene og de eensomme Der."

"Saa send gamle Elif til Naja! og hun flygter ikke" — sagde Moderen.

"Kunnuk rystede betænkkelig paa Hovedet og taug; men der glimtede dog et lønligt og inderligt Haab i hans stille Dine. Hans Søstre nikkede hemmelig til hverandre og nynnede.

Næste Dag foer Elif over Fjorden i Konebaaden. Kunnuks Moder og Søstre roede. Kunnuk selv foer

ud i sin Kajak; men han søgte Sælen og Hvidfisken i de dybere Bandede. Da han mod Aften kom tilbage, bugserede han en fældet Sælhund i Land og saae en Konebaad komme fra Nordkysten af Fjorden. Han lod Sælen og Kajakken ligge paa Stranden og sprang op paa en Fjeldpynt for at see hvor mange der var i Baaden. Hjertet flappede i hans Bryst, da han talte ser Skikkelser. Han kjendte snart Elis og sin Moder; blandt Søstrene saae han Najas lette Skikkelse. „Blaa-
maagen flygter ikke — hun kommer“ — udbød han sjæleglad.

Bed Fjorden vare adskillige Grønlandere og nogle unge Piger tilstede med nysgjerrig Opmærksomhed, da Naja satte sin lette Fod paa Fjeldkysten. Hun saae Kunnuk fare hende med udbredte Arme imøde fra Fjeldet, og en blussende Rødme foer over hendes Kinder. Som en vild skræmmet Fugl tog hun uvillaarlig Flugten, og i et Dieblis var hun forsvunden mellem de sneehvide Fjelde.

Kunnuk studsede, men vendte sig rask for at følge hende; da greb gamle Elis hans Haand og holdt ham tilbage. „Naja var ikke sin Moders Datter og vort Medmennesses Barn“ — sagde han med dæmpet Røst — „hvis hun ikke flyede den, hun har kjærest, hvor saa mange Dine blinke. Nu tør min Tunge først frems-
tage hvad min Sjæl har gjemt længe under Laag“ —

tilføiede han fortrolig — „Naja havde den raske Kunnuk kjær sør hun saae ham. Najas Dine vare vaade, naar hun vendte sin Frændes Dødsfjende Ryggen. Najas Sjæl var glad i sin Sorg hiin Nat hun hørte Kunnuks Ord til hendes døende Frænde. Det Ord, din Sjæl tørster efter, kom vel ikke over hendes røde Læber; men hendes Fod veeg kun lempelig tilbage, da gamle Elsk drog hende til Konebaaden. Nu er Dagen kort og Nætterne kolde. Ved den fromme Arnarsaks Lampe er der luunt. Der sidder visseelig Blaamaagen imorgen.“

Kunnuk sprang og jublede af Glæde ved disse Ord. Hans Søstre dandsede om ham og sang Nja! — Næste Dag fandt de Naja med nedslagne Dine og blussende Kinder ved den fromme Arnarsaks Lampe, og hun nikkede stille til hvad Kunnuk hvisttede til hende ved Qvindebriren.

Ottende Capitel.

Den sidste Dag var forbi, da Solen i dette Aar kom over Horizonten i Grønland. Kunnuks Søstre havde sjunget Farvel til den flygtende Sol, og Najas Stemme havde klinget lifligst i Afstedssangen. Fjorden var nu belagt med Is og Snee, og Hundeslæderne fore over Isen i Maanelyset. Kunnuks Moder og Søstre vare døbte. Naja havde seet deres lyksalige Ansigter, og nu flygtede hun ikke meer for sin Brudgom. Hendes Bryllupsdag var ogsaa bestemt til hendes Daabsdag. Indtil den Dag kom, boede hun som en kjær Gjest i Arnarsaks venlige Hytte.

Det var Aften. Børnene legede i Maanestien udenfor Hytterne og sang. Hos Kunnuks Moder skinnede Lampen i det nye Huus. Hans Søstre havde travlt med at udsmykke Brudehuset og berede Alt saa hyggeligt som muligt til Brudens Modtagelse. Hvide Sneenskind maatte der isærdeleshed ikke savnes til Brude-

hyndet, og det aller-smukkeſte ſkulde vælges til Brudens Pels. Perlerne, hvormed den ſkulde ſmykkes, havde de længe ſamlet og gjemt paa; men intet Reenſkind var dem ſmukt nok. Nu var Kunnuk faret med ſine raſke Hunde over Fjeldet, for at bringe den ſmukkeſte Reen hjem, han kunde opjage paa Sneebjerget.

Ved Arnarſaks Lampe ſad Naja halv afſlædt med ſin Fugleduuns Pels over Skjødets. Hun tænkte paa Kunnuk og paa hvor kjær hun havde haft ham i Længdom. Hun tænkte paa hans Kjærlighed og Naſthed og paa hans Høimodighed mod hendes døde Frænde. Det var ſildigt, og Arnarſak syntes at ſove. Kunnuk havde været paa Jagt den hele maanelyſe Dag. Naja havde ſeet ham fare med de raſke Hunde for Slæden over Sneefjeldet. Endnu havde hun ikke hørt Hundenes glade Tuden ved Hjemkomſten, og før hun havde hørt denne velbekjendte Muſik, kunde hun ikke gaae til Qvindebriren, hvorpaa Arnarſak ſov, og ſøge Hvile. Naja frygtede ikke for ſin raſke Reenjæger: hver Dag foer han paa farlige Veie, og den Dag havde han tiljubleet hende det gladeſte Farvel. Hun nynnede tryk og glad ſom en qviddrende Fugl hvad hun troede Ingen hørte, men hvad den letſlumrende Arnarſak hørte paa ſit Leie.

Ajas Sang ved Lampen.

„Paa Bjerget dandsed vi Piger smaa —

Aja! Aja! Aja!

Midnatsfolgløden saae vi paa.

Aja! Aja! Jah! Jah!

Vi dandsed i Sommernatten og sang —

Aja! Aja! Aja!

Da saae mig Kunnuk for første Gang.

Aja! Aja! Jah! Jah!

Jeg elsked den raffeste Fangers Sjel.

Aja! Aja! Aja!

Ham undflyer hverken Hval eller Sæl.

Aja! Aja! Jah! Jah!

Glad Kunnuk saae paa Pigernes Dands.

Aja! Aja! Aja!

Hans Dine havde to Stjerner Glands.

Aja! Aja! Jah! Jah!

Bed Lampen sidder jeg ene nu —

Aja! Aja! Aja!

Dg kommer Kunnuks Dine ihu.

Aja! Aja! Jah! Jah!

Kunnuk springer paa Sneesjeldets Top.

Nuna! Nja! Nja!

Min Elskede løber Nenen op.

Nja! Nja! Jah! Jah!

Min Elskede har saa dristigt et Sind —

Nuna! Nja! Nja!

Og Nenen har saa deiligt et Skind.

Nja! Nja! Jah! Jah!

Min Elskede vover sit Liv med Lyst —

Nuna! Nja! Nja!

For Brudepelsen til Najas Bryst.

Nja! Nja! Jah! Jah!"

Men neppe havde Naja udnymmet det sidste Vers, før hun pludselig blev forstrækket over sin egen Sang, og idetsamme hørte hun en stærk Hundetuden. Hun kjendte Kunnuks troe Hunde paa „Basernes“ dybe Stemmer; men deres Tuden klang hende ikke som den sædvanlige, naar de glæde sig over Hjemkomsten; den besvaredes af de andre Hunde med en Hyl, som ogsaa forekom hende usædvanlig. Hun tog hastig sin Pels paa og ilede ud. Hun mærkede strax, der maatte være noget Ulykkeligt paa Færde; thi ved Kunnuks nye Bolig lød der ængstelige Naab. Hun kjendte Søstrenes

jamrende Stemmer. Slæden var kommen tom tilbage. Hundene vedbleve at hyle og vare ustyrlige.

Snart stod Naja midt blandt de jamrende Søstre, hos deres Moder, der vred sine Hænder ved den tomme Slæde. Men Angesten gav Naja Mod; hun jamrede ikke. Som af en pludselig Indskydelse greb hun øiebliklig det korte Pidskeskæft, der slæbede efter Slæden og hang fast med den lange Snært i Hundenes Seletoi. Hun rev den løs og svingede den med den sædvanlige ordnende Tiltale over Hundespændet, der havde villet sig ind imellem hverandre som i en Knude. Neppe hørte Hundene det ordnende Raab og Pidskesnærtens Susen, før de udviklede sig fra hverandre; de velafrettede „Baser“ hjalp til ved deres Herredømme over de ustyrligste Kammerater, og snart fore Hundene i god Orden afsted. Naja greb fast i Slædens Dyrstander og fulgte med; i det næste Dieblik sad hun i Slæden og foer nu bort i den stjernelyse Nat over Sneefjeldet — i det samme Spor, hvori Slæden var kommen.

Det var en gnistrende Kulde, men stille. Stjernerne tindrede som smaa Sole. Sneen knirkede under Slæden. Hundene pustede, men sprang uafsladelig fort i det samme Spor over de vildeste og farligste Pynter, mellem bratte Kløfter og gabende Afgrunde. Saaledes gif det fort i flere Timer. Naja sad med Pidsken i

Haanden og stirrede dødsbleeg ud i Matten i den grueligste Spænding, uden dog et Dieblig at tabe Sporet af Sigte. Pelsens Hovedhætte hang nedfalden paa hendes Ryg. Hendes lange sorte Haar slagrede opløst og var puddret hvidt af Nimsfrost; men hun mærkede ingen Kulde paa det blottede Hoved. Endelig begyndte Kræfterne at forlade hende og Modet at synke. — Sporet blev ukjendeligt. Taarerne styrtede ud af hendes Dine, og hun var nærved at tabe Pidsken af den stivnede Haand. Det susede for hendes Øren; det sortnede for hendes Dine. Hundene fore ned i en umaaelig Dybde, hvor Bjergskyggen faldt sort over Kløfterne. „Hjælp! Arnarfaks Gud!“ — raabte hun — „Tornarfuk knuser os.“ Og nu istemmede Hundene et frygteligt Hyl, idet de rullede i en Hob ned af en Klippestyrtning med den væltede Slæde.

Den næsten afmægtige Pige laae paa Yderkanten af en Afgrund. Det voldsomme Stød gav hende Bevidstheden tilbage. Hun rejste sig op og saae sig omkring. Dybt nedenfor hende myldrede Hundene paa et Klippestykke med uafsladelig Hysten. Hun skintede i Sneen en Skikkelse, som de flokkede sig om og syntes at sliffe — det var et Menneske — det var Kunnuk. Han laae henstrakt ved Siden af en død Reen.

„Kunnuk! Kunnuk!“ raabte Naja og stod i faa

Dieblifte ved hans Legeme. Hans Pande var blodig; men hans Kind var varm, og hans Haand, som Hundene havde sliffet, bevægede sig. Najas Læber berørte hans; i det samme Dieblif opslug han sine Dine. „Naja!“ — raabte han — „Naja! her er Menen. — Jeg har hentet din Brudepels.“ Du mærkede han først hvor han var og besindede sig paa hvad der var hændet ham — hvorledes han var nedstyrtet med Slæden i den umaadelige Dybde, idet han vilde hjemføre den fældede Meen. Han følte sig udreven af Dødens Favntag ved hendes Arme, der første Gang omfavnede ham som Brud uden Sky. Naja jublede og græd ved hans Bryst, og de troe Hunde hylede nu af Glæde.

Tiende Capitel.

Kunnuks og Najas Bryllupsdag var kommen. Om Formiddagen havde Naja modtaget den hellige Daab. Gamle Elis havde med dyb Bevægelse været tilstede; men han var taus og stille. Han havde endnu ikke anmodet Præsten om at døbe ham, og han var den eneste af Bryllupsgjæsterne, i hvis Ansyn ikke Glæden var synlig.

Paa et sort Plaster nær over Brudgommens Pande fra Nibecks omhyggelige Saarlægerindehaand, var der Intet, som erindrede om hiin farlige Brudgomsjagt, hvis Omstændigheder dog alt vare blevene Gjenstande for deeltagende Sange. Der var megen Glæde blandt de lykkelige Grønlændere, som vare tilstede ved Brudevielsen. Foruden de Døbte, som hørte til Menigheden, var her ogsaa mange Hedninger fra den nordlige Side af Fjorden. De vare tildeels Kunnuks gamle Venner og Elis største Beundrere. Hvad gamle Elis havde sagt dem om hans „lyse Tornak“ havde draget dem did; men saalænge deres

egen største Angest endnu ikke selv havde antaget den fremmede Lære, var det mere Nysgjerrighed, end Tillid, der drog dem til Claushavn. Herpaa ventede ogsaa Pungjoks Enke i Hytten hiin Side Fjorden, inden hun ret turde tilegne sig den Trøst, hun allerede havde hentet i Arnarsaks Sommertelt. Ved denne Bryllups høitid var Arnarsak baaren til Missionsboligen. Hun havde velsignet det kjære Brudepar og sjunget Bryllupspsalmen for dem, som „Pavia“ havde oversat paa Grønlandsk. Da hun om Aftenen var baaren til sit Hjem, fulgte Præsten og hans Kone tilligemed Capitain Niels Egede og gamle Elis Brudeskaren ud af Præsteboligen i den stille stjerneklare Vinternat, som nu ogsaa oplystes af Følger og blussende Nordlys. Kunnuk Moder og Søstre vare gangne forud for at modtage Brudeparret i det pyntede Hjem. Paa Veien sang de unge Piger Njasange. Brudens Kinder blussede. Det var som den skye Fuglenatur kom over hende igjen, og hun gjorde ubilkaarlig en flygtende Bevægelse; men den lykkelige Brudgom slap nu ikke hendes Haand. Under de glade Njaraab og i Lysningen af de blussende Følger tonedes Bryllupssangen over Fjeldet. Kunnuk selv var Forsanger, og Sangen var et konstløst Udbrud af hvad Diebliffets lykkelige Stemning indgav ham. De Andre gjentog kun enkelte Ord med Nja-Dmgvæd.

Kunnuks Brudgoms-Sang.

Kom, Blaamaage! dølge ei længer
Hvad du sang, naar du var ene!
Kunnuks Favntag hyst ved Lampen
I den lune Vinterstue
Er dog vist ei nær saa farligt
Som den kolde Vinterstorm.

Kom, Blaamaage! lad dig fange!
Fly ei længer for din Brudgom —
Som den vilde Reen paa Bjerget,
Som den bange riimfrosthvide
Eddersfugl fra Fjeldet flyver
For min blanke Niffels Glands!

Kom, o Naja, til min Hytte!
See! den staaer paa Skrænt ved Fjorden:
Selv jeg slæbte Steen til Muren;
Selv jeg reiste Husets Stolper;
Kjærligt mine Søstres Hænder
Takked Brudgomshusets Tag.

See, o Naja! see min Bolig!
Græstørvtagets stærke Bjælker

Hvile fast paa Driptræstolper.
 Muur og Tag er skjult med Teltskind,
 Med Kajacker, Kunnuk tumled,
 Mens han drømte om sin Brud.

Prøv, o Naja! prøv om Sneefog
 Prøv om Havets Vinterstorme,
 Naar de gyngte høiest Isbjerg,
 Nøre Lampen i vor Bolig,
 Naar til Hyndet under Biren
 Gjennem sælskinddækket Muur.

Kom, o Naja! duk dit Hoved!
 Lav er Gangen til min Bolig;
 Selv jeg løber ind paa Knæled;
 Men i Stuen, hvor min Lampe
 Varmer mildt og skinner rolig,
 Kan vi springe strunk og raske.

Elis og Præsten havde fulgt Brudeskaren lige til Brudehuset. Her blev Elis staaende i dybe Tanker og betragtede det flammende Nordlys, der ikke denne Aften som sædvanlig saaes høit oppe og skjulte Skyerne, men udbredte sig lavt og gjennemsigtigt under Skyerne og syntes næsten at berøre Fjeldene. „See!“ — mum-

lede den Gamle — „de Dødes Sjæle komme os nær.
Mon de vil lytte til de Glades Bryllupssange?“

Præsten var ogsaa bleven staaende og havde tabt sig i Beskuelsen af det smukke Natursyn, der nu blandede sig med Lyset af den opstaaende Maane. Fra Brudehuset klang de glade Sange paany:

„Hør, o Naja! mine Søstre
Synge: kom! du er elskværdig!
See! min gamle kjære Moder
Reiser sig med Vre for dig —
Reiser sig fra Biren kjærlig,
Favnér Kunnuks Brud med Lyst.

See, o Naja! hvide Reenskind
Brede de med Hæder for dig,
Bringe dig med Bryllupssangen
Alt hvad Huset herligst eier,
Alt hvad Læben helst berører —
Skaalen med den brune Drif.

Man hørte nu Gjesternes Njaraab under Kaffebevertningen, og Kunnuks Søstre sang:

„Kom, Blaamaage! bo iblandt os!
Byg hos Kunnuks glade Søstre!

Flyt din Lampe til vort Jordhuus!
 Lad den skinne venligt for os,
 Som vor bedste Vinterstjerne!
 Broder Kunnuks favre Brud!

Bliv, o Naja, bliv iblandt os!
 Bliv hos Kunnuks gamle Moder!
 Flyt din Lampe aldrig fra os!
 Glad ved Najas Lampe vil vi
 Glæde bort de dunkle Dage —
 Synge bort den mørke Tid.“

Nu hørte de ogsaa Najas Stemme i Hja=Om=
 qvædet, og med den inderligste Glæde tonede Kunnuks
 Stemme mellem Hjaraabene:

„See! o Naja! mine Hunde
 Krumme sig paa Gulvet for dig.
 De vil springe for din Glæde,
 Naar du farer over Fjorden
 Efter Barnehemmets Lampe
 Med din lille Ægteemand.

See! o Naja! Maanen lyser
 Gjennem Hvidfisttarne=Nuden.

Den vil titte gennem Ruden,
Den vil kysse dig paa Kinden,
Naar du hviler paa mit Reenskind —
Naar du slumrer ved mit Bryst."

"De ere lykkelige" — sagde gamle Elis til Præsten, som havde lagt sin Haand paa hans Skulder og med kjærlig Deeltagelse betragtede den Klarhed, der nu var udbredt over den Gamles grublende Ansigt. — "Beed du hvem der frelste dem?" — vedblev Elis — "det var ikke den høie Tornarsuk, det var ham, som lever og raader, naar den store Storm har udslukt alle Tornarsuks Lamper. Det var din og Arnarsuks og Pavias Gud. Paa ham raabte Naja i den høieste Nød — og før Ordet var fra hendes Læber, saae hendes Dødsen, hun havde kjærest. See! hans Sjæl kom tilbage — og nu glædes de. Tornarsuk er stor og herlig, men forfærdelig" — vedblev han — "han skal døe med Sol og Maane og alle de herlige Sjerner — dog hade ham kan jeg ikke — kun hans Mødres Moder er ond. Men din Gud er elskelig og udødelig. Han vil elske vore Sjæle evindeligt — ham vil jeg elske og lyde. — Vil du døbe mig? Præst!"

"I Guds Navn, gamle Elis!" — sagde Præsten — "see kun Liv og Nand i den store Natur og giv den

hvad Navn du vil! see — til Dagen kommer — dine Fædres
Sjæle i Guds flammende Nordlys! — kald ogsaa det
Ondes Bæsen med hvad Navn du vil! men forsag det kun!
og det Navn, du ærer og frygter i Guds synlige Verden,
skal ikke tillukke dig Livets og Sandhedens Kilde.“

Inden den mørke Tid var forbi, var gamle Elis
døbt. Med ham gik Mangfoldige over til Christendommen,
og den sidste Rest af den gamle Tornarjukt-Dyrkelse
var i denne Deel af Grønland forsvunden.

Efterkrift.

„Grønlænderne ere et lykkeligt Folk“ — vidner Præsten Funch i sine „Syv Aar i Nordgrønland“ (1840); dette er ofte bevidnet af hvem der har opholdt sig iblandt dem. At de tillige ere et ikke ringe aandeligt begabet Folk er indlysende af mangfoldige Træk i Egedernes, Hans Egede Saabyes og Fleres Beretninger. Deres Stammeslægtskab med Eskimoerne eller Indvaanerne i det nordlige Labrador er tilstrækkelig oplyst saavel af Sprogets Overeensstemmelse, som af Liigheden i Begrebsflikkelse og Sæder. Eskimoerne leve ogsaa et frit Naturliv, uden Love og Regjering, medens den offentlige Stemme i dadlende Sange i de fleste Tilfælde er tilstrækkelig borgerlig Straf, et Træk i Folke-Characteren, som alene synes at vidne om en større Almeensands for Sandhed og Ret, end hos mange cultiverede Nationer. De indskrænkede Aandssejner og den Mangel paa religiøse Begreber, man har tillagt Eskimoerne, vil neppe Noget, der har sammenlignet de forfælske

Beretninger om Grønclænderne, kunne tillægge denne nordlige Green af samme Folkestamme.

Hvor der er Poesie tilstede i et Folks Liv, Sæder og Skikke, maa der upaatvivlelig findes et høiere Ideeliv, som bærer den, og hvor der gives Myther, der besjæle den hele Natur, hvor Menneskeaanden fordyber sig i hemmelighedsfulde Regioner og søger Verdens Grund i en stor og mægtig levende Mand, medens Troen paa Sjælens Udødelighed og Samfund med en høiere Mandes verden er levende tilstede, der savner hiint Ideeliv ikke det religiøse Element.

At Grønclænderne ere et poetisk Folk vil man finde tilstrækkelige Beviser for i deres nationale Skikke, medens næsten alle deres Livsytringer fremtræde i Billeder og Sange med den stærkeste Følelse saavel af Glæde som af Sorg og med en levende eiendommelig Phantasie.

Deres Sagn og Myther har man i Almindelighed anseet for betydningsløse Fabler og næsten ingen Opmærksomhed skjænket; men de skjule i deres raae Former ligesaavist som alle andre Nationers Myther en dybere Betydning og en eiendommelig drømmetilsjoret Naturphilosophie, selv hvor deres egen Opfattelse af Angestkøternes Fabler synes forladt af den tilbagerængte og gennem Traditionen fordunklede Idee. Et opmærk-

sommere Blik paa disse Myther vil upaatvivlelig vise, at dette Polarfolk i sin tidligste Phantasie = Speculation over Tilværelsens Grund er i sine ældgamle Myther kommet ligesaavidt som de dannede Græker og paa sin Viis til samme Resultat, som Naturphilosophien blev sig bevidst i Begyndelsen af det 19de Aarhundrede.

De hedenste Grønlænderes Tornarsuks = Tyrkelse synes i sin Oprindelse beslægtet med Hinduernes Naturtilbedelse i „Trimurti“ (den forenede Brahma, Wischnu og Schiva). Deres „store forfærdelige Mand“ Tornarsuk*) er dem saaledes, som Natur og Verdens Mand, baade Livets og Dødens lunefulde Hersker, baade Frembringeren, Opholderen og Odelæggeren, medens kun underordnede aandelige Væsner, Innue (Plur. af Innua = Eier, Iboer, beslægtet med Innuk, Meneske) antages med en Personlighed, liig det Element eller det Phænomen, de repræsenterer, at iboe og eie visse Regioner i Phænomenernes Verden, f. Ex. Ilden, Luften, Havet, Winden, saavelsom Sønnen, Hungeren etc. (Hungerens Innua betegnes med et Navn, som betyder „Madlystvolderen“, og Østvindens Innua kaldes „Godtveirsvolderen“). Sol og Maane saavelsom

*) see Navnets Etymologie i H. C. Glahns Anmærkninger til David Cranges Historie om Grønland III. Stykke p. 346.

alle Himmellegerne ere dem ligeledes særskilte personlige, Tornarsuf underordnede, Bæsnere, som oftest til Firmamentet oploste Mennesker, Dyr eller Idrætter, og enhver Gjenstand i Verden er dem besjælet. Deres „store Mand“ (Tornarsuf) har selv, i sin Aabenbaring med Verden i Endeligheden, en Marsags Marsag eller Urgrund i et mørkt uævneligt Urvæsen i Jordnaturens inderste Rod, Tornarsufs Oldemoder, hvorfra tillige, som Materiens og Endelighedens Princip, Døden med det Døde i Verden har sin Oprindelse. Analogien med den græske Gudeverdens Udspring af en chaotisk Natur og Aernes halve Tilværelsesgrund i en mørk Jette-natur er her umiskjendelig. Med Hensyn paa Idellevets Udvikling i Menneskelivet, kunde det være interessant at sammenligne denne grønlandske Mythe med Naturphilosophiens Idee om „Eksistensens dunkle Grund“ i Schellings Afhandling om den menneskelige Friheds Væsen*) og Johan Ludvig Heibergs Anvendelse deraf paa den oldnordiske Theogonie, jævnført med den græske**). Denne Polarfolkets mærkelige Mythe, i Forbindelse med

*) Schellings philosophische Schriften, Landsbut 1809, 1ste Band p. 429—463.

**) Nordische Mythologie von Dr. Joh. Ludv. Heiberg. Schleswig 1826, p. 62—64.

Mytthen om den største aandelige Bedrift, er i nærtærende Fortællings 3die Bog Cap. I behandlet i Mytthedigtet: „Tornarsuks Oldemoder“ og grunder sig paa en Angeffoks Meddelelse i Paul Egedes Efterretninger om Grønland p. 79—80 samt Beretningen sammesteds p. 69. Det førnævnte Sted hos Paul Egede lyder saaledes: „Allernederst i Jorden boer en stor slem Qvinde, som kaldes Tornarsuks Oldemoder, udi et meget stort Huus, som man ei kan skyde over med en Bue. Denne samme Qvinde raader for alle Havets Creature; thi de ere alle hendes Huusfolk: Hvalfiske, Genbjørninger, Sælhundede, Hvidfiske o. s. v. I det Drankar, som staaer under hendes Lampe, svømmer alle Slags Søfugle i Overflødighed. Udenfor hendes Dør sees hele Flokke af Sælhundede, som staae overende og bide om sig til dem, som vil ind, hvilket ikke tillades nogen anden, end en Angeffok, som endelig maa have sin Tornak med sig. Naar de gjøre denne Reise, maae de først passere de Dødes Sjæle, der see ud som de levede her i Livet. Naar de ere komne dem forbi, er der et bredt, langt og dybt Svælg ned i Jorden. Dette Svælg skal de over; men der er Intet at gaae paa uden et stort Hjul, der er glat som Isen og drives bestandig hastig omkring. Herpaa maa Tornaken o: hans Skyts-Engel, lede sin Angeffok. Derefter

komme de til en stor Kjedel, hvorudi koges levende Sælhundede. Omfider komme de til Tornarfulks*) Oldemoders Residents. Der griber Tornaken sin Angeklof ved Haanden og fører ham igjennem den stærke Sælhundevagt. Indgangen er bred; men siden gaaer den over en Afgrund; den er ei bredere, end en Snor, og der er Intet at holde sig ved. Her indenfor sidder den fæle Qvinde, som har mange Dphævelser og Convulsioner, sveder af Brede og river sig i Haaret over de ankomne Gjester. Hun griber strax til en Fuglevinge, tænder Ild i den og holder den for deres Næse, ved hvilken Lugt de blive asmagtige og ere hendes Fanger. Men Angekloffen, som er underrettet af sin Tornak, forekommer hende, griber hende strax ved Haaret og tumler saa længe med hende, indtil hun bliver ganske kraftesløs. Heri er hans Tornak ham ogsaa behjelpelig. Om hendes Ansigt hænger Aglerrulit, som Slangerne om Medusæ Hoved. Disse Udyr mene Nogle komme af hemmelig Abortu. De rive disse af hende, efterdi de ere Marsag til, at Havets Creature forlade Landet og gaae til hende. Ligesaa fort som de rive

*) Hos Egede staaer „Fandens“ ifølge Missionairernes sædvanlige Oversførelse af Begrebet om Grønlandernes store Naturgud paa den bibelske Djævel.

disse af hende, fare Hvaler og Sælhundede pladskende ned i Vandet og søge til de Grændser igjen, hvor Grønlænderne kan fange dem. Naar dette er forrettet, begiver Angekkoffen sig med sin Tornak igjen paa Hjemreisen, hvor han finder den forrige farlige Bei ganske god og jævn for sig." De hedske Grønlænderes Tradition om det Onde og Dødens Oprindelse fortæller Paul Egede saaledes (l. c. p. 69): „Mærkeligt er det, at en Kvinde*) bliver beskylt for det Onde, man lider i Verden, og at Menneskene maae døe. Det er skeet efter hendes Ord: Tokorsartlutik okko pilit, Sillarsoak tettulissoæt o: lad disse døe efterhaanden! de faae ellers ikke Rum i Verden. Af Beskyndelsen, sige de, skulde Menneskene have levet bestandig."

Mythen indeslutter i den raade Naturdigtnings Skat en vistnok hidtil upaaagtet Kjerne, idet den siensynlig afbilder denne Folkestammes tidligste Forestilling om Verdens og Naturens aandelige Princip eller den af Absolutheden udtraadte Guddoms-Aabenbarelse i Endeligheden, med dens præeristerende mørke materielle Urs

*) At ved denne Kvinde menes hiint navnløse Uvæsen, som ved sine Misfoster-Lokker drager Lykken og Betsigneisen fra Verden, er aabenbart.

grund i Verdensmassens inderste Kjerne. Mythen vover sig endogsaa til et Slags Oplosning af den store Gaade om det Ondes og Dødens Oprindelse, samt til Forestillingen om en Verdensbefrielse ved den stærke naturbeherfskende Menneſſeaand ſelv (Angekkofken eller Seeren) naar denne, ledet af en høiere og mægtigere Aand eller Genius (Tornaf), modig ſætter Livet paa Ideen og trodſer Døden for at tilbagevinde det friſke Verdensliv i en ſeierrig Kamp med hiin dæmoniſke Magt, der drager Livet, Lykken og Belsignelsen fra Verden. Uagtet Mythen om denne verdensbefriende Bedrift, ligesom den orientalske Mythe om Salomonsringen og næſten hele den forchriſtelige Opfattelse af Meſſiasideen, bevæger ſig i en lavere Sphære og ikke har kunnet oploſte ſig forklaret i ſin Idees reent aandelige Lys, ſtaaer den dog ſom en mærkelig Typus for den høieſte Verdensbefrielse ved den Kræfternes Meſter, den chriſtne Grønlænder ogſaa gjerne betragter ſom den ſtorſte Angekkof. Den grønlandske Verdensguddom indeſlutter ſaaledes med Naturnødvendigheden baade Livet og Døden i ſig, medens den tillige, ved ſin Aand gjennem Menneſſeaanden, bekæmper Døden og det Onde i ſit endelige Væſens dunkle Urgrund. I Forbindelse med Ideen om Angekkofkernes Tornaf o: Præſtens eller Seerens prophetiſke og hjælpende Skytſaand, der ſætter Menneſke-

naturen i aandelig Rapport med Verdensaanden, har den hedske Grønlanders Livsanskuelse her et mærkeligt Tilknætningspunkt til Frihedens og Sandhedens Rige. Han staaer under sin strenge Polarhimmel med et frisk Livsmod, trods den Jernalder, hvori han er hensat, medens dog hans Verdensaand bestandig fremtræder som man kun momentant har tænkt sig Aserne under Jettefreden i den oldnordiske Verdensanskuelse. Det Eiendommelige i den grønlandske Forestilling er Genheden i den tilsyneladende Splid, Uadskilleligheden af Naturaandens Lys- og Skyggeside. Baade som velsgjørende og ødelæggende, baade som mild og grusom Guddom, er Verdensaanden den samme og kjender ingen Splid eller Kamp med sig selv. I den høieste Nødvendigheds=Genhed sammensmelter her Ondt og Godt i den creaturlige Guddoms=Udenbarelse. Uagtet Tornarsuks=Dyrkeren selv ved en Inconsequents, der vidner om en høiere Anskuelse, i den moralske Verden er langt fra at sammenblande Begreberne om Godt og Ondt, men ved offentlig Dadel, saavel som ved Blodhævn og Illiseetsfol=Forfølgelse, straffer det Onde, eller hvad han anseer derfor, udstrækker han dog ikke i nogen betydelig Grad Forestillingen om den straffende Retfærdighed udenfor Grændserne af den jordiske Tilværelse. Efter Døden kunne Sjælene fare ned under Jorden

eller op som Nordlys mellem de flyvende Skyer; men skjøndt hiin første Tilstand er roligere (en stille Gjen- tagelse af Livet paa Jorden) og Livet blandt Skyerne uroligt og omtumlende, saa ansees dog ingen af disse Tilstande for usalig. Medens Sjælene under Jorden færdes lykkelige paa de stille Søer, tumle Skhyverdenens Sjæle sig som lystige Børn og „lege Bold med Bal- rossens Hoved“ (et Billede, laant af deres Børnelege med Sneeboldene).

Den hedenske Grønlænder følger sig saaledes i Verden under Verdensaandens lunefulde Herredømme, som han dog modig udholder under Sang og livlig Færdsel. Hvad han forbryder maa her straffes ved Menneffenes Almeensands for Sandhed og Ret. Efter Døden venter han et fortsat lykkeligt, dog skyggeagtigt Naturliv, med Individualitetens Bevarelse i en fuldstændig Personlighed. Sammenligne vi denne grønlandske Mythologie med den oldnordiske, savne vi fornemmelig Asaerens reent gud- dommelige Verdensrod. Om den store Verdensaands Endelighed og om en verdensopløsende Storm har Grønlænderne et forvansket, i en plat Livsironie opløst Sagn, der dog upaatvivlelig i sin Oprindelse svarer til Ragnaroks-Mythen; men den opløstende Idee om Livets sidste Fornyeelse og Forklarelse synes her tabt eller om- taaget. Folkets store Modtagelighed for Christendommen

og hiin Mytthe om den store Verdensbefrielse, beskuet i sin typiske Betydning, viser dog, at den evige Livsidee ogsaa her er ubevidst og slumrende tilstede. Den høieste Gud og det høieste Liv, hvortil Grønlænderen føler sig stærkt anelsesfuldt hendiraget, kan han, som enhver Hedning, kun modtage Kundskab om og Indvielse i ved Christendommen.

Rettelser.

Side 14	Linie 1	under læs: paa
— 16	— 6	befræstede l: befræstede
— 43	— 9	under l: paa
— 70	— 12	gaml: l: gamle
— 70	— 13	Trolde l: Trolde
— 121	— 20	befried l: befriede
— 121	— 25	amme l: samme
— 132	— 12	Ramme l: Ramme

fato 21168

